

Nr 760.

Av herr **Meyershöffer m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 225, angående försvarsväsendets ordnande.

I proposition nr 225 har Kungl. Maj:t förelagt riksdagen förslag angående försvarsväsendets ordnande. Då vi icke kunna ansluta oss till Kungl. Maj:ts proposition, framlägga vi nedanstående förslag rörande försvarsväsendets ordnande.

Sveriges utrikespolitiska läge.

Vi finna det nuvarande utrikespolitiska läget karakteriserat av motsättningar såväl inom som utom Europa, av vilka flera äro av den allvarliga natur att de kunna leda till ytterligare och mer komplicerade fredsbrott. I främsta rummet kommer härvid vad Europa beträffar den starka spänningen mellan de makter, vilka önska ett bibehållande så långt detta är möjligt av de i de olika fredssluten 1919—1920 fastställda gränserna samt politiska och ekonomiska villkoren, och de makter, vilka känna dessa förhållanden såsom ett outhärdligt tvång, som måste brytas så fort tillfälle därtill erbjuder sig. Denna motsättning har redan vid flera tillfällen tagit sig utlopp i svårartade konflikter. Särskilt under de senaste åren har Europas fred vid upprepade tillfällen varit allvarligt hotad.

Vi förbise härvid icke möjligheten att kunna på fredlig väg bilägga dylika konflikter, men vilja med bestämdhet hävda, att detta förutsätter en genomgripande sinnesändring hos de berörda folken. Härtill kommer att det i samband med fredssluten efter världskriget skapade Nationernas Förbund icke kommit att motsvara de förhoppningar som ställts på detsamma. Genom det begynnande framträdande av två stora allianssystem i Europa, vilka allt mera synas gripa omkring sig, hava möjligheterna att lokalisera en konflikt starkt beskuren, varför — vilket närmast intresserar Sverige — även Östersjön och Östersjö-staterna kommit att mera direkt hotas av krigsfara. Vi anse därför att man måste räkna med en betydande risk för att ur de hopade konfliktämnena skall utveckla sig ett stort allmän-europeiskt krig. En likartad uppfattning synes råda på de flesta håll i utlandet, att döma av den starkt ökade rustningsverksamheten. Efter nedrustningskonferensens fullständiga misslyckande ser sig varje folk stå inför nödvändigheten av att skaffa ett säkert skydd. Tron på folkens fredsvilja, tron på »rätten» har ersatts med litandet till makten. Rustningarna stå ej ens på samma nivå som åren före världskriget, de överstiga dem betydligt. Även i under kriget 1914—1918 neutrala stater, såsom Nederländerna, Schweiz och Spanien, hava utomordentliga rustningsåtgärder vidtagits.

Vi anse det vidare sannolikt — och vi stödj oss härvid på de erfarenheter, som under världskriget gjordes i vårt land och i andra neutrala länder — att i händelse av konflikt mellan de stora allianssystemen dessa komma att på allt sätt söka indraga neutrala makter i kriget. Därvid kommer hänsyn till dessas intressen endast att tagas för så vitt de stöddas av tillräckliga maktmedel. För de makter, som under en stor konflikt önska förbli neutrala, har emellertid läget så till vida försämrats jämfört med förhållandena 1914—1918, att de som tillhöra Nationernas Förbund på förhand förpliktat sig att i vissa situationer deltaga i vissa kollektiva påtryckningsåtgärder och därigenom på förhand delvis prisgivit sin rätt till neutralitet. Denna fara har ökat därigenom att förbundet numera väsentligen är att uppfatta som ett organ för det ena av de ovannämnda allianssystemen.

Utom nu antydda rent politiska konfliktsanledningar vilja vi fästa uppmärksamheten på de svårigheter, som det bristande folkutrymmet inom vissa länder i Central- och Östeuropa kan medföra. Det kan icke förväntas annat än att därest på grund av en kraftigt växande befolkning försörjningssvårigheter skulle uppstå för något folk, detta folk då kommer att kasta sina blickar på de närbelägna områden, där, trots befintliga naturrikedomar, bosättningen är gles och befolkningen fåtalig. Sverige utgör ett dylikt glesbefolkat område och kommer med nuvarande befolkningsutveckling än mera i framtiden att göra det, varemot vårt folk kommer att hava folkrika stater med bristande utrymme till grannar vid Östersjön.

Sveriges läge innebär därjämte ur militär synpunkt ej obetydliga risker av speciell art såsom bl. a. klart framgår av vad man numera vet om de krigförandes politik 1914—1918. Vi vilja sålunda erinra om *hurusom* viktiga kommunikationsleder mellan de bägge huvudkontrahenterna inom den fransk-ryska alliansen beröra svenskt territorium, *hurusom* Gotland vid ett eventuellt krig i Östersjön är av största betydelse för operationer, riktade åt olika håll, *hurusom* eljest för allvarliga flygangrepp oåtkomliga delar av såväl Polen som Tyska Riket kunna från Skåne med fördel åtkommas samt *hurusom* Sverige är i besittning av vissa för krigföring nödvändiga råmaterial, över vilkas användande krigförande makter säkerligen önska skaffa sig kontroll.

Slutligen förtjänar även den omständigheten beaktande att de politiska syftemål beträffande Östersjön och Atlanten, som det ryska kejsardömet på sin tid hyste, numera synas hava upptagits av Sovjetunionen. Dessa syftemål äro nu för oss dubbelt farliga, därför att de förmäls med tredje Internationalens världsrevolutionära strävanden, varigenom agitationen erhållit en social och inrepolitisk täckmantel.

Såsom sammanfattning vilja vi alltså framhålla,

att betydande risker förefinnas för att Sverige icke skall bliva i stånd att hävda sin neutralitet vid en väpnad allmän-europeisk konflikt,

att delar av vårt territorium i samband med en dylik konflikt kunna bli utsatta för erövringsförsök från främmande makters sida, samt

att, särskilt därest hittillsvarande befolkningsutveckling i Sverige fortfar, riket såsom helhet framdeles kan tänkas bli föremål för ett direkt mot detsamma riktat erövringsförsök.

Vi vilja därefter angiva den svenska utrikespolitikens allmänna mål, för vars förverkligande det militära försvaret utgör ett av medlen. Enligt vår uppfattning är målet:

- 1:o) Att förhindra att Sveriges rike och dess tillgångar utnyttjas till förmån för främmande folk eller stater.
- 2:o) Att medverka till bevarandet av de andliga och materiella förutsättningarna för, att den särpräglade kultur, som det svenska folket under en lång historia skapat, skall fortleva såsom en omistlig beståndsdel av det nordiska kulturområdet och därmed även av den stora europeiska kulturkretsen.

Dessa mål innebära, med hänsyn taget till det ovan skildrade läget, att det svenska folket bör nu som hittills upprätthålla en strikt neutralitet i alla Sverige icke berörande konflikter. Detta utesluter ingalunda ett positivt arbete för säkerställandet av freden i Europa, tvärtom innebär det nödvändigheten av en sådan insats, men under alla omständigheter innebär det ett bestämt avståndstagande från strävandena att med freden såsom förövändning uppbygga ett block till bevarandet i allo av det nuvarande politiska läget. Nationernas Förbund i dess nuvarande form är icke ett tjänligt organ för den av oss önskade svenska utrikespolitiken.

Det är ofrånkomligt att Sverige i en dylik politik söker stöd hos de makter, vilka äga motsvarande intresse att ej indragas i dem ovidkommande konflikter. I första hand komma därvid de nordiska staterna, i andra hand övriga exneutrala makter. Sverige bör både såsom den största nordiska makten och genom sin centrala geografiska position i Norden vara den självskrivna initiativtagaren och ledaren för ett dylikt block, genom vars skapande även en betydligt ökad säkerhet skulle vinnas i händelse av ett angrepp direkt mot vårt land. Allt synes böra göras för ett realiserande av det ofta hörda talet om ett nordiskt fredsblock. Men tal är ej tillräckligt, det fordras allvarliga åtgärder av främst militär natur.

Möjligheten av att vare sig ensamt eller i förening med andra makter driva den här skisserade utrikespolitiken avhänger främst av den fasta vilja, stödd på tillräckliga militära maktmedel, som kan finnas hos vårt folk att hävda sin neutralitet och sin rätt att självt bestämma över sin utrikespolitik. Finnas icke dessa förutsättningar, kommer vårt land att förbli endast ett objekt för stormaktspolitiken.

Det torde vara överflödigt att påpeka, hurusom vår militära motståndskraft (detta begrepp taget i vidast möjliga omfång) blir den utslagsgivande faktorn, därest erövringsföretag riktas mot oss, antingen de komma att

gälla delar av riket eller detsamma såsom helhet. Däremot bör med skärpa framhållas att därest vi, såsom från visst håll föreslagits, inskränka våra egna försvarskrafter i förlitan på att kunna erhålla felande styrkor från bundsförvanter eller genom sanktionsingripande, vår politik kommer att bli beroende av eventuella hjälpare. Säkert kommer hjälp icke att ställas till förfogande utan vederlag och därmed blir också självständig svensk utrikespolitik en omöjlighet.

Vi vilja sålunda sammanfattningsvis säga, att *möjligheterna för vårt land att föra en mot det svenska folkets intressen svarande utrikespolitik är beroende av att Sverige kan utveckla så stor militär styrka, att landets försvar även vid ett allvarligt anfall kan upptagas med utsikt till framgång.*

Ålandsfrågan.

Såsom anhängare av den principiella uppfattningen, att samverkan mellan Nordens länder är av den allra största vikt för Nordens försvar, ett spörsmål som dock icke i detta sammanhang skall diskuteras, kunna vi likväl icke underlåta att till diskussion upptaga ett avsnitt därav, som äger stor betydelse redan i samband med ordnandet av ett lokalt svenskt försvar, nämligen Ålandsfrågan.

Jämte inseglingsfarvatten till Östersjön utgör Åland otvivelaktigt den strategiskt ömtåligaste punkten i hela Norra Europa. Det bör ihågkommas, att innehavaren av ögruppen genom dess geografiska läge erhåller

1) möjlighet att spärra eller åtminstone för sjöstridskrafter försvåra tillträdet till Bottniska Viken,

2) möjlighet att spärra sjötrafiken på södra Finland, vilken trafik för detta land är ett oeftergivligt livsvillkor,

3) en gynnsam bas vid invasionsföretag från sydvästra Finland mot Mälardalen, Stockholm och det mellansvenska industriområdet, samt

4) goda framskjutna positioner för utförande av flyganfall mot större delen av Mellansverige.

Genom Paristraktaten 1856 infördes det s. k. »Ålandsservitutet», som förhindrade Ryssland att på Åland anlägga befästningar. Detta servitut var så till vida för Sverige av minskat värde, som vårt land icke deltog i nämnda traktat, vilken för övrigt blott hindrade Ryssland att bibehålla eller ny skapa »anläggningar av militär eller marin natur», men icke att utnyttja ögruppen på annat sätt i händelse av krig. Med hänsyn till, att Åland då tillhörde en av Europas stormakter, som förde en mycket aktiv utrikespolitik, och vars intressen ingalunda kunde väntas sammanfalla med Sveriges, var servitutet otvivelaktigt av betydelse för Sverige.

Här är icke anledning att ingå på de händelser, som medförde servitutets åsidosättande fr. o. m. år 1915, eller som inträffade i samband med det finska frihetskriget 1918. Vi vilja endast erinra om avslutandet av 1921 års

konvention, som förbjuder Finland att militärt utnyttja Åland. Enligt vår uppfattning äro denna konventions bestämmelser utan värde för Sverige. Efter nämnda händelser har nämligen det militärgeografiska läget helt förändrats. Åland tillhör nu Finland, vars utrikespolitiska intressen icke kunna tänkas gå i riktning mot en väpnad konflikt med Sverige. Samtidigt har Ålandsgruppens betydelse för Finland blivit avsevärt större än den någonsin varit för Ryssland. Det är därför en anomali, att frågan om Ålands militära status alltjämt, och nu i ännu strängare form än tidigare, skall vara grundat på samma principer som 1856. Det är enligt vår mening ett svenskt riksintresse av första ordningen, att det nuvarande politiska läget beträffande Åland, innebärande att ögruppen tillhör en med oss befryndad makt, med vilken krigiska konflikter redan genom förhållandenas yttre tvång äro otänkbara, bibehållas. Detta svenska riksintresse, som i lika hög grad är ett riksintresse för Finland, är emellertid icke enligt Ålandskonventionen tillgodosett annat än genom en på grund av den senare utvecklingen tämligen värdelös garanti av Nationernas Förbund. I detta sammanhang kunna vi icke underlåta att påpeka, hurusom Sovjetunionen uttryckligen förklarat sig obunden av sagda konvention. Den svenska utrikesledningen har ej heller, såvitt känt är, i samband med Sovjetunionens inträdande i Nationernas Förbund, begärt eller erhållit något erkännande av Ålandskonventionen.

En förändring av Ålands militära status kan icke ske på annat sätt än genom förhandlingar med 1921 års konventions signatärmakter.

Vi vilja därför framhålla önskvärdheten av att åtgärder vidtagas för ett upphävande av demilitariseringsbestämmelserna rörande Åland, vilket givetvis bör ske, utan att de garantier, som nu förefinnas för bibehållandet av områdets svenska nationalitet, åsidosättas. Det för såväl Sverige som Finland betydelsefulla är att ingen främmande makt får tillfälle att fatta fast fot på Åland vare sig i fred eller krig. Att vidtaga nödvändiga åtgärder för att säkerställa detta är en uppgift för båda ländernas regeringar. Då intressena såvitt vi se sammanfalla, borde ett ordnande av Ålandsöarnas förhållanden i militärt avseende icke vålla några svårigheter. Till förebyggande av missförstånd vilja vi dock kraftigt framhålla, att härigenom icke den år 1921 avskrivna tvistefrågan mellan Sverige och Finland rörande suveräniteten över Åland får på nytt upptagas.

Allmän ekonomisk utredning.

Vi finna angeläget att till granskning upptaga försvarsfrågas ekonomiska moment. En sådan undersökning påkallas av önskvärdheten att närmare belysa den verkliga beskaffenheten av de »ekonomiska skäl», vilka av såväl 1930 års försvarskommission som den kungl. propositionen anföras mot en effektiv förstärkning av rikets försvarskrafter.

Vi vilja betona omöjligheten av att fastställa något slags nationalekonomiskt objektiv värdering av de tjänster, ett visst mått av försvarsanstalter lämnar samhället. Ett prisresonemang är här icke möjligt. Det trygghetstillstånd, försvaret skänker, låter sig i likhet med t. ex. det hygieniska tillstånd, som blivit en följd av otaliga statliga, kommunala och enskilda åtgärder, icke på något sätt ekonomiskt mätas. Oriktigt är jämväl att beteckna försvarsutgifterna som en riskpremie, vilken erlægges för bevarandet av rikets självständighet; ifrågavarande risk är icke försäkringsbar.

Enligt vår mening bör noga beaktas, huru frånvaron av svenskt engagemang i internationella politiska tvistefrågor gynnsamt inverkat på den svenska exporten. *I samma mån försvarsutgifterna giva Sverige möjlighet att föra en oberoende utrikespolitik, som ledes av en medveten strävan att undvika inblandning i eller ställningstagande till andra staters oss ovidkommande inbördes förhållanden komma dessa utgifter folkhushållet till godo, ehuru någon exakt värdering givetvis icke låter sig göra.*

Försvarsutgifternas nationalekonomiska betydelse framträder vid en sammanställning med nationalinkomstens storlek och dennas fördelning på olika konsumtionsändamål. Beräkningar av den svenska nationalinkomstens storlek ha utförts vid Stockholms Högskolas socialvetenskapliga institut och av riksräkenskapsverket framlagts såsom bilaga A till särskilda utskottets vid 1935 års riksdag utlåtande nr 1. Enligt dessa beräkningar utgjorde nationalinkomsten år 1913 3,3 miljarder kronor, år 1920 10,8 miljarder, år 1921 7,3 miljarder och år 1922 6,4 miljarder. Den har sedan stigit till och med år 1929, då den utgjorde 8,1 miljarder, och sjönk för år 1930 till 7,9 miljarder. Riksräkenskapsverket uppskattade med ledning av de för budgetåret 1935/1936 beräknade taxeringsresultaten nationalinkomsten för år 1934 till 7,5 miljarder. Det förtjänar därvid framhållas, att siffrorna för nationalinkomstens storlek icke innesluta allt vad som är att hänföra till nationalinkomsten: sålunda saknas oavlönat husligt arbete. Tages år 1913 till utgångspunkt för en reduktion av nationalinkomsten till ett enhetligt penningvärde med ledning av partiprisindex, finner man, att nationalinkomsten sedan nämnda år i det närmaste fördubblats. Med utgångspunkt från levnadskostnadsindex erhålles vid reduktion en stegring i nationalinkomsten om icke fullt 50 %.

Ehuru en sammanställning av försvarsutgifter och konsumtion per huvud av befolkningen ur förevarande synpunkter måste erbjuda det största intresse, nödgas vi på grund av tillgängligt statistiskt materials ofullkomlighet avstå från en sådan. Vi tillåta oss emellertid erinra om, att medan år 1916 försvarsutgifterna enligt rikshuvudboken belöpte till cirka 186 miljoner kronor, tobaksförsäljningens värde var cirka 67 milj. kronor och rusdrycksförsäljningens cirka 69 milj. kronor, motsvarande siffror för budgetåret 1932/1933 resp. kalenderåret 1932 voro cirka 142, 136 och 183 milj. kr. Enligt kontrollstyrelsens publicerade statistik rörande spritkonsumtionen i

vårt land uppgingo konsumenternas direkta utgifter för rusdrycker år 1934 till något över 193 milj. kronor. Dessa siffror belysa väl graden av tvingande natur hos de ekonomiska och sociala hänsyn, vilka föranlett 1930 års försvarskommission att begränsa försvarets s. k. kostnadsram till 148 milj. kronor, och vilka i än större utsträckning varit vägledande för den kungl. propositionen. Mot bakgrunden av det svenska näringslivets uppsving under de senaste trettio åren och levnadsstandardens relativt sett avsevärda höjd framstår njuggheten mot försvaret mera som ett utslag av politisk dogmatism än som en av ekonomiska realiteter betingad nödvändighet.

Vi fästa även uppmärksamheten på den stora omfattning, i vilken försvarets behov täckas inom landet. Pengarna stanna här och bereda svenska arbetare sysselsättning. En av marinförvaltningen utförd undersökning giver vid handen, att av kostnaderna för ett pansarskepp 90 procent stannar inom landet och 75 procent utgår i arbetslöner. I detta sammanhang kunna vi icke underlåta att inskräpa orimligheten i en »konjunkturstimulerande finanspolitik», som i tider av depression och massarbetslöshet undanskjuter försvarets behov, evad dessa avse materielanskaffning eller värnpliktigas fredstjänstgöring.

Här ovan anförda nationalekonomiska anmärkningar äro ägnade att belysa, att en ökning i försvarsutgifterna med några tiotal miljoner kronor betyder ett synnerligen obetydligt ingrepp i folkhushållningen och icke lärer i nämnvärd grad påverka levnadsvillkoren. *Försvarsfrågans ekonomiska sida är ett statsfinansiellt avvägningsproblem, icke ett nationalekonomiskt bekymmersamt spörsmål.*

De av försvarskommissionen framlagda finansstatistiska tabellerna och riksräkenskapsverkets ovan anförda utredning för särskilda utskottet 1935 giva en likartad bild av de statliga finansernas, inklusive försvarsutgifternas utveckling. Riksräkenskapsverket konstaterar att »för samtliga utgifter exklusive utgifter för arbetslösheten blir under perioden 1923/24—1932/33 stegringen per år 15,2 milj. kronor. Fråndragas utgifterna för försvarsväsendet, stiger genomsnittsökningen till 18,5 milj. kronor.» Verket uttalar, att »för närvarande den i egentlig mening automatiska årliga ökningen av de verkliga utgifterna under normala förhållanden och med nu gällande anslagsgrunder synes röra sig kring ett tiotal miljoner kronor ävensom att årsstegringen i övrigt å de verkliga utgifterna under enahanda förutsättningar torde vara av ungefärligen samma storleksordning». Till följd av fjolårets folkpensioneringsreform har den automatiska utgiftsstegringen ytterligare skärpts. Av verkets utredning framgår likväl att genom ändring av grunderna för deras utgående sådana utgifter, som pläga karakteriseras såsom automatiskt stigande, stundom fått annan betydelse än tidigare för budgeten. Med hänsyn till oklarheten av begreppet automatisk utgiftsökning anser verket det »mest ändamålsenligt att grunda bedömandet av stegringen av statsutgifterna på anslagen under verkliga utgifter å budgeten i sin helhet». Det av försvars-

kommissionen förebragta siffermaterialet visar, att försvarsutgifterna 1913 utgjorde 88 milj. kronor eller 42,5 % av samtliga verkliga utgifter, vilka uppgingo till 207 milj. kronor. För budgetåret 1933/1934 åter belöpte försvarsutgifterna, omräknade efter 1913 års prisnivå, till 89 milj. kronor eller 17,7 % av samtliga verkliga utgifter, vilka efter motsvarande reduktion till 1913 års prisnivå uppgingo till 502 milj. kronor. Ifrån budgetåret 1924/1925 till budgetåret 1933/1934 har försvarets andel i samtliga verkliga utgifter nedgått från 26,8 % till nämnda 17,7 %.

Till belysning av den sammanlagda skattebelastningen har riksräkenskapsverket i sin skrivelse lämnat en jämförelse mellan nationalinkomsten och skatterna till stat och kommun. Riksräkenskapsverket konstaterar, att det relativa skattetrycket mellan 1913 och 1920 avsevärt ökats, samt att skattetrycket under de följande år från vilka uppgifter då förelågo, med undantag av 1921 och 1922, hållit sig vid i stort sett oförändrad nivå, eller omkring 13 % av nationalinkomsten. Dennas normala tendens till fortgående stegring gör det enligt vår uppfattning möjligt att med skattemedel bestrida ökade årliga försvarsutgifter utan att relationen mellan nationalinkomst och skatter på längre sikt till följd därav behöver förskjutas. En förtänksam statlig näringspolitik är ägnad att ytterligare accentuera nyssnämnda tendens hos nationalinkomsten. Särskilt vilja vi fästa uppmärksamheten på statens möjligheter att genom reglering av tvisterna på arbetsmarknaden undvika de stora förluster för folkhushållet, som bliva en följd av arbetskonflikter.

Med stöd av vad ovan anförts uttala vi som vår bestämda åsikt, att *det statsfinansiella läget i Sverige icke är sådant, att statsmakterna under hänvisning därtill kunna undandraga sig sin plikt att sörja för vårt folks militära säkerhet.*

Fördyrande moment i svensk försvarsorganisation.

Vi vilja här erinra om åtskilliga omständigheter, vilka tillsammans medföra det av många påtalade förhållandet, att det svenska försvarsväsendet till sin effektivitet är oproportionerligt dyrbart. Sålunda torde den svenska hären i förhållande till sin krigsstyrka kosta mer än dubbelt så mycket som exempelvis den belgiska eller tjeckoslovakiska.

Den främsta orsaken till nämnda förhållande är att söka i de anspråk på livet vårt lands befolkning har och vilka medföra betydande fördyringar i fråga om förläggning, mathållning, avlöningar, m. m. Därtill medverka också de ogynnsamma geografiska förhållandena, vilka likaledes innebära betydligt ökade förläggnings- och utrustningskostnader. Det må blott erinras om det större behovet av värme och belysning, om de höga transportkostnaderna på grund av de stora avstånden m. m.

En annan orsak till ovannämnda missförhållande är, att det svenska för-

svaret icke som i allmänhet äger rum i utlandet utnyttjar värnplikten så som ur ekonomisk synpunkt vore önskligt. Den korta tjänstgöringstiden, som helt måste användas för utbildning framtvingar behovet av särskild personal för handräckning m. m. Underbefälet kan ej i sådan utsträckning uttagas ur de värnpliktigas led. Ett stort antal fast anställda förekommer vid vissa vapenslag. Reservofficerskåren bygger, i motsats till vad fallet är inom de allra flesta utländska arméer, icke direkt på värnplikten, vilket medför att reservofficerarna måste beredas ekonomiska förmåner, vilka äro okända i andra länder. Ytterligare må erinras om att, av historiska och andra skäl, i Sverige finnes en mycket värdefull men också mycket dyrbar underofficerskår, till vilken motsvarighet knappast finnes inom några främmande arméer.

Vi vilja betona, att vissa av dessa fördyringar icke kunna undgås på grund av naturförhållandena, och att andra icke kunna förhindras, utan att det svenska försvarets personal beträffande levnadsvillkor försättes i en i förhållande till statens civila tjänstemän mycket försämrad position. Den värnpliktiga personalens användning till poster av mera kvalificerad art är emellertid ett spörsmål av så genomgripande natur, att det måste falla utom ramen för vår motion.

Vad här ovan sagts utesluter självfallet icke, att alla de förenklingar och besparingar som kunna vidtagas utan äventyrande av den militära effektiviteten böra komma till stånd. I detta sammanhang ha vi dock icke kunnat underlåta att fästa uppmärksamheten på faktorer, som alltid måste bidra till att göra svensk försvarsordning dyrbar i jämförelse med vissa utländska.

Försvarsfrågan 1914—1935.

Genom 1914 års försvarsordning, beslutad under det begynnande världskrigets påverkan, erhöll vårt land ett för dåvarande förhållanden gott och respektingivande försvar. Såsom 1930 års försvarskommission påpekar hann emellertid detta beslut icke genomföras i alla stycken förrän innan världskrigets avslutande en opinion för beslutets revidering framträdde. Den svenska sorglösheten gjorde sig ånyo gällande. När kriget ute i Europa pågick utan att Sverige däri blev direkt indraget och Sverige lyckades, tack vare en kraftfull regering och sannolikt också på grund av 1914 års försvarsbesluts psykologiska verkan, bevara sin neutralitet, fann den politiska sangvinismen att landets försvarsanstalter »icke kunde anses lämpade efter folkets bärkraft och den fredliga kulturens behov», varför »en begränsning och anpassning» av försvarsväsendet borde ske. Första ledet i denna anpassning blev det vid 1920 års riksdag beslutade s. k. provisoriet, varigenom utbildningstiden för flertalet vapenföra värnpliktiga nedsattes, det andra — sedan den Tryggerska regeringens försvarsproposition avvisats av 1924 års riksdag — 1925 års försvarsordning, enligt vad en av dess ansvariga upphovsmän sedermera förklarade ett av de största steg på den frivilliga nedrustningens

väg som en stat någonsin tagit. Genom denna försvarsordning skulle, enligt dåvarande statsministerns uttalande i andra kammaren, försvarsväsendet »ordnas in i det demokratiska samhället till att bli i anda och sanning dess tjänare», varigenom försvarstanken skulle »vinna ett allt starkare rum i demokratiens hjärta» och demokratien känna sig »på ett helt annat sätt än förr bära ansvaret för hela nationens öde och trygghet». Den skulle bli »mera vaksam och varsam både i fråga om bevarandet av reella maktmedel och bevarandet av trygghetskänslan inom nationen».

Kommentaren till detta Bragelöfte lämnar försvarskommissionen, när den erinrar att »den första etappen i genomförandet av 1925 års försvarsbeslut var knappast uppnådd förrän yrkanden framfördes på en revision av den nya försvarsordningen», yrkanden, som från den ena riktningens sida avsågo möjligheten av ytterligare nedrustning eller alternativt isolerad avrustning. Det är överflödigt att här erinra om det kända förhållandet, att 1925 års försvarsordning aldrig blev på avsett sätt genomförd. Den väckte icke tillfredsställelse på något håll, och våren 1930 begärde riksdagen en ny allsidig utredning av vårt lands försvarsfråga enligt av riksdagen angivna riktlinjer. Dessa riktlinjer voro:

1:o) förstärkta militära försvarsanordningar, dock givetvis med hänsyn till landets allmänna ekonomiska förutsättningar;

2:o) en ändamålsenlig organisation av vårt försvarsväsende inom den kostnadsram, som åsyftats vid antagandet av 1925 års försvarsordning, med inriktning tillika på eventuell rustningsminskning och avrustning i samband med internationella överenskommelser, samt

3:o) isolerad nationell avrustning.

På grund av denna riksdagens skrivelse tillsattes 1930 års försvarskommission, vars den 30 juli 1935 avgivna betänkande med förslag till ordnande av Sveriges försvarsväsende är utgångspunkten för Kungl. Maj:ts till innevarande års riksdag avlätna försvarsproposition.

Allmänna synpunkter på Sveriges försvarsväsen.

Vi vilja härafter närmare granska försvarskommissionens betänkande.

Till grund för detta betänkande låg, förutom utrikespolitiska, finansiella, ekonomiska och befolkningsstatistiska undersökningar, strategiska utredningar av omfattande art. Vi hava sökt att bakom de svävande talesätt, som i många fall av kommissionen använts, tränga fram till de resultat, som dessa av militära sakkunniga verkställda utredningar givit. Dessa resultat vilja vi på följande sätt sammanfatta:

Det svenska territoriet kunde ur militärgeografisk synpunkt, då det gällde försvar mot invasionsföretag, uppdelas i följande områden: 1) Sydsverige, 2) Östkusten, 3) Norrlandskusten och 4) Övre Norrland samt 5) Gotland, vars försvarsproblem är av speciell natur.

Beträffande Sydsverige ansågo de sakkunniga, att det icke med säkerhet kunde förväntas, att flottan i förening med flygstridskrafter skulle kunna avvisa ett invasionsföretag. För den skull funno de sig böra räkna med, att det bleve nödvändigt, att med lantstridskrafter, understödda av flygstridskrafter, kasta en landstigen fiende tillbaka. För utförande av denna uppgift ansågos 7 arméfördelningar erforderliga, dock under den förutsättningen, att fienden, på grund av de svenska sjö- och flygstridskrafternas verkan, endast kunde överskeppa en omgång.

På grund av det relativt gynnsamma militärgeografiska läget vid vår östkust borde sjö- och flygstridskrafter ensamma vara i stånd att förhindra överskeppningsföretag mot denna del av vårt land.

Beträffande norrlandskusten ansågs läget i viss utsträckning likartat med Sydsveriges. Under samma förutsättning som därstädes, nämligen att endast en fientlig transportomgång komme i fråga, beräknades försvaret komma att kräva fyra arméfördelningar.

Försvaret för övre Norrland bjöde på betydande vanskligheter. Såsom en oundgänglig förutsättning angavs, att de svenska flygstridskrafterna vore i stånd att genom verkan mot fientliga flygbaser möjliggöra, att trafiken på åtminstone en av huvudjärnvägslinjerna genom Norrland kunde i någon mån upprätthållas; därjämte borde de kunna hålla trafiken på järnvägslinjen Uleåborg—Torneå permanent avbruten. Under dessa förutsättningar ansågs försvaret av gränslinjen Torne älv kräva en styrka av 4 arméfördelningar, vilken styrka minskades till 2, därest försvaret droges så långt tillbaka, att det kunde stödja sig på fästningen Boden. I senare fallet vore dock ett återerövrande av det uppgivna området ovisst och skulle i alla händelser kräva betydande styrkor.

Vid bedömande av de sammanlagda kraven för rikets försvar ansåg man sig endast böra räkna med att samtidiga anfallsföretag igångsattes mot såväl övre Norrland som norrlandskusten. För arméns del uppstode sålunda *ett sammanlagt krav på 8 arméfördelningar*, vartill borde komma en s. k. lätt brigad, garnison i Boden, trupper på Gotland samt armétrupper och landstorm till betydande styrka.

För flottans del komme utom de i samband med armén nämnda uppgifterna dessutom det krav att densamma i viss utsträckning skulle kunna bereda sjöhandeln skydd. Lösandet av dessa uppgifter erfordrade enligt de sakkunnigas mening en operativ enhet om minst 1 pansarskeppsdivision och 2 jagardivisioner. Därutöver vore det önskvärt att äga tillgång till ytterligare lätta fartyg. Allt detta vore oräknat u-båtar samt nu befintliga äldre fartyg, vilka även med ifrågavarande förstärkning finge i stor omfattning användas för lokala uppgifter.

För flygvapnet ställdes uppgiften, dels att direkt med jaktförband deltaga i hemortens luftförsvar, dels att genom hot och anfall mot fientliga flygbaser förminska verkan av eller helt förhindra luftanfall mot vårt lands

industri-, kommunikations-, militär- och befolkningscentra. För lösande av alla dessa uppgifter ansågs detsamma icke böra få en mindre omfattning än, förutom vissa med armén och marinen samverkande stridskrafter, 2 medeltunga och 2 lätta bombflottiljer, 2 jaktflottiljer och 1 strategisk spaningsflottilj.

De här nämnda styrkorna ansågos även motsvara de krav, som uppkomme, därest vårt land måste utom vårt territorium ingripa till försvar för de nuvarande politiska förhållandena vid Östersjön.

Då kommissionen vid utformandet av sitt förslag gick att taga ställning till dessa utredningsresultat, visade det sig, att icke någon av kommissionens medlemmar hade förståelse för nödvändigheten av, att därest man förutsätter, att landet skall försvaras, den militära ledningen måste erhålla minst de av densamma såsom oundgängliga ansedda stridsmedlen, förutsatt att rikets värnkraft medgiver uppställandet av desamma. I stället följde kommissionsmedlemmarna vid sitt ställningstagande i huvudsak tre linjer.

1) De tre till försvaret såsom sådant positivt inställda socialdemokratiska ledamöterna uppställde såsom huvudprincip, att de nuvarande kostnaderna för försvarsväsendet icke finge överskridas.

2) De folkpartiet och bondeförbundet tillhörande ledamöterna föreslog, beträffande armén »en allmän effektivisering av organisationen inom en (organisatorisk) ram, som i huvudsak motsvarar den nuvarande», beträffande flygvapnet en ökning av antalet bombförband på bekostnad av de armé- och marinsamverkande förbanden, varvid dock som helhet en ringa ökning (12,3 %) av antalet flygplan uppkom, samt beträffande marinen en viss utökning av kustartilleriet, men en betydande förminskning och försämring av flottan.

3) De till högerpartiet anslutna riksdagsmännen önskade även beträffande flottan i huvudsak bibehålla nuvarande organisation.

Huvudskälet, varmed kommissionsmedlemmarna motiverade dessa förslag, var, att en viss kostnadsram, olika för de olika grupperna, icke finge överskridas, vilken kostnadsram emellertid godtyckligt valts, utan att någon av kommissionens medlemmar kunde prestera någon utredning av hithörande problem. Av samma skäl nöjde sig de militära ledamöterna med att endast föreslå vissa detaljförbättringar i de civila ledamöternas förslag. Den sjömilitära ledamoten kritiserade dock skarpt kommissionens förslag till marinorganisation och avlämnade rörande denna försvarsgren ett eget omfattande förslag, dock även detta begränsat med hänsyn till viss kostnadsram.

Trots att ingen av de nämnda linjerna erhöll majoritet, blev dock av voteringstekniska skäl den här med nr 2 betecknade antagen såsom huvudlinje, varför vi först närmare vilja granska det förslag, som på grundval av densamma utarbetades.

Det må då först anmärkas att beträffande armén krigsorganisationen beräknats till allenast 6 fördelningar m. m., under motivering, att vid det s. k.

krigsfall syd den föreslagna lätta brigaden skulle kunna göra tjänst såsom fördelning, och vid krigsfall öst försvaret skulle förläggas till Luleälvslinjen med Bodens fästning såsom stöd. Det torde vara uppenbart, att tanken, att den lätta brigaden skulle kunna ersätta en fördelning, saknar militär hållbarhet; då därtill kommer vad nedan anföres beträffande flottan och flygvapnet, står det klart, att kommissionens förslag icke på denna punkt motsvarar de uppställda kraven och *icke medger någon säkerhet för att ett anfallsföretag mot rikets södra landsdelar kan avvisas.*

Angående krigsfall öst vilja vi framhålla det motbudande och ytterst betänkliga i att, utan tvingande skäl, redan före operationernas början planlägga ett uppgivande av svenskt territorium åt en eventuell fiende. Då därtill kommer, att på grund av nedan nämnda brister i flygvapnets organisation m. fl. orsaker kommissionens förhoppningar att i ett senare skede kunna återerövra den uppgivna landsdelen te sig skäligen illusoriska, måste bestämt framhållas att kommissionsförslagets mest sannolika konsekvens i detta krigsfall är *övre Norrlands avskiljande från riket.*

Beträffande flottan minskades det av de sakkunniga såsom minimum ansedda med samtliga pansarskepp och 2 u-båtar. Visserligen strökos av naturliga skäl icke pansarskeppen förr, än de tjänat ut sin tid, men det är *bestämt vilseledande* att på grund därav anse skillnaden blott utgöras av ett pansarskepp. Kommissionen skriver uttryckligen, att »någon nybyggnad av pansarskepp icke bör ske», varför vid utgången av den period för vilken kommissionen beräknat ersättningsbyggnad samtliga pansarskepp utgått ur 1. linjen. Till dessa förhållanden kommer, att kommissionen i allra högsta grad försummat att tillgodose flottans behov av krigsberedskap och övningsmöjligheter. Allt som allt innebär detta, att flottans operationsmöjligheter inskränkas till i huvudsak de av kustartilleri försvarade områden, där flottans baser äro belägna. Ur rikets försvarssynpunkt innebär detta,

- 1) att rikets sjöhandel *kommer att i krig lamsläs* samt
- 2) att, fränsett ovannämnda basområden, den svenska *kusten kommer att ligga öppen för fientliga invasionsföretag.*

I belysning av, vad ovan sagts om armén, medför det senare alltså, att Mellansverige, till vars försvar icke en man ur linjearmén av kommissionen beräknats, kommer att ligga *oskyddat* samt, att den för Sydsveriges och norrlandskustens försvar angivna förutsättningen, att endast en fientlig transportomgång komme i fråga, på grund av sjöstridskrafterns frånvaro *icke kan uppfyllas.*

För flygvapnets del har kommissionen icke alls tillgodosett behovet av strategiskt spaningsflyg. Detta innebär, att, då strategisk spaning under alla förhållanden måste utföras, bombflygförband måste avses för denna tjänstgöring. Det är därför vilseledande, då kommissionen berömmar sig av att hava fullt tillgodosett kravet på åtminstone detta, enligt kommissionens mening viktigaste flygplanslag, ty genom den nämnda omständigheten har

faktiskt det lätta bombflyget minskats under det angivna minimum med minst tredjedelen. Av de principer, vilka kommissionen följt, att låta ett vapen betala den tekniska utvecklingen på ett annat område, har såsom en given konsekvens framgått, att kommissionen betalat bombflygvapnets tillgodoseende med en betydande minskning av de för armé- och marinsamverkan bestämda flygförbanden, så att exempelvis antalet arméspaningsplan t. o. m. understiger det behov, som kan tänkas uppstå under en enda stridsdag. Med hänsyn till dessa brister kan hävdas, att flygvapnet i kommissionens gestalt *ingalunda motsvarar de krav densamma ställer*, vilken omständighet är så mycket allvarligare som kommissionen begränsat omfattningen av de äldre försvarsgrenarna under hänvisning till flygvapnets påstådda möjligheter att underlätta deras uppgifter.

Som totalomdöme om kommissionens huvudförslag måste sålunda sägas, att ett genomförande av detsamma skulle skapa en försvarsorganisation som

1) *icke motsvarar de på strategiska grunder fotade krav kommissionen själv ställt,*

2) *icke medgiver uttagandet av rikets hela värnkraft,*

3) *icke i sig själv innebär säkerhet mot ett militärt sammanbrott.*

Vad här anförts om kommissionens huvudförslag gäller givetvis i ännu mycket högre grad om de efter den ovan med 1) betecknade linjen framlagda förslagen. Ävenledes träffar kritiken det av högerreservanterna framlagda förslaget, dock med framhållande av, att detta beträffande flottan i viss utsträckning tillmötesgått de av de sakkunniga myndigheterna framställda minimifordringarna.

De militära ledamöterna hava, som ovan nämnts, inskränkt sig till att förorda vissa detaljökningar, men icke framlagt några förslag, som kunna sägas ur principiell synpunkt skilja sig från de övriga ledamöternas. Vi kunna icke underlåta att uttala vår förvåning över detta handlingssätt. Enligt vår uppfattning borde det varit de militära ledamöternas uppgift att framlägga förslag till ett ur alla synpunkter betryggande försvar, utan hänsyn till godtyckligt valda kostnadsramar, varigenom den ur alla synpunkter beklagliga striden mellan de olika försvarsgrenarnas representanter kunnat undgås. Då detta icke skett, kunna vi icke giva vår anslutning till något av de inom kommissionen framlagda förslagen.

Beträffande Kungl. Maj:ts till riksdagen avgivna förslag saknas varje som helst militär motivering för de vidtagna begränsningarna i organisationens omfattning. De enda skäl, som synas hava varit för Kungl. Maj:t vägledande, ha varit hänsynen till en på förhand vald kostnadsram. Sedan denna väl fastställts har för Kungl. Maj:t frågan i huvudsak blivit ett förvaltningstekniskt spörsmål bland andra: huru skola de avsedda medlen användas för att största möjliga effektivitet skall uppnås?

Det är uppenbart att ett dylikt betraktelsesätt icke är vare sig rationellt eller logiskt. Det bortser helt från försvarets ändamål som måste vara att

så långt möjligt skapa säkerhet för att icke en främmande makt kan påtvinga vårt land sin vilja. Skall detta ändamål kunna fyllas kan man icke bortse från de strategiska och andra förhållanden, varav landets försvarsmöjligheter äro beroende. Det kan visserligen göras gällande att dessa förhållanden aldrig kunna med fullständig säkerhet utredas, men detta berättigar ingalunda till ett underskridande av den undre gräns, som dock alltid är möjlig att fastställa. Detta är vad Kungl. Maj:t gjort i sitt förslag. Sålunda har fältarmén minskats till hälften av vad de militära sakkunniga ansågo såsom erforderligt; bombflyget har likaledes minskats till hälften av vad samtliga militära myndigheter satt som ett absolut minimum. Flottan har visserligen föreslagits erhålla större övnings- och personalanslag än enligt försvarskommissionen men beträffande fartygsmaterielen har Kungl. Maj:t skjutit denna sak på framtiden. Alldeles frånsett det egendomliga i att skapa en personalorganisation utan att veta vilka fartyg som denna personal skall komma att bemanna, innebär detta i verkligheten flottans fortsatta sammankrympande och fartygens ytterligare föråldrande, varigenom deras framtida ersättning kommer att bli synnerligen dyrbar.

De av Kungl. Maj:t till förmån för den valda kostnadsramen anförda skälen innebära i huvudsak följande: försvarskostnaderna finge icke stiga till en sådan höjd att de sociala framstegen äventyrades och organisationen finge ej göras så dyrbar att densamma vid första åtstramning av statsfinanserna måste sättas på svältkost. Dessa synpunkter hava helt säkert i mycket sin riktighet. Det bör dock framhållas att man icke ensidigt bör skjuta de sociala frågorna i förgrunden. Möjligheterna att upprätthålla den höga sociala standard, som vårt land otvivelaktigt är i besittning av, äro dock i sista hand beroende av att rikets frihet och självständighet upprätthålles. Fördenskull finna vi det oundgängligt att företaga en avvägning mellan dessa olika statsbehov, så att båda i behörig grad tillgodoses, utan att det ena gynnas på det andras bekostnad. Denna fråga skola vi i det följande närmare behandla. På denna plats vilja vi blott framhålla att vi vid framläggandet av detta förslag tagit all hänsyn till de av Kungl. Maj:t anförda synpunkterna. Vi vilja sålunda betona, att vi för genomförande av här föreslagna förbättringar av försvarsväsendet icke ifrågasatt någon indragning av anslag till sociala ändamål och därutöver avsett viss marginal ifråga om möjliga statsinkomster, för de utökningar och omläggningar av den sociala verksamheten, som vi anse önskvärda inom en nära framtid.

Då därtill finansieringen av vårt förslag, enligt vad vi ovan anført, icke kommer att taga skattekraften i anspråk på sådant sätt att någon maximigräns kan sägas vara uppnådd, anse vi oss även hava tagit full hänsyn till att organisationen även under en statsfinansiellt brydsam period skall kunna hållas fullt effektiv.

För en saklig lösning av rikets försvarsfråga borde utsikterna nu så till vida vara relativt gynnsamma som under trycket av det oroande utrikespoli-

tiska läget en mera positiv försvarsvilja framträtt inom vida lager av vårt folk. Allt större utbredning vinner jämväl den uppfattningen, att försvarsberedskapen måste hållas i ändamålsenligt skick oavsett utrikespolitiska fluktuationer, som växla hastigare än man tidigare på flera håll velat inse. Tiden efter världskrigets slut fram till våra dagar har härutinnan givit lärdomar, som icke kunnat gå obeaktade förbi. Likaledes är den insikten i tillväxt, att försvarsberedskapsåtgärder, ägnade att säkerställa rikets frihet och framtid, numera fordra, att hela folkkraften tages i anspråk. Man börjar mer och mer förstå, att hela samhället måste i händelse av krigsfall kunna organiseras för försvaret samt att härför måste redan i fredstid vidtagas omfattande förberedelser. Bland åtgärder, som — förutom de rent militära operationerna — äro för krigsfall nödvändiga, må erinras om behovet av luftskydd icke blott för viktiga centra och institutioner utan även för befolkningen i skilda landsdelar. Till dylika åtgärders vidtagande fordras vårt folks förståelse och medverkan. Detsamma gäller de för uthålligheten under ett krig ofrånkomliga åtgärderna för folkförsörjningen, vartill bl. a. hör lagring av vissa förnödenheter. Korteligen: det erfordras till folkets bästa en serie positiva ehuru i viss mån frihetsinskränkande *sociala säkerhetsåtgärder*, vilka äro för en lycklig utgång av ett krig oundgängliga och för vilkas genomförande folkets medverkan erfordras.

Det säger sig självt att med den uppfattning vi ha om nödvändigheten av att en tillfredsställande försvarsordning ständigt hålles vid makt arbetet på försvarsviljans upprätthållande inom folket oavslåtligen måste fortgå. Försvarsviljan hos ett folk får ej vara beroende av växlingar i det utrikespolitiska läget. Den måste ständigt hållas levande — men icke genom stämningar, fosterländska tal och agitation, som i längden ingenting förmår, utan genom handlingar som framkalla solidaritet inom folket, som ge medborgarna trygghet i tillvaron och skänka dem tilliten till ett fädernesland, värt att försvara, värt att offra för. Vår mening är, att den enda rätta lösningen av försvarsfrågan är att finna på längre sikt. Den sammanhänger i högsta grad med förmågan att skapa den enhetliga svenska nationen. Ty utan att varje medborgare känner verklig solidaritet med samhället ernås ej den säkert bestående grundvalen för en tillfredsställande försvarsordning. Denna samhällssolidaritet kan emellertid ej framgå ur dagens klasskampsamhälle, utan träda fram endast genom en verklig folkgemenskap, grundad i medveten nationell åskådning.

Vi ha i en motion vid årets riksdag (nr 102) hemställt om åtgärder mot statsfientlig verksamhet och i denna motion utförligt påvisat faran för landet av att kommunismen tillåtes fortsätta sin landsförrädiska gärning, inom försvarsväsendet såväl som i samhället överhuvudtaget. Vi upprepa här, att denna verksamhet måste av omtanken om rikets trygghet och folkets intresse förbjudas, men betona samtidigt, såsom också skett i nämnda motion, att kommunismens utbredning också ger anledning till nationell självkritik, till

omprövning om icke genom lämpliga socialpolitiska åtgärder en större inbördes solidaritet må kunna framkallas mellan olika intressegrupper inom nationen. Förutsättningen för att vilseledda svenska medborgare skola kunna återföras till nationen och bibringas en i bästa mening nationell åskådning är att landets ansvariga ledning visar en orubblig vilja att råda bot på osunda företeelser i dagens samhälle och utan räddhåga slår in på en socialpolitik, varigenom möjligheterna för medborgarnas trygghet ökas och deras trivsel i vårt svenska samhälle växer. En initiativrik statsledning kan giva de strömningar, som genom samverkande faktorer fått en sned eller samhällsfarlig inriktning, en helt annan karaktär genom att på ett mera verkligt sätt än nu sker sörja för det arbetande folkets fysiska och psykiska fostran, exempelvis genom att kraftigare stödja de frivilliga organisationer, som nu arbeta i dessa syften samt, om så befinnes lämpligt, även skapa nya organ för sådan verksamhet. Folkets fysiska och psykiska fostran är enligt vår mening ett synnerligen betydelsefullt led i strävandena för skapandet av en stark nation, som vill värna sin frihet. Andra länder, vi inskränka oss till att nämna England, Frankrike, Förenta Staterna, Polen och Tjeckoslovakien för att icke tala om Ryssland, Tyskland eller Italien, lägga i våra dagar allt större vikt vid ungdomens fysiska fostran, med öppen avsikt *även* att giva dem en god fysisk förberedelse till den blivande soldatutbildningen. I vårt land har man under de senare åren betraktat dylika åtgärder såsom utslag av »militarism». Den fördomsfullheten borde icke längre kunna upprätthållas när man finner hurusom demokratiska föregångsländer målmedvetet skänka sin ungdom en träning, vilken för den blir av oskattbart värde inför de påfrestningar som kriget lägger på landets försvarare.

Vad ungdomens fysiska fostran angår sammanhänger denna givetvis med de ungas kroppsliga och idrottsliga utbildning. Det gamla ordet om en sund själ i en sund kropp har allttjämt sin djupa och sanna innebörd. Till de social-politiska åtgärderna, vilka äro ägnade att skapa och vidmakthålla försvarsvilja hos vårt folk, inställer sig nödvändigheten att söka övervinna tidens religiösa likgiltighet, dess kulturella skepsis och materialistiska njutningsmoral. Ett samhälle, där dylika olater fräta på folkkraften, går sin undergång till mötes. De kultur- och moralnedrivande krafterna måste därför mötas med av nationell idealitet burna strävanden i andligt uppbyggande syfte, och härvid måste statsmakterna ådagalägga vida större kraft och målmedvetenhet än hittills varit fallet. Med ett ord sagt: såsom ideellt underlag för en stark nation av offervilliga, försvarsvänliga medborgare måste vi i vårt land förverkliga en nationell samling, som omfattar alla medborgare och skapar en folkgemenskap, buren av nationell solidaritet och social förståelse, en ny folkanda av ideell trosvisshet, stark nog att möta anstormen från en fanatisk kulturell och politisk bolsjevism.

Frågan om ordnandet av rikets försvar är sålunda icke en blott militär angelägenhet. Den tränger vida djupare och är avhängig av folkets hela

fysiska och andliga kraft. Den kan därför icke betraktas som en isolerad företeelse utan ingår som ett led i folkets hela liv. Försvarsviljan hos folket är förutsättningen för att försvarsorganisationen överhuvud taget skall ha en mening. Därför är arbetet på försvarsviljans upprätthållande och stärkande enligt ovanstående linjer av en alldeles utomordentlig vikt, och av beskaffenhet att böra uppmärksammas vid varje försvarsreform.

Huvuddragen av föreslagen organisation.

Innan vi gå att i detalj redogöra för vårt förslag till försvarets ordnande vilja vi lämna en kort sammanfattning av detsamma.

Lantförsvaret.

Vi föreslå en krigsorganisation av fälthären på åtta fördelningar, en lätt brigad och vissa armétrupper samt därutöver trupper avsedda för Övre Norrlands och Gotlands försvar ävensom landstorm. För att kunna organisera dessa trupper föreslå vi en utökning av fredsorganisationen. Armén organiseras i fredstid på sex fördelningar, Övre Norrlands trupper, Gotlands trupper och armétrupper. Samtliga nuvarande truppförband bibehållas.

Nyuppsättning sker av ett arméartilleriregemente, två luftvärnsartilleriregementen och tre tygkompanier. Samtliga truppförband erhålla ökade kadrer. För stärkande av försvaret på Gotland vidtagas särskilda åtgärder. Luftvärnet ökas avsevärt. Tjänstgöringstiden för de värnpliktiga ökas vid infanteriet, trängen och intendenturtrupperna till sammanlagt 230 dagar, vid kavalleriet, artilleriet, ingenjör- och signaltrupper samt tygtrupper till sammanlagt 260 dagar samt för värnpliktiga studenter och likställda till sammanlagt 290 dagar. Därtill kommer viss tjänstgöring för landstormen. Till materielanskaffning anvisas tillräckliga anslag.

Sjöförsvaret.

Kärnan i sjöförsvaret bildas av kustflottan, bestående av 4 pansarskepp, 1 flygplanskryssare, 12 jagare, 12 u-båtar, 8 vedettbåtar och 2 moderfartyg. Därjämte uppsätts i krigstid lokalstyrkor. För att möjliggöra rustande av denna flotta ökas kadrerna samt anslås erforderliga medel till övningar samt underhåll av fartygsmaterielen. Anslag till nödvändiga ersättningsbyggnader föreslås. Kustartilleriet ökas och kustbefästningarna utbyggas. Vid Fårösund anordnas befästningar, för vilkas bemanning uppsättes en särskild kustartillerikår. Tjänstgöringstiden för de värnpliktiga vid flottan bestämmes till sammanlagt 340 dagar, för de värnpliktiga vid kustartilleriet till sammanlagt 260 dagar.

Flygvapnet.

Flygvapnet skall omfatta sammanlagt 10 flottiljer. Kadrerna ökas så att en tillfredsställande bemanning av flygförbanden och deras markorganisa-

tion erhålles. Tillräckliga medel anvisas för anskaffande av modern flygmateriel. Tjänstgöringstiden för samtliga värnpliktiga bestämmes till 365 dagar.

Vårt förslag innefattar i jämförelse med kommissionens och Kungl. Maj:ts förslag avsevärda förbättringar och förstärkningar, och vi hävda, att vi här sökt, så långt det i nuvarande läge syns möjligt, utforma förslaget enligt sakliga behovssynpunkter.

Försvarets ledning.

Försvarskommissionens förslag i fråga om försvarets ledning innebär en helt ny organisation. Kommissionen föreslår, att jämväl i fredstid skulle tillsättas en överbefälhavare för krigsmakten, till vilkens förfogande skulle stå en försvarsstab, sammansatt av officerare från de tre försvarsgrenarna. I spetsen för envar av försvarsgrenarna skulle stå en chef, vilken skulle er- hålla erforderliga organ för såväl stabstjänst som förvaltning. Vid sidan av överbefälhavaren och alltså direkt under Kungl. Maj:t skulle stå försvars- beredskapsnämnden (n. v. rikskommissionen för ekonomisk försvarsbered- skap), varjämte en särskild, även direkt under Kungl. Maj:t stående, forti- fikationsstyrelse skulle inrättas, att med vissa undantag handhava försvars- väsendets byggnader och övningsfält ävensom frågor rörande befäst- ningarna.

Överbefälhavarens främsta uppgift skulle bli att utöva ledningen av det militära (operativa) krigsförberedelsearbetet; han borde därjämte erhålla inflytande på den ekonomiska försvarsberedskapens område och avgiva ytt- rande över försvarsgrenschefernas anslagsäskanden samt besluta i frågor rörande fördelning till försvarsgrenarna av industriell kapacitet. Under honom skulle försvarsgrenscheferna handhava frågor angående utbildning, organisation och utrustning ävensom personalfrågor. De skulle sålunda endast beträffande vissa frågor stå under överbefälhavarens chefskap. Denne skulle äga att giva direktiv för utarbetande av mobiliseringsplaner och dylikt. I övrigt skulle försvarsgrenschefen lyda under Kungl. Maj:t. Chefen för marinen skulle erhålla en viss självständighet i fråga om det operativa förberedelsearbetet.

I propositionen har detta förslag icke upptagits. Enligt denna skulle överbefälhavaren träda i funktion först vid krigstillfälle. En mindre för- svarsstab skulle skapas för att handhava vissa utredande uppgifter och behandla vissa mobiliseringsärenden. Denna stab skulle utgöra stommen till en vid mobilisering uppställd större stab. Staben skulle utgöra en för- bindelselänk mellan de tre försvarsgrenarna. Dessa å sin sida skulle erhålla var sin chef, helt ansvarig för försvarsgrenen och handhavande samtliga försvarsberedskapsåtgärder beträffande denna. Förvaltningen skulle skötas av direkt under Kungl. Maj:t stående centrala verk, såsom nu är fallet.

d. v. s. arméförvaltningen, marinförvaltningen och en nyskapad flygförvaltning, vilken senare dock t. v. skulle lyda under chefen för flygvapnet. Försvarsgrensheferna skulle dock kunna inverka på förvaltningen genom att i vissa frågor avlåta bindande direktiv. Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap skulle bibehållas med i vissa avseenden ändrad organisation. Någon fortifikationsstyrelse skulle icke inrättas, utan byggnadsärenden handhavas inom de olika centrala förvaltningsmyndigheterna.

Vi erkänna att vissa skäl tala för kommissionens förslag rörande försvarets högsta ledning men ställa oss dock synnerligen tveksamma till dess förverkligande under nuvarande förhållanden. Vi äro icke övertygade om nödvändigheten av förslaget genomförande. Det synes oss råda ganska stor oklarhet beträffande förhållandet mellan å ena sidan Kungl. Maj:t och å andra överbefälhavaren och försvarsgrensheferna. Dessa senare måste vara Kungl. Maj:t ansvariga för försvarsgrenarna, och detta deras ansvar kan icke i vissa avseenden läggas på en mellan Kungl. Maj:t och dem inskjuten chef. Vi dela icke kommissionens uppfattning att överbefälhavarens uppgifter skulle i huvudsak bli densamma i fredstid som i krigstid. De enligt vår uppfattning i vissa betydelsefulla avseenden olika uppgifterna kräva olika kvalifikationer hos den person, som skulle beklåda denna ansvarsfulla post. I krigstid blir hans viktigaste uppgift att vara Konungens rådgivare beträffande krigföringen; i fredstid kommer hans främsta uppgift, utöver krigsförberedelseåtgärder, att bli avgivandet av förslag i fråga om medelstilldelningen till de skilda försvarsgrenarna. Den främsta orsaken till vår stora tveksamhet är att en överbefälhavare i fred, vilken icke kan vara direkt sakkunnig beträffande mer än en försvarsgren, måste, därest han icke skall bli en dekoration, åtnjuta förtroende ej blott hos Kungl. Maj:t utan även, och detta främst, hos de tre försvarsgrenarna. En av hans viktigaste uppgifter i fredstid synes, som nämnt, bli att till Kungl. Maj:t yttra sig i fråga om avvägningen av de tre försvarsgrenarnas behov. För att kunna göra detta med erforderlig myndighet måste han veta med sig att han åtnjuter förtroende inom samtliga försvarsgrenar. Först då kan han också med nödig kraft föra försvarets talan inför Kungl. Maj:t, även inför en Kungl. Maj:t, där försvarsfrågorna kunna företrädas av en person, vilken saknar all förståelse för försvarets behov. Att en överbefälhavare under n. v. förhållanden skulle kunna få denna ställning, är synnerligen tvivelaktigt. Vi vilja erinra därom, att, medan kommissionens förslag understötts av chefen för generalstaben och de flesta armémyndigheterna ävensom chefen för flygvapnet, detta förslag mött ett mycket bestämt motstånd hos flottans myndigheter, främst chefen för marinstaben. Även vissa av arméns myndigheter ha ställt sig avvisande. Det synes oss icke rådligt att under dessa förhållanden genomföra en organisation enligt kommissionens förslag. Det erforderliga samarbetet mellan försvarsgrenarna torde få sökas på andra vägar. Då vi icke understödja kommissionens förslag om en över-

befälhavare i fredstid följa vi ej heller förslaget beträffande försvarsstab. De uppgifter, som denna stab skulle handlägga, böra således fördelas på försvarsgrenarnas staber.

I propositionen har såsom förut nämnts föreslagits inrättande av en mindre, direkt under chefen för försvarsdepartementet stående försvarsstab. Detta förslag synes oss icke lyckligt. Chefen för denna försvarsstab (överste el. kommandör) skulle komma att intaga en egendomlig mellanställning. Om vi av förut anförda skäl icke anse en överbefälhavare för krigsmakten lämplig såsom skiljedomare mellan försvarsgrenarna, så synes en dylik försvarsstabschef det icke heller, då han ännu mindre kan erhålla den auktoritet, som är nödvändig. Det är visserligen icke enligt förslaget utsagt att han skulle innehava denna skiljedomarställning, men då han synes vara avsedd att bliva en icke sakkunnig departementschefs närmaste militära rådgivare, skulle han ju i verkligheten få denna ställning. Han bleve faktiskt en militär statssekreterare. Vi äro väl medvetna därom att de militära krafterna inom försvarsdepartementet behöva förstärkas, men den rätta vägen är då att inorganisera dessa inom departementet och ej låta dem stå utanför under en särskild chef. En förbättring av de nuvarande förhållandena i detta avseende är önskvärd och bör med det snaraste upptagas till prövning.

I fråga om samarbetet mellan försvarsgrenarna vilja vi anföra följande. Det är givet att, såsom nu sker, det direkta samarbetet beträffande operativa och mobiliseringsfrågor bör ske inom försvarsgrenarnas staber, men det synes oss vara av vikt att åvägabringa ett organiskt samarbete mellan försvarsgrenscheferna. Vid skilda tillfällen under den långa tid, som förslag dryftats rörande försvarets ledning, har framförts tanken på skapande av ett *försvarsråd* vid regeringens sida, bestående antingen av endast militära fackmän eller ock därjämte av vissa regeringsledamöter. Mot det senare har rests den invändningen, att regeringsmedlemmar icke böra deltaga i förberedandet av ärenden, vilkas slutliga prövning sker hos Kungl. Maj:t. Denna synpunkt finna vi riktig. Vi vilja därför föreslå bilandet av ett försvarsråd, bestående av cheferna för de tre försvarsgrenarna jämte ordföranden i rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap. Detta råds främsta uppgift blir att söka koordinera arbetet inom försvarsgrenarna ävensom att inför Kungl. Maj:t representera de samlade försvarskrafterna och deras behov. Försvarsrådet bör således hava initiativrätt och kunna göra framställningar till Kungl. Maj:t, som avse hela försvarsväsendet, eventuellt två försvarsgrenar, och Kungl. Maj:t skall kunna inhämta rådets yttrande när så befinnes lämpligt. Viktigare frågor rörande riksförsvaret i dess helhet böra underställas rådet, såsom krigsplaners fastställande, betydelsefulla organisationsfrågor o. dyl. I fråga om rådets befogenhet bör en särskild instruktion fastställas. Erforderlig personal för rådets verksamhet bör ställas till förfogande av försvarsdepartementet och de tre försvarsgrens-

staberna. Något permanent sekretariat synes sålunda icke böra bildas. Det kan befinnas lämpligt att även andra personer av Kungl. Maj:t adjungeras rådet vid behandling av speciella frågor, t. ex. statssekreteraren i försvarsdepartementet, kabinetssekreteraren i utrikesdepartementet eller någon verkschef. Därest chefen för försvarsdepartementet eller annan ledamot av statsrådet önskar deltaga i försvarsrådets överläggningar, bör detta kunna ske; rådet bör dock icke fatta beslut i deras närvaro.

Genom bildandet av ett försvarsråd torde nödvändigt samarbete mellan försvarsgrenarna i stora frågor kunna säkerställas. Emellertid vilja vi framhålla önskvärdheten av att officerare från de skilda försvarsgrenarna beredas tillfälle att mera ingående än hittills lära känna andra grenar och deras uppgifter. Detta kan ske genom kommendering på längre tid till en annan försvarsgren, men därjämte torde böra organiseras en utbildning som just tar sikte på erhållandet av personal lämpad för handhavande av på hela riksförsvaret syftande uppgifter. Ordandet av en dylik utbildning är enligt vår mening en mycket betydelsefull fråga, som med det snaraste bör upptagas till prövning och även bringas till lösning. Till dylik utbildning vare sig den organiseras såsom en högskola eller såsom en föreläsningkurs el. dyl. böra kommenderas, förutom lämpliga officerare ur staber och den högre militära förvaltningen, även civil personal, främst från utrikes- och försvarsförvaltningarna samt länsstyrelserna. Det kan icke kraftigt nog betonas att kriget i våra dagar tager hela rikets krafter i anspråk på ett helt annat sätt än tillförne. Därför böra även dessa krafter kunna organiseras för att möta ett krig; första villkoret för att detta skall kunna ske är att kunskap om det moderna kriget icke stannar inom yrkesmilitärernas krets utan blir en verklighet för alla dem som på olika områden skola handhava rikets ärenden under den svåraste tänkbara prövning.

Vad beträffar ledningen av de olika försvarsgrenarna framgår av det sagda, att vi helt ansluta oss till förslaget om försvarsgrenschefer. Direkt under Kungl. Maj:t bör sålunda ledningen av en försvarsgren handhas av en dylik chef, vilken har det fulla ansvaret för försvarsgrenen. Chefen bör till sitt förfogande hava myndigheter som kunna handhava samtliga till försvarsgrenen hörande uppgifter. Förutom en behövlig stab och nödvändiga inspektionsmyndigheter m. m. bör även förvaltningen ställas under försvarsgrenschefen. Vi dela icke de betänkligheter, som i propositionen framföres mot tanken på att ställa den centrala förvaltningsmyndigheten under chefen. Så stora fördelar äro enligt vår uppfattning förenade med en sådan anordning att därmed förknippade svårigheter måste övervinnas. Den av gammalt i svensk försvarsorganisation befintliga dualismen mellan kommandomyndighet och förvaltningsmyndighet bör försvinna. De gjorda invändningarna ur konstitutionell synpunkt synas oss icke av betydelse. Förvaltningsmyndigheternas ställning såsom centrala förvaltningsmyndigheter rubbas icke därigenom, att de ställas under försvarsgrenscheferna. Det viktigaste härvid-

lag lärer vara att den för viss försvarsgren ansvarige chefen får ett effektivt inflytande jämväl på ur krigsberedskapssynpunkt viktiga förvaltningsfrågor samt på de anslagskrav, som från försvarsgrenen underställas Kungl. Maj:t. Detta möjliggöres icke genom den föreslagna direktivrätten; den ansvarige chefen måste kunna direkt påverka besluten. Först genom förvaltningens inordnande under chefen erhåller denne en verklig ställning såsom ansvarig chef för försvarsgrenen. De svårigheter, som rent administrativt sett äro förenade med en sådan organisation, måste genom lämpliga bestämmelser i vederbörlig instruktion kunna ordnas. Vi vilja här betona, att försvarsgrenschefens arbete givetvis icke får belastas med en mängd förvaltningsdetaljer. Det i svensk förvaltning vanliga felet att detaljfrågor avgöras av en högsta myndighet gäller även försvarsväsendet; en lämpligt avvägd decentralisation bör genomföras.

I fråga om organisationen av rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap ansluta vi oss till propositionen. Likaledes beträffande byggnadsärendenas uppdelning på de särskilda försvarsgrenarna.

Försvarsdepartementet.

I likhet med försvarskommissionen och propositionen anse vi någon ändring i försvarsdepartementets organisation icke nu böra vidtagas. Samma personal bör beräknas som i nuvarande stat.

I fråga om kommandoexpeditionerna ansluta vi oss även till de framlagda förslagen, innebärande att en särskild kommandoexpedition inrättas för flygvapnet. Personalen bör beräknas på följande sätt:

Lantförsvarets kommandoexpedition:

- 1 chef, regementsofficer, med arvode å departementets stat,
- 1 souschef, regementsofficer ur generalstabskåren,
- 2 kaptenur ur generalstabskåren,
- 2 kompaniofficerare, beordrade ur truppförbanden,
- 7 pensionerade officerare med arvoden å departementets stat,
- 2 pensionerade underofficerare med arvoden å departementets stat,
- 1 expeditionsvakt med lön å departementets stat.

Sjöförsvarets kommandoexpedition:

- 1 chef, regementsofficer, med arvode å departementets stat,
- 2 kompaniofficerare ur flottan,
- 1 kompaniofficer ur kustartilleriet,
- 1 underofficer ur flottan,
- 1 underofficer ur kustartilleriet,
- 3 pensionerade officerare med arvoden å departementets stat,
- 2 pensionerade underofficerare med arvoden å departementets stat,
- 1 expeditionsvakt med lön å departementets stat.

Flygvapnets kommandoexpedition:

- 1 chef, regementsofficer ur flygvapnet,
- 1 kompaniofficer ur flygvapnet,
- 1 pensionerad underofficer med arvode å departementets stat.

Flygvapnets kommandoexpedition bör organiseras under budgetåret 1936/1937.

LANTFÖRSVARET.**Allmänna grunder för arméorganisationen.***Krigsorganisationen.*

Såsom vi förut anfört anse vi en förstärkning av fälthären erforderlig utöver vad som föreslagits av försvarskommissionen och Kungl. Maj:t. Vi hava beräknat fälthären till åtta fördelningar, en lätt brigad samt vissa armétrupper. Beträffande principerna för sammansättning av armékår, fördelning och lätt brigad ansluta vi oss till kommissionen, i vars förslag Kungl. Maj:t icke föreslår någon principiell förändring. Trupper för hemortsförsvaret (Övre Norrlands trupper, Gotlands trupper, landstormstrupper, luftvärnsförband) samt depåer organiseras i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, dock i större utsträckning än detta förslag medger.

Av verkställda beräkningar framgår, att tillgången på värnpliktiga inom beväringen medger uppsättandet av nämnda förband. Därvid utgå vi från att den nuvarande kategoriklyvningen borttages, så att samtliga vapenföra värnpliktiga erhålla fullständig utbildning, samt vidare att den nu bestämda befrielsen från fredstjänstgöring för familjeförsörjare upphäves. Genom den av oss föreslagna förlängda tjänstgöringen för värnpliktiga vid flottan och flygvapnet erfordras mindre årliga kontingenter för dessa vapen; i följd varav antalet för hären disponibla värnpliktiga ökas. Handräckningstjänst bör utföras av icke-vapenföra. Svårighet att uppsätta de avsedda förbanden kan av befolkningsstatistiken att döma inträda omkring 1950, men därvid är att märka, att endast 75 % av inskrivna värnpliktiga beräknas vara vapenföra; redan nu är denna siffra högre och kan säkert beräknas till 78 å 80 %. Någon risk för att manskapstillgången skall bli otillräcklig kan först inträda senare och då kan en överföring av vissa landstormsklasser till beväringen övervägas. Genom den utsträckning av värnpliktstjänstgöringen som vi komma att föreslå torde de vid mobilisering inkallade värnpliktiga vara mera användbara än enligt kommissionens och Kungl. Maj:ts förslag. För att kunna uppsätta de två nya fördelningarna erfordras viss kaderökning vid de flesta truppslagen; vi återkomma därtill senare. Dessutom är naturligtvis nödvändigt att anslå ökade medel för materielanskaffning.

Den fredsorganisation vi tänka oss som grund för nämnda krigsorganisation kommer att bestå av — förutom arméledning —

sex fördelningar (I—VI) om stab, tre infanteriregementen, ett kavalleriregemente (vid fyra fördelningar), ett artilleriregemente (vid fyra fördelningar) och en trängkår (vid fyra fördelningar);

Övre Norrlands trupper om stab, två infanteriregementen, en artillerikår, ett fästningsartilleriregemente, en ingenjörkår, ett trängdetachment, ett tygkompani, ett intendenturkompani;

Gotlands trupper om stab, ett infanteriregemente och en artillerikår;

armétrupper, bestående av ett stridsvagnsregemente, två arméartilleriregementen, tre luftvärnsregementen, två ingenjörkårer, ett signalregemente samt två tyg- och två intendenturkompanier. Dock synas arméartilleriregementena böra organiseras i fördelningsförband.

Samtliga nuvarande truppförband bibehållas således. Vi anse, att för lantfästningarna bör beräknas visst linjeinfanteri och föreslå bibehållande av en bataljon i vardera av Vaxholms och Karlskrona fästningar. Övrigt besättningsinfanteri i dessa fästningar avses att uppsättas av landstormen. Dessutom nyuppsättas ett arméartilleriregemente, två luftvärnsregementen och tre tygkompanier.

Såsom framgår av jämförelser med den föreslagna krigsorganisationen skola organiseras

av *infanteriet*: utöver de aderton fredsfördelningsregementena ytterligare sex infanteriregementen jämte en bevakningsbataljon per fördelning; dessutom avses viss förstärkning av Övre Norrlands trupper utöver fredsorganisationen;

av *kavalleriet*: åtta kavalleribataljoner för fördelningarna samt den lätta brigadens två kavalleriregementen och en kavalleribilbataljon;

av *artilleriet*: åtta fördelningsartilleriregementen, en artilleridivision för den lätta brigaden samt arméartilleriförband;

av övriga truppslag uppsättas för åtta fördelningar erforderliga förband ävensom armétruppförband och vissa besättningstrupper.

Vi ansluta oss till den organisation av de lägre truppförbanden, vilken föreslagits på grundval av de omfattande och grundliga undersökningar som genom försvarskommissionens försorg verkställts. Beträffande förhållandet mellan infanteri och artilleri inom fördelningarna ansluta vi oss även till förslaget men se oss dock nödsakade att vidtaga viss reduktion av artilleriet i de två fördelningar, vilka skola uppsättas vid mobilisering. Tills vidare torde för dessa icke kunna beräknas mer än nio batterier i stället för erforderliga elva. Då vi emellertid föreslå uppsättande av ytterligare ett arméartilleriregemente erhålles härigenom större möjlighet att vid behov förstärka fördelningarnas artilleri. I detta sammanhang vilja vi anföra att vi föreslå att till arméartilleriregementena överföra vissa av de rörliga artilleriförband som

enligt försvarskommissionens förslag skulle uppsättas vid kustartilleriet. Då de äro avsedda för direkt samverkan med armén, synas de lämpligen även böra föras dit organisatoriskt.

Vad beträffar för hemortsförsvaret avsedda trupper ansluta vi oss till försvarskommissionen. Endast i fråga om Övre Norrlands trupper innebär vårt förslag en ökning främst därigenom att Västerbottens regemente bibehålles; genom vissa andra åtgärder möjliggöres även en ytterligare ökning av dessa trupper. För att öka stridskrafterna på Gotland har föreslagits en utsträckning av värnpliktsåldern för å ön inskrivna. Detta förslag finna vi välbetänkt och ansluta oss till detsamma såväl i vad det avser tidigare inskrivning av värnpliktiga som utsträckning av tjänstetiden i landstormen till 55 år.

Den av oss föreslagna ökningen av luftvärnsförbanden till tre regementen kommer att möjliggöra ett bättre ordnande av luftvärnet i hemorten. En ytterligare utökning av luftvärnsartilleriförbanden hade varit önskvärd men synes ej nu vara nödvändig. För detta ändamål bör dessutom landstorm användas. Landstormen bör härför erhålla förbättrad utrustning med luftvärnsskulsprutor.

En fråga av synnerligen stor betydelse, vilken hittills på ett upprörande sätt blivit tillbakasatt i vårt land, är organiserandet av luftskyddet för civilbefolkningen. Då vi behandla denna fråga i en särskild motion, vilja vi här icke närmare ingå därpå.

Chefen för armén och dennes organ.

I anslutning till vad förut anförts vilja vi här framhålla, att chefen för armén bör till sitt förfogande hava såväl rent militära (stabs- och inspektions-)organ som förvaltningsorgan. Dessutom bör han till sitt direkta förfogande hava en expedition, bestående av en regementsofficer och en kapten ur generalstabskåren ävensom en pensionerad officer och en pensionerad underofficer. Till expeditionen bör hänföras biblioteket med en pensionerad officer som föreståndare.

Arméstaben, en enligt vår uppfattning lämpligare benämning än de av kommissionen och Kungl. Maj:t föreslagna, chefens för armén stab, respektive arméns krigsstab och arméns truppstab, bör stå under direkt ledning av en chef, generalsperson (lönegrad O 8). Enär arméstaben blir av stor omfattning, bör den fördelas på två sektioner, vardera under en chef, överste (lönegrad C 7). Den första sektionen bör omfatta de avdelningar, som enligt kommissionens förslag skulle ingå i försvarsstaben, enligt Kungl. Maj:ts förslag i arméns krigsstab; alltså: operationsavdelning, kommunikationsavdelning och underrättelseavdelning samt därjämte en avd. för kryptotjänsten. Andra sektionen bör omfatta utbildningsavdelning, organisationsavdelning och personalavdelning. Krigshistoriska avdelningen och krigsarkivet synas lämpli-

gen böra hänföras till denna sektion. Topografiska avdelningen bör lyda direkt under chefen för arméstaben. Önskligt är att en omorganisation av rikets allmänna kartverk snart verkställles, i samband varmed topografiska avdelningen torde kunna helt föras dit och icke längre räknas till armén.

I fråga om behöflig personal för arméstaben följa vi kommissionens förslag. Det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget beträffande personalen vid krigshistoriska avdelningen anse vi icke lämpligt; denna personal bör såsom hittills bestå av generalstabsofficerare. Lämpligen bör chefen för arméstabens andra sektion vara chef för generalstabskåren. Behovet av officerare för arméstaben jämte chefens för arméns expedition beräkna vi på följande sätt:

	Aktiva		Pensionerade	
	Regementsofficerare	kompaniofficerare	officerare	underofficerare
Chefens för armén expedition	1	1	3	1
Operationsavdelningen ¹	1	5	1	—
Kommunikationsavdelningen	1	5	1	—
Underrättelseavdelningen	1	3	1	—
Kryptoavdelningen	1	1	1	—
Organisationsavdelningen	1	5	1	—
Utbildningsavdelningen	1	6	1	—
Personalavdelningen	1	—	1	1
Krigshistoriska avdelningen	1	1	3	1
Summa	9	27	13	3

¹ Å denna avdelnings signaldetalj tjänstgöra dessutom 1 regementsofficer och 1 kompaniofficer från ingenjör- och signaltrupperna.

Därtill komma fyra militärattachéer (regementsofficerare) samt civil personal, nämligen: 1 krigsarkivarie, 1 föreståndare för det fotografiska centrallaboratoriet, 1 förste expeditionsvakt och 2 expeditionsvakter, 1 automobilförare, 1 telefonvakt samt 2 kansli- och 8 kontorsbiträden. För topografiska avdelningen bör därutöver tills vidare beräknas 1 chef, regementsofficer, 1 professor och 1 pensionerad officer.

Inspektioner.

Under chefen för armén böra lyda vissa inspektionsmyndigheter. Dessa äro: infanteriinspektionen, kavalleriinspektionen, artilleriinspektionen, ingenjör- och signalinspektionen, tränginspektionen, sjukvårdsinspektionen och veterinärvårdsinspektionen. Någon särskild inspektion för militärläroverken anse vi icke nödvändig, utan torde chefen för arméstabens andra sektion kunna bestrida denna uppgift.

Personalen beräknas av oss på följande sätt:

Infanteriinspektionen.

Inspektören för infanteriet är generalsperson (lönegrad O 8).

Personal: 1 överstelöjtnant eller major, stabschef,
1 major,
4 kaptener med arvoden motsvarande löner,
1 pensionerad officer,
1 pensionerad underofficer.

Kavalleriinspektionen.

Inspektören för kavalleriet bör uppföras å generalitetets stat i lönegrad O. 7.

Personal: 1 major, stabschef,
1 ryttmästare med arvode motsvarande lön,
1 kompaniofficer ur kavalleritruppförbanden,
1 pensionerad underofficer.

Artilleriinspektionen.

Inspektören för artilleriet är generalsperson (lönegrad O 8).

Personal: 2 regementsofficerare ur artilleristabskåren,
1 regementsofficer ur luftvärnsartilleriet,
6 kompaniofficerare ur artilleristabskåren,
4 kompaniofficerare ur luftvärnsartilleriet,
2 pensionerade officerare,
2 pensionerade underofficerare.

Ingenjör- och signalinspektionen.

Såsom nedan framhålles anse vi att signaltrupperna, organiserade såsom ett regemente, alltjämt böra ingå i ingenjörtrupperna. Inspektören för ingenjör- och signaltrupperna bör uppföras å generalitetets stat i lönegrad O 7. Kungl. Maj:ts förslag att förena befattningen med chefskapet för arméförvaltningens fortifikationsdepartement kunna vi ej biträda.

Personal: 2 regementsofficerare, därav 1 för signalväsendet,
6 kompaniofficerare, därav 2 för signalväsendet,
1 pensionerad officer,
1 pensionerad underofficer.

Tränginspektionen.

Inspektören för trängen bör uppföras å generalitetets stat i lönegrad O 7.

Personal: 1 regementsofficer, stabschef, ur trängen,
2 kompaniofficerare ur trängen,
1 pensionerad underofficer.

Sjukvårdsinspektionen.

Enär vi ansluta oss till Kungl. Maj:ts förslag att inom arméförvaltningen bibehålla sjukvårdsstyrelsen, bör sjukvårdsinspektionen icke bestå av särskild personal utan handhas av generalfältläkare med biträde av honom underlydande personal.

Veterinärvårdsinspektionen.

Inspektör är överfältveterinären, vilken upptages å fältveterinärkårens stat.

Personal: 1 regementsveterinär ur fältveterinärkåren,
1 pensionerad underofficer.

Arméförvaltningen.

Lämpligast torde vara, att arméförvaltningens olika departement ställdes under en gemensam chef, som under chefen för armén skulle leda arméns förvaltningsmyndigheter. Vi anse oss dock icke böra framlägga förslag härom, enär vi icke disponera över tillräckligt material för att kunna överblicka konsekvensen av ett sådant förslag. Skulle det visa sig att en chefsbefattning är önskvärd, torde Kungl. Maj:t kunna förväntas framlägga förslag i ärendet.

Vi anse oss därför böra räkna med en tills vidare oförändrad organisation av arméförvaltningen, dock modifierad i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beträffande ärendenas fördelning mellan de skilda departementen. I fråga om departementens organisation och behövlig personal vilja vi anföra följande.

Arméförvaltningens tygdepartement.

Departementet, under chefskap av generalfälttygmästaren, generalsperson i lönegrad O 8, torde böra indelas i fälttygmästarexpedition, 4 militär- och 1 civilbyrå samt konstruktionskontor och kontrollkontor.

Militär och civilmilitär personal:

- 5 regementsofficerare,
- 25 kompaniofficerare,
- 2 underofficerare,
- 2 tygingenjörer,
- 2 departementsskrivare,
- 9 pensionerade officerare,
- 10 pensionerade underofficerare.

Civil personal:

- 1 krigsråd (tillika chef för fortifikationsdepartementets civilbyrå), lönegrad B 30,
- 1 sekreterare, lönegrad B 24,
- 1 bokhållare, lönegrad B 21,

- 1 expeditionsvakt, lönegrad B 5,
- 2 kontorsbiträden, lönegrad B 4,
- ävensom 1 amanuens och 1 e. o. kontorsbiträde.

Arméförvaltningens intendenturdepartement.

Chef är generalintendenten, generalsperson i lönegrad O 8.

Departementet indelas i sex byråer och ett tekniskt revisionskontor.

Militär- och civilmilitär personal:

- 6 regementsofficerare,
- 13 kompaniofficerare,
- 2 departementsskrivare,
- 5 pensionerade officerare,
- 6 pensionerade underofficerare.

Därjämte tjänstgöra överfältveterinären och 1 regementsveterinär å departementet (se veterinärvårdsinspektionen).

Civil personal:

- 1 krigsråd, lönegrad B 30,
- 1 sekreterare, lönegrad B 24,
- 2 expeditionsvakter, lönegrad B 5,
- 2 kontorsbiträden, lönegrad B 4,
- ävensom 1 amanuens och 2 e. o. kontorsbiträden.

Arméförvaltningens fortifikationsdepartement.

Chefen, som lämpligen bör benämnas generalkvartermästaren, är generalsperson i lönegrupp O 8.

Departementet indelas i 3 byråer och ett tekniskt revisionskontor.

Militär och civilmilitär personal:

- 2 regementsofficerare,
- 5 kompaniofficerare, därav en sakkunnig ifråga om skjutbanor, kommanderad officer.
- 1 departementsskrivare,
- 3 pensionerade officerare,
- 2 pensionerade underofficerare,

Civilpersonal:

- 1 krigsråd (se tygdepartementet),
- 1 sekreterare och kamrerare i lönegrad B 24,
- 1 bokhållare, lönegrad B 21,
- 1 expeditionsvakt, lönegrad B 5,
- 2 kontorsbiträden, lönegrad B 4,
- ävensom 1 e. o. kontorsbiträde.

Därtill komma dels en arkitekt, dels en domänofficer och dels en värmeingenjör.

Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse.

Styrelsen står under chefskap av generalfältläkaren, å fältläkarkårens stat.

Militär och civilmilitär personal:

- 1 kapten ur generalstabskåren,
- överfältläkaren ur fältläkarekåren,
- 1 regementsläkare ur fältläkarekåren,
- 1 pensionerad officer,
- 2 pensionerade underofficerare,
- 1 förrådsvaktmästare.

Civil personal:

- 1 notarie, lönegrad B 21,
- 1 kanslibitråde, lönegrad B 7,
- 1 kontorsbiträde, lönegrad B 4.

Arméförvaltningens civila departement.

Chef är generalkrigskommissarien. Departementet indelas i en kansli- och en kameralbyrå jämte viss gemensam personal.

- Personal: 2 krigsråd, lönegrad B 30,
- 1 ombudsman, lönegrad B 26,
 - 1 sekreterare, lönegrad B 26,
 - 2 revisionskommissarier, lönegrad B 26,
 - 1 pensionskamrerare, lönegrad B 26,
 - 1 kamrerare, lönegrad B 26,
 - 1 kamrerare, lönegrad B 24,
 - 3 notarier, lönegrad B 21,
 - 10 revisorer, lönegrad B 21,
 - 1 kassör, lönegrad B 15,
 - 1 kansliskrivare, lönegrad B 11,
 - 1 förste expeditionsvakt, lönegrad B 7,
 - 8 kanslibiträden, lönegrad B 7,
 - 3 expeditionsvakter, lönegrad B 5,
 - 7 kontorsbiträden, lönegrad B 4,
 - ävensom 5 amanuenser och 3 e. o. biträden.
- Därtill 1 pensionerad officer (registrator).

Arméns organisation på högre och lägre truppförband.

Högre truppförband.

Armén föreslås indelad i:

- 1) sex fördelningar,
- 2) Övre Norrlands trupper,
- 3) Gotlands trupper,
- 4) Armétrupper.

I fråga om indelningen framlägga vi följande förslag:

I. fördelningen.

	<i>Förläggningssort</i>
Fördelningsstaben	Kristianstad
I 6	Kristianstad
I 7	Ystad
I 16	Halmstad
K 2	Hälsingborg
A 3	Kristianstad
T 4	Hässleholm

II. fördelningen.

Fördelningsstaben	Linköping
I 4	Linköping
I 11	Växjö (en bataljon förlagd i Karlskrona)
I 12	Eksjö
A 6	Jönköping
T 1	Linköping

III. fördelningen.

Fördelningsstaben	Skövde
I 9	Skövde
I 15	Borås
I 17	Uddevalla
K 3	Skövde
A 2	Göteborg
T 2	Skövde

IV. fördelningen.

Fördelningsstaben	Stockholm
I 1	Stockholm (en bataljon för- lagd till Vaxholms fästning)
I 8	Uppsala
I 10	Strängnäs
K 1	Stockholm
A 1	Stockholm

V. fördelningen.

Fördelningsstaben	Örebro (ev. Karlstad)
I 3	Örebro
I 13	Falun
I 22	Karlstad
A 10 Upplands arméartilleriregemente (ny- uppsatt)	Uppsala

VI. fördelningen.

Fördelningsstaben	Östersund
I 5	Östersund
I 14	Gävle
I 21	Sollefteå
K 4	Umeå
A 4	Östersund
T 3	Sollefteå

Övre Norrlands trupper.

Stab	Boden (ev. Luleå)
I 19	Boden
I 20	Umeå
A 5	Boden
A 8	Boden
Ing. 4	Boden
Ett trängdetachment	Boden
Int. 3	Boden
Tyg 3	Boden

Gotlands trupper.

Stab	Visby
I 18	Visby
A 7	Visby

Armétrupper.

I 2 Stridsvagnsregementet (Göta livgarde) ..	Stockholm
A 9 Karlsborgs luftvärnsregemente	Karlsborg
A 11 Östgöta luftvärnsregemente (nyupp- satt)	Linköping
A 12 Hallands luftvärnsregemente (nyupp- satt)	Halmstad
Ing. 1 Svea ingenjörkår	Stockholm
Ing. 2 Göta ingenjörkår	Eksjö
Ing. 3 Signalregementet	Stockholm
Första intendenturkompaniet	Stockholm
Andra intendenturkompaniet	Karlsborg
Första tygkompaniet	Stockholm
Andra tygkompaniet	Karlsborg

De högre truppförbandens ledning.

I anslutning till försvarskommissionen och Kungl. Maj:ts förslag beräkna vi fördelningsstaben på följande sätt:

- 1 stabschef, regementsofficer vid generalstabskåren,
- 1 mobiliseringsofficer, kapten vid generalstabskåren,

- 2 adjutanter, kompaniofficerare vid fördelningens truppförband,
- 1 fortifikationsofficer, kapten vid fortifikationskåren,
- 1 fördelningsintendent, regementsofficer vid intendenturkåren,
- 1 expeditiionsintendent, kapten vid intendenturkåren,
- 1 fördelningsläkare, fältläkare vid fältläkarkåren,
- 1 fördelningsveterinär, fältveterinär vid fältveterinärkåren,
- 3 expeditiionsunderofficerare, pensionerade underofficerare.

Härtill komma:

vid IV. fördelningens stab: 1 förvaltningsofficer; vid vardera av I. och VI. fördelningarnas staber: 1 magasinschef (underofficer vid intendenturkåren).

Beträffande ordnandet av befälsförhållanden vid Övre Norrlands trupper dela vi Kungl. Maj:ts uppfattning. Chefen bör i enlighet med vad nuvarande militärbefälhavaren för Övre Norrland föreslagit, benämnas chefen för Övre Norrlands trupper och vara generalsperson (lönegrad O 8); han bör tillika vara militärbefälhavare för Övre Norrlands militärområde. Därest den i kommandantens i Boden yttande föreslagna skilda förläggningen i Luleå och Boden icke anses böra komma till stånd, bör hans stab omfatta:

- 1 kommandant i Bodens fästning, överste, lönegrad O 7,
- 1 stabschef, regementsofficer vid generalstabskåren,
- 2 mobiliseringsofficerare, kaptener vid generalstabskåren,
- 2 adjutanter, (en avsedd för kommandanten) kompaniofficerare ur Övre Norrlands trupper,
- 1 artillerichef, chefen för A 8,
- 1 fortifikationsofficer, regementsofficer vid fortifikationskåren,
- 1 stabsintendent, regementsofficer vid intendenturkåren,
- 1 expeditiionsintendent, kapten vid intendenturkåren,
- 1 uppbördsman vid fästningsmagasinet, underofficer vid intendenturkåren.
- 1 stabsläkare (regementsläkare),
- 1 regementsläkare,
- 2 bataljonsläkare,
- 1 stabsveterinär (regementsveterinär),
- 1 garnisonspastor,
- 4 expeditiionsunderofficerare, (pensionerade underofficerare),
- 1 poliskommissarie.

Gotlands trupper böra likaledes ställas under en chef, chefen för Gotlands trupper, som tillika är militärbefälhavare för Gotlands militärområde. Han uppföres å generalitetets stat i lönegrad O 7. Staben bör bestå av:

- 1 stabschef, regementsofficer vid generalstabskåren,
- 1 adjutant, kompaniofficer vid Gotlands trupper,
- 1 fortifikationsofficer, kapten vid fortifikationskåren,
- 1 stabsintendent, regementsofficer vid intendenturkåren,

- 1 stabsläkare (regementsläkare),
- 1 bataljonsläkare,
- 3 expeditiönsunderofficerare, pensionerade underofficerare.
- 1 förrådsförvaltare i Tingstäde, pensionerad underofficer.

Lägre truppförband.

Vi ansluta oss till försvarskommissionens förslag beträffande i fördelningen ingående infanteri-, kavalleri- och trängförband, men föreslå beträffande de fyra fördelningsartilleriregementena, att de utökas med två batterier.

Då vi föreslå bibehållande av kustfästningsinfanteribataljonerna, måste Svea livgarde och Kronobergs regemente organiseras på tre bataljoner.

Mot kommissionens förslag till fredsorganisation vid Norrbottens regemente hava vi intet att erinra. Norrbottens artillerikår bör organiseras på två divisioner om två batterier.

Organisationen av Gotlands trupper enligt kommissionens förslag synes vara lämplig. Då vi icke ansluta oss till Kungl. Maj:ts förslag att öka Gotlands artillerikår för uppsättande av vissa förband, som enligt kommissionen borde uppsättas av kustartilleriet, finna vi en utökning av artillerikåren icke nödvändig. Vi föreslå uppsättande av en kustartillerikår i Fårösund, som jämväl skulle handhava luftvärnsartilleriet på Gotland. Vi finna icke något att erinra mot vad kommissionen föreslagit angående stridsvagnsregementets och arméartilleriregementets (enligt vårt förslag två regementen) organisation, ej heller beträffande intendentur- och tygtrupper. Endast i fråga om organisationen av signaltrupperna äro vi av skiljaktig mening. Även vi finna att vissa fördelar skulle vinnas genom en utbrytning av signaltrupperna ur ingenjörtrupperna men äro icke övertygade att dessa uppväga olägenheterna med uppsättande av ett särskilt truppslag, omfattande endast ett förband. Ätminstone synes frågan böra underkastas ny prövning. Av vad som anföres i såväl kommissionens betänkande som propositionen framgår att även med bibehållande av signaltrupperna inom ingenjörtrupperna en nödvändig förbättring av arméns signalväsen kan genomföras. Emellertid finna vi Kungl. Maj:ts förslag angående ingenjörtrupperna icke i allo lämpligt. Vi föreslå att ingenjör- och signaltrupperna uppdelas i tre ingenjörkårer på sätt som av försvarskommissionen föreslås samt ett signalregemente med samma organisation som kommissionen föreslår men att dessa förband fortfarande erhålla gemensam stat för officerarna och underofficerarna. Ett kompani av signalregementet bör förläggas till Boden. Den av kommissionen föreslagna decentralisationen av mobiliseringen vid ingenjör- och signaltrupperna bör genomföras.

På liknande sätt böra åtgärder vidtagas för förberedande av mobiliseringen av de artilleri- och trängförband vilka icke motsvaras av i fredstid befintliga förband.

Landets territoriella indelning i militärt hänseende. Territoriella myndigheter.

Vi ansluta oss till förslaget i fråga om militärområden med särskild under vederbörande fördelningschef lydande militärområdesbefälhavare, pensionerad officer, förutvarande regementschef. I likhet med vad i propositionen föreslagits anse vi att den nuvarande ordningen beträffande inskrivningsväsendet bör bibehållas och infanteriregementscheferna således fortfarande vara inskrivningsområdesbefälhavare. Militärbefälhavaren i under fördelningschef stående militärområde bör till sitt förfogande erhålla en adjutant, kvalificerad kompaniofficer från fördelningsens truppförband, och en pensionerad underofficer såsom expeditionsunderofficer. Övre Norrlands militärområde bör såsom förut framhållits stå under befäl av chefen för Övre Norrlands trupper. I och för handläggande av vissa med militärområdets försvaret sammanhängande frågor m. m. bör i staben ingå en pensionerad officer, överstelöjtnant eller major. Gotlands militärområde skall stå under befäl av chefen för Gotlands trupper såsom militärområdesbefälhavare. Då denne jämväl handlägger inskrivningsärenden, bör han till sitt förfogande hava en pensionerad officer såsom inskrivningsofficer.

Beträffande organisationen av inskrivnings- och rullföringsområden hava vi intet att erinra. Vi ansluta oss till förslaget om inrättande i varje inskrivningsområde av en landstormsmobiliseringsexpedition med en pensionerad officer, företrädesvis regementsofficer, som mobiliseringsofficer. Till landstormsområdesbefälhavare bör utses officer eller underofficer i reserven.

De framlagda förslagen angående överkommendantskapet i Stockholm och platsbefälet i Karlsborg ansluta vi oss till. För staberna i Vaxholms och Karlskrona fästningar nödvändiga infanteriofficerare kunna erhållas från de i fästningarna förlagda infanteriförbanden.

Behovet av militärassistenter vid länsstyrelserna vitsordas i propositionen men trots detta framlägges ej något förslag i ärendet. Vi återkomma härtill i en särskild motion.

Den militära personalens rekrytering.

Ifråga om de allmänna grunderna för personalens rekrytering hava vi intet särskilt att anföra utöver vad i propositionen förekommer. De av försvarskommissionen uppställda grunderna för behovet av fast personal förefalla synnerligen lämpliga och böra i möjligaste mån ligga till grund för beräkning av staterna.

Såsom vi förut anfört anse vi vissa ändringar beträffande den värnpliktiga personalen nödvändiga. Detta gäller ej uppbådsindelning och värnplikts-tiden, där vi ansluta oss till propositionens förslag. Däremot anse vi att nå-

gon indelning i till linjetjänst och till ersättningstjänst uttagna icke bör förekomma. Samtliga vapenföra böra uttagas till verklig utbildning och handräckningstjänsten utföres av icke-vapenföra. Vi vilja således icke begränsa uttagningen av tjänstgörande till det minsta möjliga. Sedan erforderligt antal värnpliktiga uttagits för tjänst vid arméns specialtruppslag, marinen och flygvapnet, böra återstående tilldelas infanteriet. Den närmare fördelningen bör bestämmas av Kungl. Maj:t. Vi kunna principiellt ansluta oss till den fördelning på andra truppslag än infanteriet som försvarskommissionen föreslagit. Dock bör enligt vår mening kavalleriets kontingent ökas med omkr. 80 man samt artilleriets med 200 man pr fördelningsartilleriregemente samt med erforderlig kontingent för det nya arméartilleriregementet och för det utökade luftvärnsartilleriet.

De lägre truppförbandens och vissa personalkårers inre organisation m. m.

Här vilja vi först upptaga generalitetet samt generalstabs- och artilleristabskåerna.

<i>Generalitetet</i> bör omfatta följande befattningshavare:		Lönegrad.
Chefen för armén	arvode (21 000 kr.)
Chefen för arméstaben	O 8
Inspektören för infanteriet	O 8
» » kavalleriet	O 7
» » artilleriet	O 8
» » ingenjör- och signaltrupperna	O 7
» » trängen	O 7
Generalfälttygmästaren	O 8
Generalkvartermästaren	O 8
Generalintendenten	O 8
Sex fördelningschefer	O 8
Chefen för Övre Norrlands trupper	O 8
Chefen för Gotlands trupper	O 7

Generalstabskåren.

På denna kårs stat böra upptagas sammanlagt 20 regementsofficerare och 39 kaptener. Av regementsofficerare böra upptagas 1 såsom överste i lönegrad O 7 (chefen för arméstabens andra sektion, som är chef för kåren), 1 såsom överste i lönegrad O 6, 6 såsom överstelöjtnanter och 12 såsom majorer.

Artilleristabskåren.

Kåren bör på sätt försvarskommissionen föreslagit bestå av 1 överste, chef för kåren, tillika chef för artilleriets skjutskola, 2 överstelöjtnanter, 3 majorer och 11 kaptener.

Då vi nu övergå till staterna för truppförbanden anse vi oss icke behöva i detalj motivera de ändringar som föreslås i förhållande till försvarskommisionens och i propositionens förslag i denna del. Ökningen sammanhänger med den av oss påyrkade större krigsorganisationen. Vi vilja endast anföra, att vi i likhet med försvarskommisionen föreslå, att regementskassörsbefattningen insattes med den löneställning som kommissionen föreslagit. Därjämte föreslå vi, utöver vad kommissionen och Kungl. Maj:t föreslagit, vid infanteri- och artilleriregementena 1 pensionerad officer, avsedd till kasern-officer och kassakontrollant.

	Officerare					Underofficerare			Underbefäl				Pensions-rade		
	Överstar	Överstelöjtn.	Majorer	Kaptener	Löjtnanter	Fänrikar	Regements-kassörer	Fanjunkare	Sergeanter	Furirer	Korpraler	Vieekorpraler	Volontärer	Officerare	Underofficerare
Infanteriet															
Flertalet regementen (16).....	1	1	3	17	24	11	1	15	22	48	32	32	48	2	4
Svea livgarde.....	1	1	5	21	23	16	1	20	30	73	46	46	73	3	5
Kronobergs regemente.....	1	1	4	21	32	15	1	19	28	64	42	42	64	2	5
Gotlands infanteriregemente...	1	1	3	15	22	10	1	14	20	48	35	35	50	1	4
Norrbottnens regemente.....	1	1	4	18	22	10	1	15	23	45	30	30	45	2	4
Västerbottens regemente.....	1	1	3	15	22	10	1	14	20	45	30	30	45	2	4
Stridsvagnsregementet (Göta livgarde).....	1	1	2	10	15	—	1	8	12	38	20	20	30	1	2
Summa	22	22	69	372	530	237	22	330	485	1 081	715	715	1 073	43	88

	Officerare					Underofficerare			Underbefäl			Pensionerade, underofficerare	
	Överstar	Överstelöjtn.	Majorer	Ryttmästare	Löjtnanter	Fänrikar	Regementskassörer	Fanjunkare	Sergeanter	Furirer	Korpraler		Volontärer
Kavalleriet													
Livregementet till häst	1	1	1	9	14	5	1	8	12	41	42	231	4
Skånska kavalleriregementet	1	1	1	9	14	5	1	8	12	41	42	231	4
Livregementets husarer	1	—	1	8	13	5	1	7	10	37	38	169	4
Norrlands dragonregemente	1	—	1	8	13	5	1	7	10	37	38	169	4
Summa	4	2	4	34	54	20	4	30	44	156	160	800	16

	Officerare						Underofficerare			Underbefäl			Pensionserade	
	Överstar	Överstelöjtn.	Majorer	Kaptener	Löjtnanter	Fänrikar	Regementskassörer	Styckjunkare	Sergeanter	Furirer	Konstaplar	Volontärer	Officerare	Underofficerare
Artilleriet														
Svea, Göta, Vendes och Norrlands artilleriregementen.....	1	2	14	19	27	13	1	17	24	64	65	120	1	5
Norrbottnens artillerikår.....	—	1	2	8	12	6	—	7	10	23	25	45	—	3
Gotlands artillerikår.....	—	1	1	7	10	5	—	6	9	18	20	80	—	4
Smålands och Upplands arméartilleriregementen.....	1	1	4	16	23	11	1	14	20	53	54	100	1	4
Bodens artilleriregemente.....	1	1	3	14	22	9	1	12	18	46	36	100	1	4
Summa	7	13	30	137	198	94	7	121	173	449	449	905	7	39

¹ Överste el. överstelöjtnant.

	Officerare						Underofficerare			Underbefäl				Pensionserade	
	Överstar	Överstelöjtn.	Majorer	Kaptener	Löjtnanter	Fänrikar	Regementskassörer	Styckjunkare	Sergeanter	Furirer	Konstaplar	Vicekorpraler	Volontärer	Officerare	Underofficerare
Luftvärnsartilleriet															
Gemensam stat.....	3	3	7	42	50	20	3	42	64	—	—	—	—	—	—
Karlsborgs luftvärnsregemente.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58	40	—	85	—	4
Östgöta luftvärnsregemente....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56	40	—	85	—	4
Hallands luftvärnsregemente....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56	40	—	85	—	4
Summa	3	3	7	42	50	20	3	42	64	170	120	—	255	—	12
Ingenjör- och Signaltrupperna															
Gemensam stat.....	2	4	8	49	58	24	—	43	76	—	—	—	—	—	—
Svea ingenjörkår.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	22	22	60	—	4
Göta ingenjörkår.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	22	22	60	—	6
Bodens ingenjörkår.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	20	20	48	—	3
Signalregementet.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58	29	29	78	—	6
Summa	2	4	8	49	58	24	—	43	76	170	93	93	246	—	19

Trängen	Officerare						Under-officerare		Underbefäl				Pensionerade under-officerare
	Överstar	Överstelöjtn.	Majorer	Kaptener	Löjtnanter	Fänrikar	Fanjunkare	Sergeanter	Furirer	Korpraler	Vicekorpraler	Volontärer	
Gemensam stat.....	2	2	5	44	60	20	52	80	—	—	—	—	—
Svea trängkår.....	—	—	—	—	—	—	—	—	29	18	19	30	4
Göta trängkår.....	—	—	—	—	—	—	—	—	29	18	19	30	4
Norrlands trängkår ¹	—	—	—	—	—	—	—	—	33	22	19	30	4
Skånska trängkåren.....	—	—	—	—	—	—	—	—	29	18	19	30	4
Summa	2	2	5	44	60	20	52	80	120	76	76	120	16

¹ Detachementet i Boden inberäknat.

Intendenturkåren och intendenturtrupperna.

2 överstar,
 5 överstelöjtnanter,
 11 majorer,
 71 kaptener,
 10 löjtnanter,
 58 förvaltare,
 6 fanjunkare,
 15 sergeanter,
 24 furirer,
 2 departementsskrivare.

Fortifikationskåren.

1 överste,
 2 överstelöjtnanter,
 3 majorer,
 12 kaptener,
 4 löjtnanter,
 3 fanjunkare,
 3 sergeanter,
 1 departementsskrivare,
 3 fortifikationskassörer.

Fälttygkåren och tygtrupperna.

2 överstar,
 3 överstelöjtnanter,
 6 majorer,
 26 kaptener,

4 löjtnanter,
6 fanjunkare,
10 sergeanter,
20 furirer,
7 tygingenjörer av 1 kl.,
1 tygingenjör av 2 kl.,
13 tygförvaltare av 1 kl.,
13 tygförvaltare av 2 kl.,
2 departementsskrivare,
36 tygverkmästare av 1 kl.,
17 tygverkmästare av 2 kl.,
8 tygskrivare,
87 tyghantverkare,
7 fortmaskinister.

Den militära utbildningen.

De värnpliktigas utbildning.

Såsom förut anförts finna vi den av kommissionen och Kungl. Maj:t föreslagna utbildningstiden icke tillräckligt lång för att möjliggöra en ordentlig soldatutbildning ävensom nödvändig trupp utbildning. Den första tjänstgöringstiden bör ökas med så lång tid att en grundlig första utbildning blir möjlig. Helst skulle vi hava velat föreslå ännu längre tid, särskilt för infanteriet, men av klimatiska skäl anse vi vid våra nordligast förlagda förband en inryckning vid infanteriet tidigare än omkring den 1 april olämplig. Med den av oss föreslagna tjänstgöringstiden torde en nöjaktig utbildning kunna säkerställas. Då därjämte antalet repetitionsövningar för huvuddelen av de värnpliktiga ökas, bör resultatet bliva bättre även vad trupp utbildningen beträffar.

Med den utsträckning av tjänstgöringstiden som sålunda föreslås anse vi en längre utbildningstid för till underbefäl och fackmän uttagna onödig och föreslå därför samma tjänstgöringstid för samtliga värnpliktiga vid samma truppslag med undantag för studenter och likställda.

Tjänstgöringstiden blir enligt vårt förslag:

Infanteriet. En första tjänstgöring om 180 dagar, förlagd till månaderna mars—september för huvuddelen av de vapenföra värnpliktiga, samt två repetitionsövningar om vardera 25 dagar, förlagda till september de två åren närmast efter första tjänstgöringen; alltså sammanlagt 230 dagar. Vid trupp förband i Norrland bör lämpligen en del av första tjänstgöringen, förslagsvis 25 dagar, förläggas till vintern efter första tjänstgöringen; därigenom kan inryckningen uppskjutas motsvarande tid, vilket synes önskvärt. För samtliga göres ett kortare uppehåll på sommaren under första tjänstgöringen. Genom de två repetitionsövningarna komma tre årsklasser samtidigt att vara

i tjänst under större delen av september, vilket möjliggör övningar i förband av tillfredsställande storlek varje år. Enligt kommissionens och Kungl. Maj:ts förslag skulle detta endast kunna ske vart annat år.

För vissa värnpliktiga bör tjänstgöringstiden enligt Kungl. Maj:ts bestämmande förläggas på andra tider, nämligen dels för till garnisonstjänst vid Svea livgarde uttagna, dels för de till vintergrupp uttagna, dels för de till skidlöpareutbildning vid Norrbottens regemente uttagna och dels för värnpliktiga från fastlandet som tjänstgöra på Gotland. De båda sistnämnda kategorierna böra fullgöra hela tjänstgöringen i en följd.

För *trängens och intendenturtruppernas* vapenföra värnpliktiga blir tjänstgöringen densamma som vid infanteriet.

Kavalleriets, artilleriets, ingenjör- och signaltruppernas samt tygtruppernas vapenföra värnpliktiga fullgöra en första tjänstgöring av 230 dagar och där- efter en repetitionsövning om 30 dagar året efter första tjänstgöringen, sammanlagt 260 dagar. Även vid dessa truppslag kunna vissa grupper fullgöra tjänstgöringen på annat sätt.

För samtliga *icke-vapenföra* föreslå vi en tjänstgöring av 180 dagar.

För *studenter och likställda*, såväl vapenföra som icke-vapenföra, föreslås en tjänstgöringstid om 290 dagar, fördelad vid infanteriet, trängen och intendenturtrupperna på en första tjänstgöring om 240 dagar (en eller två perioder) och 2 repetitionsövningar om 25 dagar, samt vid övriga truppslag på en första tjänstgöring om 260 dagar och en repetitionsövning om 30 dagar. Beträffande den närmare anordningen av studenternas tjänstgöring ansluta vi oss till av kommissionen och Kungl. Maj:t angivna principer.

För samtliga värnpliktiga skulle därtill komma en landstormsövning om 12 dagar för befälsutbildade och 5 dagar för övriga.

Någon anledning att befria vissa kategorier befälsutbildade från denna tjänstgöring finnes icke.

Beträffande utbildningen av det fast anställda manskapet hava vi intet att erinra mot förslaget. Officersutbildningen har av försvarskommissionen föreslagits omlagd på visst sätt. Häremot har rests mycket allvarliga invändningar, och med anledning därav har Kungl. Maj:t icke framlagt något förslag om ändring. Vi ansluta oss till propositionen i detta avseende. Jämväl beträffande reservofficers- och underofficersutbildningen följa vi Kungl. Maj:ts förslag.

Centrala utbildningsanstalter och utbildningskurser.

I allmänhet anse vi oss kunna följa Kungl. Maj:ts förslag. I följande avseende äro vi dock av annan uppfattning.

Då vi föreslå en rätt betydande ökning av officerskåren, måste antalet kadetter vid krigsskolan ökas. Det blir därför nödvändigt att öka perso-

nen vid officerskursen med 2 kadettofficerare och vid reservofficerskursen med 1 kadettofficer.

Beträffande artilleriets skjutskola följa vi kommissionen och föreslå således två lärare vid skolan, upptagna såsom majorer vid artilleristabskåren.

Frivillig utbildning.

Den av Sveriges landstormsföreningars centralförbund bedrivna frivilliga utbildningen av landstormsbefäl bör av staten allvarligt uppmuntras såväl genom anslag av statsmedel som genom att instruktionsbefäl ställas till förfogande. Det av försvarskommissionen framlagda förslaget om uppförande å infanteriregementenas stater av 1 kapten (vid Svea livgarde 1 major) avsedd till instruktör för landstormen understödja vi och hava beräknat sådan instruktör vid uppgörandet av staterna. Genom den av oss föreslagna ytterligare utökningen av antalet officerare torde möjlighet finnas att utom denna instruktör ställa flera officerare till förfogande. Medel för understöd av dessa frivilliga övningar bör beräknas i anslaget till truppförbandens övningar.

Det frivilliga skytteväsendet bör även av staten kraftigt understödjas. Skälen härför äro så ofta anförda att vi finna det onödigt att här upprepa desamma. Vi tillåta oss endast att uttala vår förvåning över att chefen för försvarsdepartementet icke ansett sig böra beräkna några medel för detta ändamål. I likhet med försvarskommissionen beräkna vi 470 000 kronor härför.

H. Armémusiken.

Med anledning av vårt förslag om bibehållande av samtliga infanteriregementen böra deras musikkårer givetvis bibehållas. Även samtliga kavalleriregementen synas böra behålla sina musikkårer; däremot hava vi intet att erinra mot att de små musikkårerna vid Svea ingenjörkår och Skånska trängkåren indragas.

I. Civilmilitära samt civila kårer och stater.

Vi ansluta oss till propositionen beträffande grunderna för *fältläkarkårens* organisation och beräkna den aktiva läkarpersonalen till

- 1 generalfältläkare,
- 1 överfältläkare,
- 6 fältläkare,
- 37 regementsläkare,
- 39 bataljonsläkare samt
- 30 bataljonsläkare vid fältläkarkåren.

Arméns sjuksköterskekår bör upptaga 45 befattningar.

Fältveterinärkåren bör bestå av

- 1 överfältveterinär,
- 6 fältveterinärer,
- 8 regementsveterinärer,
- 11 bataljonsveterinärer.

Polispersonalen i Boden och Karlsborg bör upptagas på följande sätt, varvid för Bodens del relationen överkonstaplar till konstaplar jämsställts med förhållandet fanjunkare till sergeant vid ett infanteriregemente, alltså

I Boden:

- 1 poliskommissarie,
- 11 överkonstaplar,
- 18 konstaplar.

I Karlsborg:

- 1 överkonstapel,
- 2 konstaplar, av vilka en skall indragas vid avgång.

Arméns reservpersonal.

Reservstaten. Beträffande antalet beställningar följa vi kommissionen. Det vore givetvis önskligt att öka denna stat särskilt med hänsyn till den av oss föreslagna större krigsorganisationen, men då svårigheter kunna uppstå vid rekryteringen av en större reservstat beräkna vi denna på samma sätt som kommissionen till:

- 1 generalsperson,
- 5 överstar,
- 83 majorer,
- 325 kompaniofficerare,
- 210 underofficerare,
- 2 fältläkare,
- 5 regementsläkare,
- 3 bataljonsläkare.

I fråga om löner och pensioner till reservstatspersonalen ansluta vi oss till Kungl. Maj:ts förslag. Den nu bestående reservstaten för furirer vid Gotlands trupper bör avvecklas.

Vi vilja understryka vikten av att ett tillräckligt antal reservofficerare utbildas och att åtgärder vidtagas för att deras fortsatta utbildning blir så effektiv som möjligt. I detta sammanhang önska vi framhålla betydelsen av att reservofficerare erhålla specialutbildning så att de kunna placeras även i mindre viktiga stabsbefattningar och dylikt.

Det framlagda förslaget till viss omorganisation av väg- och vattenbyggnadskåren torde böra godkännas.

Vad som anförts under rubrikerna *övergångsstat*, *arméns hästar och remonteringsväsendet* och *Armémuseum* ger oss icke anledning till särskilt ytt-

rande i detta sammanhang. Antalet hästar bör givetvis ökas utöver det i propositionen föreslagna med hänsyn till den av oss beräknade större fredsstyrkan och beräkna vi denna ökning till 500 hästar.

Särskilda personalfrågor.

Vi ansluta oss till vad departementschefen yttrar i fråga om tjänsteställningen mellan kompaniofficerare och underofficerare vid armén.

Anslag till anskaffning av materiel.

En av de största svagheter i den svenska armén är otillräckligheten av modern krigsmateriel. Trots att anskaffning i viss utsträckning skett under de senaste åren äro bristerna i detta avseende synnerligen allvarliga. Försvarskommissionen har härvidlag insett det betänkliga läget och framlagt förslag om engångsanskaffning av materiel i en utsträckning, som synes vara tillfredsställande för de trupper, som äro avsedda att upprättas enligt kommissionens förslag. Kungl. Maj:ts förslag är däremot i detta avseende fullständigt otillfredsställande och skulle icke medföra ett säkerställande av krigsberedskapen. Vi följa kommissionen i deras beräkningar men föreslå större anslag för att kunna tillgodose den av oss föreslagna större krigsorganisationens behov av materiel. Även i fråga om materielanslag till landstormen och luftvärnet innebär vårt förslag ökningsar.

Vi beräkna detta engångsanslag på följande sätt:

I. Armén utom luftvärnsvapnet.

A. Linjen.

Kulsprutor med reservdelar, eldledningsmateriel och luftvärnsanordningar	kronor	3 300 000
Granatkastare med reservdelar och eldledningsmateriel	»	1 000 000
Infanterikanoner	»	1 600 000
Ammunition för granatkastare och infanterikanoner	»	8 965 000
Kärror med tillhörande hästutredning	»	3 200 000
Stridsvagnar	»	4 500 000
Signalmateriel	»	2 000 000
Gasskyddsmateriel m. m.	»	2 845 000
Modernisering av 7 cm kanoner	»	1 600 000
10 cm kanoner och 15 cm haubitser	»	8 820 000
Traktorer, föreställare och ammunitionsvagnar	»	5 080 000

Viss annan artillerimateriel	»	980 000	
Ammunition till 7 cm kanoner	»	4 000 000	
Ammunition till 10 cm kanoner och 15 cm haubitser	»	6 400 000	
Krigsjärnvägsmateriel	»	800 000	
Ingenjörmateriel	»	500 000	
Ackordhästar	»	700 000	56 290 000
B. Landstormen.			
Kulsprutor, kulsprutegevär och gra- natkastare	»	3 450 000	
Intendenturutrustning	»	4 500 000	7 950 000
II. Luftvärnsvapnet			36 500 000
Summa Kronor			100 740 000

Därest 1925 års försvarsordning genomförts i fråga om materielanskaffningen, skulle av detta belopp 2,6 milj. kronor redan ha beviljats. Då så icke skett, föreslå vi under hänvisning till vad vi i finansieringsplanen anföra, att denna summa omedelbart anvisas ur kassafonden. Verkliga nyanskaffningskostnaden blir då 98,140 milj. kronor, vilket belopp, avsett att amorteras på 10 år, ingår i det av oss föreslagna försvarslånet.

Byggnadsarbeten.

Försvarskommissionen har beräknat engångsanslag till byggnader vid lantförsvaret till 3 238 000 kronor och Kungl. Maj:t till 6 417 000 kronor.

Vi föreslå bibehållandet av samtliga truppförband, varför av de nuvarande kasernerna allenast de två kustfästningsingenjörkompaniernas bliva disponibla för annat ändamål. Dessa etablissemang böra övertagas av marinen. Det av oss föreslagna nya arméartilleriregementet bör förläggas i arméns underofficersskolas kaserner i Uppsala (förut artillerikasern). Nybyggnader erfordras för arméns underofficersskola, det föreslagna tredje luftvärnsartilleriregementet (Halmstad) samt signalregementet, då fälttelegrafkårens nuvarande kaserner äro för små och olämpliga.

Dessutom behövas till- och ombyggnader i huvudsaklig överensstämmelse med propositionens förslag jämte vissa nybyggnader i Boden.

I fråga om underofficersskolans förläggning bör utredning ske. Kostnaderna för samtliga byggnadsarbeten vid lantförsvaret beräknas av oss till 15 000 000 kronor.

Övergången till den nya organisationen.

Vi kunna icke lämna ett detaljerat förslag till övergång till den nya härordningen men vilja framhålla följande synpunkter:

Med hänsyn till det allvarliga läget måste åtgärder så snabbt som möjligt vidtagas för att råda bot på de svåraste bristerna i vårt försvarsväsen. Anslagen till materiel böra därför kunna disponeras så fort som möjligt och anskaffningen av materielen omedelbart igångsättas. Fördenskull anse vi den lämpligaste åtgärden vara, att de för materielanskaffning nödvändiga medlen uppbringas genom ett lån, som sedermera amorteras genom på fjärde huvudtiteln uppförda årliga anslag till materiel. Fördelarna härav äro stora. Mynigheterna få möjlighet att uppgöra anskaffningsplaner på lång sikt och därigenom böra även anskaffningskostnaderna kunna nedbringas. Dessa medel böra därför i sin helhet anvisas på staten för budgetåret 1936/1937. I likhet med kommissionen anse vi att ökningen i personalstaterna bör taga sin början redan med nästkommande budgetår. Till grund för denna ökning hava vi lagt kommissionens förslag med vissa förändringar. Det viktigaste bör vara att öka försvarsberedskapen på Gotland; vi föreslå därför en betydande utbyggnad av organisationen av Gotlands trupper. På fastlandet synes det främst vara av vikt att öka luftvärnsartilleriet. Beträffande övriga truppslag innebär vårt förslag endast mindre ökningar för nästa budgetår, varigenom dock samtliga infanteriregementen skulle uppbringas till styrka av normaltyp.

Vårt förslag innebär följande:

Å staten för generalitetet uppföres chefen för armén med arvode (21 000 kronor).

Generalstabskårens stat ökas med 1 major, avsedd för Gotlands truppers stab.

Infanteriinspektionens stat ökas med 1 major.

Ett vart av Jämtlands fältjägarregemente, Södra skånska infanteriregementet, Kronobergs regemente, Dalregementet, Hälsinge regemente, Hallands regemente, Västerbottens regemente, Västernorrlands regemente och Värmlands regemente ökas med:

- 1 major,
- 1 kapten,
- 1 löjtnant,
- 1 fänrik,
- 1 sergeant,
- 3 furirer,
- 5 korpraler,
- 6 vice korpraler,
- 3 volontärer.

Gotlands infanterikår förändras till regemente och dess stat ökas med:

- 1 överste och chef,
- 2 majorer,
- 4 kaptener,
- 10 löjtnanter,

- 3 fänrikar,
- 3 fanjunkare,
- 7 sergeanter,
- 14 furirer,
- 9 korpraler,
- 11 vicekorpraler,
- 15 volontärer.

Av kavalleriregementena ökas Livregimentet till häst och Skånska kavalleriregementet med 1 ryttmästare, 1 fanjunkare och 1 sergeant samt Livregimentets husarer och Norrlands dragonregemente med 1 ryttmästare och 1 fanjunkare.

Ett vart av Svea, Göta, Vendes och Norrlands artilleriregementen ökas med:

- 1 major,
- 2 kaptener,
- 1 löjtnant,
- 3 styckjunkare,
- 1 sergeant.

Gotlands artillerikår ökas med:

- 1 major,
- 2 kaptener,
- 2 löjtnanter,
- 1 fänrik,
- 2 styckjunkare,
- 1 sergeant,
- 2 furirer,
- 4 konstaplar,
- 5 volontärer.

Karlsborgs artilleriregemente ökas med:

- 1 överstelöjtnant,
- 1 major,
- 4 kaptener,
- 4 löjtnanter,
- 4 styckjunkare,
- 4 sergeanter,
- 10 furirer,
- 10 konstaplar,
- 32 volontärer.

Fortifikationens stat ökas med: 1 major.

Trängens stater ökas med:

- 1 major,
- 4 kaptener,
- 1 löjtnant,
- 5 fanjunkare,

3 sergeanter,
8 furirer,
4 korpraler,
4 vicekorpraler,
22 volontärer.

Intendenturkåren ökas med: 1 major.

För att snarast möjligt stärka arméns kvalitet föreslå vi, att bestämmelserna om den förlängda värnpliktsjämsgöringen skola träda i kraft från och med den 1 januari 1937 så att den årsklass, som inrycker under året 1937, skall tjänstgöra den utsträckt tiden. Några övergångsbestämmelser härvidlag synas icke nödvändiga.

SJÖFÖRSVARET.

Allmänna grunder för sjöförsvarets ordnande.

Såsom vi förut anført består den viktigaste delen av sjöförsvaret av kustflottan, vilken bör vara så allsidigt sammansatt att den kan företaga operationer utanför Sveriges kuster och icke bli allenast hänvisad till uppträdande invid skyddade basområden. Vi hava redan angivit dess sammansättning. För försvaret av vissa kustområden böra avses lokalstyrkor, sammansatta av äldre fartyg. Lokalstyrkor böra beräknas för Norrlandskusten, Stockholms skärgård, Blekinge skärgård, Öresund och Västkusten. Till skydd för såväl viktigare orter som för flottans permanenta baser böra finnas kustbefästningar, bemannade av kustartilleriet. Försvarskommissionen har framlagt förslag om befästningars utförande vid Färösund på Gotland men detta förslag har icke upptagits i propositionen. Vi vilja understryka vikten av att dessa befästningar med det snaraste utföras och i samband därmed en särskild kustartillerikår upprättas för dess bemanning.

Sjöförsvarets ledning.

Såsom chef för försvarsgrenen bör stå en *chef för marinen*. På honom vilar hela ansvaret för försvarsgrenens krigsberedskap. Hans organ böra vara marinstaben och marinförvaltningen samt i vad angår kustartilleriets personal och utbildningsfrågor chefen för kustartilleriet. Vi hava förut yttrat oss om chefens för marinen ställning till marinförvaltningen och hänvisa nu därtill.

Ifråga om organisationen av dessa organ vilja vi anföra följande:

Marinstaben bör stå under en chef, kommendör i lönegraden O. 7 samt organiseras på följande avdelningar: operations-, kommunikations-, under rättelse-, organisations-, personal- och sjöhistoriska avdelningen. Därtill

komma expedition, samtidigt expedition för chefen för marinen, samt arkiv och bibliotek. Personalen beräkna vi till

8 regementsofficerare,
25 kompaniofficerare
(23 ur flottan, 1 ur kustartilleriet och
1 ur marinintendenturkåren)

vari jämväl inräknas marinattachéer.

Av pensionerad personal erfordras 6 officerare, varav 1 ledare av det sjö-historiska forskningsarbetet och 3 underofficerare.

Den civila personalen skall bestå av 1 arkivarie, 2 expeditionsvakter, 1 kansli- och ett kontorsbiträde ävensom 1 e. o. kontorsbiträde.

Marinförvaltningen skall stå under chefskap av en flaggman och indelas i följande avdelningar, artilleri-, torped-, min-, nautiska-, ingenjör-, intendentur- och sanitetsavdelningarna ävensom kansli- och kameralbyråer jämte kontor för teknisk revision och industrins krigsorganisation.

Personalen beräkna vi till, utom chefen,

5 regementsofficerare ur flottan,
2 regementsofficerare ur marinintendenturkåren,
14 kompaniofficerare ur flottan,
4 kompaniofficerare ur kustartilleriet,
6 kompaniofficerare ur marinintendenturkåren,
20 mariningenjörer,
2 marinläkare,
12 underofficerare ur flottan,
1 underofficer ur kustartilleriet,
2 pensionerade officerare,
10 pensionerade underofficerare.

Behovet av civil personal beräkna vi i likhet med kommissionen, alltså till

2 byråchefer,
1 sekreterare,
1 revisionskommissarie,
1 kamrerare,
1 marinkassör,
4 revisorer,
1 revisor och bokhållare,
1 notarie,
1 första expeditionsvakt,
4 expeditionsvakter,
4 kontorsbiträden,
1 kemist.

Chefen för kustartilleriet bör biträdas av en stab, bestående av

- 1 stabschef, regementsofficer,
- 1 regementsofficer,
- 3 adjutanter, kompaniofficerare,
- 2 expeditionsunderofficerare,
- 1 pensionerad underofficer.

Under chefen för marinen lyda vidare chefen för kustflottan, inspektörerna för undervattensbåtvapnet och minsvepningsväsendet samt cheferna för mariningenjör-, marinintendentur- och marinläkarekåren. Nämda inspektörer, regementsofficerare, ha till sitt förfogande envar 1 kompaniofficer, adjutant, och 1 underofficer.

Sjökrigshögskolan och sjökrigsskolan skola jämväl lyda under chefen för marinen.

För den förra beräknas

- 1 kommandör eller kommandörkapten, chef,
- 2 regementsofficerare ur flottan, lärare,
- 1 regementsofficerare ur kustartilleriet, lärare,
- 1 kompaniofficer ur flottan, adjutant,
- 1 expeditionsvakt.

För sjökrigsskolan beräknas:

- 1 regementsofficer, chef,
- 5 kompaniofficerare ur flottan, kadettofficerare,
- 1 kompaniofficer ur kustartilleriet, kadettofficerare,
- 2 kompaniofficerare ur marinintendenturkåren,
- 1 kompaniofficer ur flottan, adjutant,

ävensom vissa kadettofficerare och kadettringenjörer under vissa tider av året:

- 1 expeditionsvakt,
- 1 portvakt.

I detta sammanhang vilja vi framhålla önskvärdheten av att kadetterna vid sjökrigsskolan inkaserneras så att utgifterna för utbildning till officer vid marinen i någon mån nedbringas.

Marindistriktsorganisationen.

Ur synpunkten att söka ernå största möjliga överensstämmelse mellan freds- och krigsorganisationerna bör en viss utveckling av den redan befintliga marindistriktsorganisationen lämpligen åvägabringas. Benämningen marindistriktsbefälhavare bör utbytas mot benämningen *marindistriktschef*. Marindistriktschef, som är flaggman, benämnes *befälhavande amiral*.

Beträffande *krigsorganisationen* böra inom olika marindistrikt befintliga kustfästningar i operativt avseende underställas marindistriktscheferna.

Marindistriktschef, som icke tillika är kommandant, bör däremot icke i förvaltningshänseende utöva någon ledning av fästningen.

Fredsorganisationen bör ordnas så att vederbörande marindistriktschef utövar befäl över ledning av de organ och anstalter inom marindistriktet, vilka tillhöra flottan, samt sådana rustade sjöstyrkor, som direkt underställts honom. Ifråga om krigsförberedelser bör marindistriktschefen, liksom för närvarande sker, äga rätt att lämna vederbörande kommandant i fästning de föreskrifter och direktiv m. m., som erfordras för planlägningsarbetet.

Marindistriktens omfattning och organisation i övrigt bör fastställas av Kungl. Maj:t i huvudsaklig överensstämmelse med vad i propositionen föreslås. Vi vilja endast framhålla, att för sydkustens marindistrikt bör beräknas även 1 regementsofficer ur flottan såsom stabschef.

Flottan.

A. Sjökrigsmaterielen.

Sjöstridskrafterna skola bestå av:
dels *kustflottan*, omfattande

- 4 pansarskepp,
- 1 flygplankryssare,
- 12 jagare,
- 12 undervattensbåtar,
- 8 vedettbåtar,
- 2 moderfartyg,

dels ock *lokalstyrkor*, bestående av de fartyg, som med planenlig ersättningsbyggnad i anslutning till beräknade livslängder i kustflottan komma att överföras till andra linjen och där kvarstå viss tid eller så länge de kunna anses dugliga.

Från sjömilitärt håll har kraftigt betonats nödvändigheten av att i kustflottan ingå pansrade artillerifartyg bestyckade med svåra kanoner. Därest så icke vore fallet, förklaras kustflottan icke vara i stånd att fylla någon rimlig uppgift. Med lätta fartyg, vilka icke finge understöd av pansarskepp, kunde intet uträttas mot fientliga företag av allvarligare natur. De invändningar, som av försvarskommissionen rests mot bibehållande av pansarskeppen, ha egentligen bestått i uttalandet att dylika icke erfordrades för att fylla flottan åvilande uppgifter, ävensom att de stora fartygen genom anfall av flygstridskrafter lätt kunde sättas ur stridbart skick. Vi finna icke dessa skäl övertygande utan förorda med stöd av sakkunskapen pansarskepps ingående i kustflottan. Därigenom torde denna bliva så sammansatt att den med hopp om framgång kan fullgöra sina uppgifter att i möjligaste mån avhålla fientliga sjöstridskrafter från anfall mot vår kust, att skydda vår sjöhandel mot fientliga företag samt att verksamt bidra till förhindrande av över-

skeppningsföretag. Då emot den av marinmyndigheterna föreslagna typen på pansarskepp framförts vissa erinringar, finna vi det nödvändigt att förnyad utredning verkställes i typfrågan. Denna utredning bör ske så skyndsamt, att ett pansarskepp kan byggas inom de närmaste åren. Då även frågan om typer för jagare och ubåtar bör upptagas till ny prövning, synes utredningen böra omfatta även dessa typer. Dock bör så vitt möjligt homogena divisioner av dessa fartyg skapas, varför de jagare, som närmast skola byggas, böra vara av samma slag som de senast byggda.

Önskvärt vore att i kustflottan inginge två kryssare, avsedda att i första hand deltaga i sjöhandelsskyddet på västkusten. För närvarande har det emellertid icke ansetts lämpligt upptaga dessa kryssare i planen för sjöstridskrafternas sammansättning. Däremot erhåller kustflottan en förstärkning av lätta fartyg genom den föreslagna utökningen av antalet jagare till 12 och antalet ubåtar jämväl till 12, varigenom den anmärkta bristen i någon mån utjämnas.

Det synes lämpligt att för den närmaste framtiden stanna vid en tidsperiod för ersättningsbyggnad av 7 år. Budgetåret 1936/37 bör bliva det nya programets första år, varför detta program beräknas omfatta tiden t. o. m. 1942/43. Under perioden bör byggas:

- 1 pansarskepp,
- 4 jagare,
- 5 ubåtar,
- 4 motortorpedbåtar.

Kostnaderna för dessa nybyggnader beräknas till:

Fartygsslag	Beräknad kostnad	Beräknat anslag	Summa
Pansarskepp	27 milj. kr.	1	27 milj. kr.
Jagare	6,9 » »	4	27,6 » »
Ubåtar	4,0 » »	5	20,0 » »
Motortorpedbåtar	0,6 » »	4	2,4 » »
			Summa 77,0 milj. kr.

Fördelad på 7 år giver 77 milj. kronor en årskvot av 11 milj. kronor.

Under 1927 års riksdag antogs ett 10-årigt ersättningsbyggnadsprogram, vilket var avsett att slutföras under budgetåret 1937—38. Under budgetåret 1932—33 t. o. m. 1935—36 hava emellertid de härför beräknade årskvoterna icke utgått med fulla belopp. Utöver beviljade medel borde enligt programmet hava anslagits ett belopp av i runt tal 14,8 milj. kr. Detta belopp bör enligt vår åsikt omedelbart utgå ur kassafonden. Av detsamma bör 3 800 000 kronor disponeras för att fullborda nu under byggnad varande fartyg och beloppet i övrigt användas till modernisering av de tre pansarskeppen av Sverige-typ. Dessa passera åldersgränsen: Sverige 1941, Drottning Victoria 1945 och Gustav V 1946. Genom att moderniseringsåtgärder å dessa

fartyg vidtagas, bör deras livslängd kunna förlängas, varigenom tiderna för deras avförande ur kustflottan framskjutas och utjämnas. Dessa moderniseringsåtgärder gälla i huvudsak artilleriet (däri inbegripet luftvärnsartilleriet), skrovkonstruktion med durkar och pansar, oljeeldning samt viss teknisk materiel. Då arbetena, som böra med det snaraste utföras, till stor del äro av underhållsnatur eller avse anskaffning av viss teknisk materiel m. m., böra de icke belasta det blivande ersättningsbyggnadsanslaget. På grund härav föreslå vi, att kostnaderna för ifrågavarande moderniseringsarbeten å pansarskeppen Sverige, Drottning Victoria och Gustav V, beräknade till 11 000 000 kronor, måtte jämväl utgå ur ovannämnda belopp, 14,8 milj. kronor.

B. Flottans krigsberedskap och övningar.

Beträffande flottans krigsberedskap och övningar samt rustningsplan i samband härmed ansluta vi oss till av chefen för marinstaben uppgjorda förslag med de inskränkningar, som betingas av att två kryssare icke ingå i kustflottan. Med anledning härav beräknas ett övningsanslag av 5 250 000 kronor.

Det framlagda förslaget om depåförläggning av vissa fartyg synes lämpligt; dock torde sådan förläggning böra ske i något större utsträckning.

C. Örlogsstationer, örlogsdepåer och örlogsvarv.

Kungl. Maj:ts förslag rörande örlogsstationer, örlogsdepåer och örlogsvarv föreslå vi till genomförande. Örlogsstationerna och varven i Karlskrona och Stockholm bibehållas i sin nuvarande omfattning; vid örlogsdepån i Göteborg böra åtgärder vidtagas för förläggande av större antal fartyg. Gustafsviks örlogsdepå i Norrland erhåller ej bemanning i fredstid. Till frågan om flyttning av Stockholms station återkomma vi senare.

Personalen vid stationer och varv bör beräknas något högre än i Kungl. Maj:ts förslag.

Den nuvarande chefen för underofficers- och sjömanskårerna bör bliva chef för örlogsstationen, under befälhavande amiralen, samt i anslutning härtill benämnas *stationschef*. Med hänsyn till den stora omfattningen av stationschefens i Karlskrona verksamhetsområde bör för ifrågavarande befattning utgå lön enligt lönegraden O. 7.

För vinnande av förenkling av avlöningsförhållandena bör även varvschefsbefattningen i Karlskrona uppflyttas till lönegrad O. 7.

Vi ansluta oss till förslaget om underofficerssskolans förläggning till Karlskrona i ingenjörkompaniets nuvarande kasern.

D. Flottans personal.

Personalbehovet bör beräknas efter de grunder, chefen för marinstaben framlagt. Med stöd därav föreslå vi följande personalstater.

Chefen för marinen uppföres å särskild stat med arvode av 21 000 kronor.

Officerskåren.

4 flaggmän,
3 kommendörer i lönegrad O. 7,
6 kommendörer i lönegrad O. 6,
22 kommendörkaptenener av 1 graden,
23 kommendörkaptenener av 2 graden,
135 kaptenener,
115 löjtnanter,
60 fänrikar.

Underofficerskåren.

18 förrådsförvaltare,
273 flaggunderofficerare,
445 underofficerare av 2 graden.

Sjömanskåren.

292 flaggkorpraler,
1 336 korpraler,
2 198 meniga,
150 meniga under 9 månader.

Kungl. Maj:t har föreslagit indragning av skeppsgossekåren. Såsom skäl härför har anförts, att fördelarna av ett bibehållande av kåren icke motsvarade de ganska höga kostnaderna för densamma. Vi anse dock att övervägande skäl tala för dess bibehållande; genom densamma säkerställes flottan i fråga om en del av rekrytbehovet och erhåller en personal, som i allmänhet visat sig mycket lämplig för vidare befordran. Då vi dock äro tveksamma huruvida den nuvarande organisationen av kåren är den lämpligaste, förordade vi att detta blir föremål för utredning. Kåren bör helt förläggas till Karlskrona. Kårens numerär beräknas till 450 gossar med möjlighet att i hänförelser av vakanser inom sjömanskåren öka densamma till 550. För skeppsgosseskolan bör beräknas 1 rektor, 5 ordinarie ämneslärare och 2 e. o. ämneslärare.

Såsom vi förut anförts anse vi, att tjänstgöringstiden för de värnpliktiga vid flottan bör förlängas till omkring 1 år. Fördelarna härav äro uppenbara. Ur krigsberedskaps- och övningssynpunkt bliva förhållandena härigenom i avsevärd grad förbättrade. Ombytet av stora delar av besättningarna på de rustade fartygen två gånger om året nedsätter krigsberedskapen i avsevärd grad. Chefen för marinstaben har förordat en tjänstgöringstid av 340 dagar för de i allmän tjänst inskrivna. Vi ansluta oss till detta förslag. Det synes oss även lämpligt och riktigt att till tjänst vid flottan inskrivna sjökaptener och likställda få fullgöra samma tjänstgöring av 340 dagar. Kungl. Maj:t torde få meddela närmare bestämmelser om tjänstgöringstidens fördelning.

Kustartilleriet.

I huvudsak ansluta vi oss till försvarskommissionens förslag rörande rikets kustfästningar och kustartilleriet. Vi anse således, såsom förut anförts, att vid Fårösund på Gotland bör utbyggas ett kustartilleriförsvar dels med hänsyn till dess betydelse vid neutralitetsskydd och såsom replipunkt för lätta sjöstridskrafter och flygstridskrafter, dels med hänsyn till försvaret av norra Gotland. Kustartilleriförsvaret i Stockholms skärgård och vid Karlskrona bör utbyggas i enlighet med kommissionens förslag. Om möjligt böra åtgärder vidtagas för förbättrandet av kustförsvaret utanför Göteborg.

Kustartilleriet bör i anslutning härtill uppdelas på Vaxholms och Karlskronas kustartilleriregementen samt Fårösunds kustartillerikår. Endast i ett avseende avvika vi från vad kommissionen föreslagit. Vi finna det riktigare, att vissa rörliga batterier, som, ehuru avsedda för samarbete med armén, blivit föreslagna till uppsättning vid kustartilleriet, överföras till arméartilleriet. Någon minskning av kustartilleriets föreslagna kadrer bör i samband med en sådan överflyttning icke ske; det synes oss nämligen önskvärt att vid kustartilleriet kunna uppsätta luftförsvarsförband i större omfattning. Kustartilleriets personal bör i anslutning härtill beräknas på följande sätt.

Officerare.

- 1 generalsperson,
- 1 överste i lönegrad O. 7, kommandant i Vaxholms fästning,
- 2 överstar i lönegrad O. 6,
- 6 överstelöjtnanter,
- 10 majorer,
- 50 kaptenar,
- 52 löjtnanter,
- 20 fänrikar.

Underofficerare.

- 14 förrådsförvaltare,
- 87 flaggunderofficerare,
- 114 underofficerare av andra graden.

Manskap.

- 60 flaggkorpraler,
- 327 korpraler,
- 530 meniga.

Vid kustartilleriet skall dessutom tjänstgöra personal ur marinintendentur- och marinläkarekåren.

Tjänstgöringstiden för de värnpliktiga vid kustartilleriet bör delas på en första tjänstgöring om 230 dagar samt en repetitionsövning om 30 dagar eller sammanlagt 260 dagar.

För studenter och likställda föreslås sammanlagt 290 dagar.

Till anskaffande av viss materiel för kustartilleriet föreslår kommissionen beviljande av ett engångsanslag av i runt tal 12 170 000 kr. Vi ansluta oss härtill och beräkna därför ett årligt belopp av 1 217 000 kr. för detta ändamål. Hela anslaget bör utgå av lånemedel och kan omedelbart ställas till förfogande.

För marinen gemensam personal.

Personalen vid marinens gemensamma kårer bör beräknas på följande sätt:

Mariningenjörkåren.

- 1 marinöverdirektör,
- 3 marindirektörer av 1 graden,
- 4 marindirektörer av 2 graden,
- 13 mariningenjörer av 1 graden, 1 löneklassen,
- 9 mariningenjörer av 1 graden, 2 löneklassen,
- 11 mariningenjörer av 2 graden,
- 2 marinunderingenjörer under 10 månader,
- 2 marinunderingenjörer under 8 månader,
- 4 specialingenjörer av 1 graden,
- 9 specialingenjörer av 2 graden,
- 5 specialingenjörer av 3 graden,
- 2 mariningenjörer av 2 graden i reserven (stipendiater) under 10 månader,
- 2 mariningenjörer av 2 graden (stipendiater) under 8 månader.

Marinintendenturkåren.

- 1 kommendör,
- 4 kommendörkapten av 1 graden,
- 7 kommendörkapten av 2 graden,
- 31 kapten,
- 14 löjtnanter,
- 6 fänrikar.

Marinläkarkåren.

- 1 marinöverläkare,
 - 3 förste marinläkare,
 - 9 marinläkare av 1 graden,
 - 2 ögonläkare,
 - 19 marinläkare av 2 graden,
 - 10 marinläkarstipendiater på stat.
- Härtill komma 10 marinläkarstipendiater över stat.

Poliskåren.

- 2 överkonstaplar, tillika tjänstgörande som kommissarier,
- 2 överkonstaplar,
- 32 konstaplar,
- 4 extra konstaplar.

Byggnader för marinen.

I proposition hava kostnaderna för utförande av vissa byggnadsarbeten för marinen beräknats till sammanlagt 3 805 000 kronor. Till detta belopp måste läggas vissa därutöver erforderliga belopp. För förläggning av Fårösunds kustartillerikår beräknar kommissionen 635 000 kronor. Skeppsgosse-kåren kan icke förläggas i infanterikasernerna i Karlskrona, då vi föreslå bibehållandet av Kronobergs regementes fästningsbataljon, utan måste andra åtgärder än de av Kungl. Maj:t föreslagna vidtagas i fråga om flottans kaserner i Karlskrona. För ytterligare byggnadsarbeten bör därför beräknas ett belopp av 3 000 000 kronor.

Frågan om örlogsstationens i Stockholm förläggning kräver en snar lösning. Lämpligast är utan tvekan att stationen och varvet flyttas från den egentliga staden, varigenom Skepps- och Kastellholmarna samt Galärvarvet kunna disponeras för andra ändamål. Om en utflyttning icke sker inom den närmaste tiden måste medel beräknas för avsevärda om- och nybyggnader på Skeppsholmen.

Sjökarteverket.

Vi hava intet att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag ifråga om sjökarteverkets organisation.

Övergången till den nya marinorganisationen.

I likhet med vad vi föreslagit under lantförsvaret bör viss kaderökning ske redan budgetåret 1936—37. I det avseendet föreslå vi följande:

Arvode för chefen för marinen uppföres å staten.

Flottan.

En kommendörsbeställning i lönegrad O. 6 utbytes mot en i O. 7 och följande befattningar tillkomma:

- 1 kommendörkapten av 1 graden,
- 1 kommendörkapten av 2 graden,
- 4 kaptener,
- 3 löjtnanter,
- 2 fänrikar,
- 4 flaggunderofficerare,

14 underofficerare av 2 graden,
20 korpraler,
100 meniga.

Kustartilleriet.

Följande befattningar tillkomma:

1 överstelöjtnant,
2 majorer,
4 kapteners,
2 fänriker,
15 flaggunderofficerare,
10 underofficerare av 2 graden,
26 flaggkorpraler,
12 korpraler,
13 meniga.

Gemensam personal.

1 mariningenjör av 1 graden,
1 mariningenjör av 2 graden,
1 förste marinintendent av 2 löneklassen,
1 marinintendent av 1 graden,
1 marinläkare av 1 graden.

FLYGVAPNET.

Vi finna icke anledning att här närmare ingå på de allmänna grunder för flygvapnets organisation, som Kungl. Maj:t anför. Till uttalandena rörande flygstridskrafternas sammansättning, vilka vila på omfattande teoretiska och praktiska undersökningar, vilja vi i allt väsentligt ansluta oss, dock givetvis med hänsyn taget till att, såsom ovan nämnts, vi finna det oundgängligt, att flygvapnet väsentligt utökas utöver vad såväl Kungl. Maj:t som kommissionen föreslagit. Vi föreslå därför följande sammansättning av flygvapnet:

Organ för flygvapnets ledning och förvaltning,
2 medeltunga bombflottiljer om vardera 3 divisioner,
2 lätta bombflottiljer om vardera 3 divisioner,
1 jaktflottilj om 3 divisioner,
1 strategisk spaningsflottilj om 3 divisioner,
2 arméspaningsflottiljer om vardera 3 divisioner,
1 marinflygflottilj om 2 torpeddivisioner och 1 spaningsdivision,
1 marinflygflottilj om 2 spaningsdivisioner,
1 utbildningscentral,
1 flygkrigshögskola,
2 centrala flygverkstäder.

Av marinspaningsdivisionerna skall en vara fartygsbaserad och två kust-baserade.

Varje division bör omfatta 12 flygplan med undantag av jaktdivisionerna, som förutsättas hava 15 flygplan. Detta innebär visserligen en ökning i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag av den fartygsbaserade divisionen, vilken ökning vi dock finna motiverad av de marina myndigheternas yttranden.

Sammanlagda antalet krigsflygplan skulle härigenom komma att utgöra 357. Ökningen i förhållande till försvarskommissionen har föranletts av, att vi dels funnit det nödvändigt att helt tillgodose de militära myndigheternas enhålliga krav på minst 4 bombflottiljer, varför det blivit nödvändigt att skapa en särskild flottilj för den strategiska spaningen, vilken eljest skulle tagit i anspråk en lätt bombflottilj; dels funnit det nödvändigt att både med hänsyn till de militära myndigheternas yttranden samt den utökning av antalet operativa enheter, som vi föreslagit, väsentligt utöka armé- och marin-flygförbanden.

Någon ökning av antalet skolflygplan i förhållande till kommissionsförslaget ha vi icke ansett oss böra föreslå, utan räknat med ett 80-tal dylika.

Flygvapnets ledning.

På sätt, som vi ovan föreslagit, anse vi, att flygvapnet bör stå under ledning av en chef, vilken till sitt förfogande bör hava en stab för handläggande av de militära ärendena och en förvaltningsorganisation, förslagsvis benämnd flygförvaltningen, för ärenden av förvaltningsnatur. Med hänsyn till, att vi icke funnit det ändamålsenligt att föreslå inrättandet av en överbefälhavarbefattning i fredstid, bör chefens för flygvapnet stab icke erhålla mindre omfattning än den av Kungl. Maj:t föreslagna. Flygförvaltningen bör med hänsyn till att dess ställning blir i huvudsak samma som Kungl. Maj:t föreslagit erhålla den av Kungl. Maj:t föreslagna sammansättningen, dock att dess chef, med hänsyn till att flygförvaltningen bör vara underställd chefen för flygvapnet, icke föreslås till högre lönegrad än O. 7.

Utom nämnda myndigheter bör av skäl, som försvarskommissionen anför, inrättas en beställning som eskaderchef vid flygvapnet jämte en mindre stab till dennes förfogande. Med hänsyn till flygvapnets utökning i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag bör emellertid denna stab icke göras mindre än i försvarskommissionens förslag. Av samma skäl har av oss som eskaderchef avsetts en generalsperson.

Om kommandoexpeditionens närmare utformning ha vi tidigare talat.

Med tillämpning av dessa huvudgrunder beräkna vi för flygvapnets ledning följande personal:

Kommandoexp.:	1 regementsofficer,
	1 kompaniofficer,
	1 underofficer (pensionerad på departementets stat),
Chef för Flygvapnet:	1 generalsperson (arvode 21 000 kr.),

Flygstaben:	1 överste (O. 7),
	2 överstelöjtnanter,
	3 majorer,
	16 kaptener,
	1 expeditionsvakt,
	6 officerare, pensionerade,
Flygförvaltningen	2 underofficerare, pensionerade.
	1 överste (O. 7),
	2 överstar (O. 6),
	1 överstelöjtnant,
	2 majorer,
	10 kaptener,
	1 löjtnant,
	2 flygdirektörer av 1 graden,
	1 » » 2 »
	4 flygingenjörer » 1 »
	5 » » 2 »
	4 » » 3 »
	1 förste flygläkare,
	1 byråchef,
	1 revisionskommissarie,
	1 sekreterare o. ombudsman,
	1 kassör och bokhållare,
	2 revisorer,
	2 kanslibiträden,
	3 kontorsbiträden,
	1 expeditionsvakt,
	6 officerare, pensionerade,
	5 underofficerare, pensionerade.
Eskaderchef:	1 generalsperson,
Eskaderstab:	1 major,
	2 kaptener,
	1 underofficer, pensionerad.

Flygförbandens organisation och verksamhet.

Till vad Kungl. Maj:t anförut om lämpligheten av att låta flottiljen utgöra den administrativa enheten ansluta vi oss liksom till förslaget om flottiljens inre organisation och verksamheten inom flottiljeförbandet. Vi vilja dock framhålla, att marinflygflottiljernas organisation icke kan bliva överensstämmande med de övriga flottiljernas, beroende på att desamma icke innehålla 3 homogena divisioner. Det torde emellertid böra ankomma på chefen för flygvapnet att besluta om dessa flottiljers inre organisation, varför vi här icke närmare ingå på denna fråga.

Beträffande personalbehovet ansluta vi oss till de av Kungl. Maj:t framlagda beräkningsgrunderna. Beträffande fjärrspaningsflotttiljen föreslå vi densamma organisation i överensstämmelse med en lätt bombflotttiljs. Personalbehovet vid flygflottliljerna framgår av nedanstående sammanställning:

1. Medeltunga bombflotttiljen:

- 1 överste (O. 6),
- 1 major,
- 11 kaptener,
- 7 löjtnanter,
- 5 fänrikar,
- 2 förrådsförvaltare,
- 13 fanjunkare,
- 17 sergeanter,
- 50 furirer,
- 50 korpraler,
- 20 vicekorpraler,
- 46 menige,
- 1 flygingenjör av 1 graden,
- 1 » » 3 »
- 1 flygläkare » 1 »
- 1 verkmästare av 1 klass,
- 7 hantverkare,
- 2 förrådsvaktmästare,
- 1 maskinist,
- 1 eldare av 1 klass,
- 2 underofficerare, pensionerade,
- 5 officerare på reservstat,
- 5 underofficerare på reservstat,
- 55 reservofficerare,
- 18 reservunderofficerare,
- 3 reservflygingenjörer,
- 97 värnpliktiga i linjetjänst,
- 100 » » handräckningstjänst.

2. Medeltunga bombflotttiljen:

- 1 överste (O. 6),
- 1 major,
- 11 kaptener,
- 7 löjtnanter,
- 5 fänrikar,
- 2 förrådsförvaltare,
- 11 fanjunkare,
- 16 sergeanter,
- 44 furirer,

- 44 korpraler,
- 18 vicekorpraler,
- 40 meniga,
- 1 flygingenjör av 1 graden,
- 1 » » 3 »
- 1 flygläkare » 1 »
- 1 verkmästare av 1 klass,
- 6 hantverkare,
- 2 förrådsvaktmästare,
- 1 maskinist,
- 1 eldare av 1 klass,
- 1 underofficer, pensionerad,
- 5 officerare på reservstat,
- 5 underofficerare på reservstat,
- 55 reservofficerare,
- 18 reservunderofficerare,
- 2 reservflygingenjörer,
- 97 värnpliktiga i linjetjänst,
- 100 » » handräckningstjänst.
- 1 o. 2 Lätta bombflottiljerna samt fjärrspaningsflottiljen (vardera):
 - 1 överstelöjtnant,
 - 1 major,
 - 8 kaptener,
 - 10 löjtnanter,
 - 5 fänrikar,
 - 2 förrådsförvaltare,
 - 7 fanjunkare,
 - 11 sergearter,
 - 41 furirer,
 - 23 korpraler,
 - 26 vicekorpraler,
 - 39 meniga,
 - 1 flygingenjör av 1 graden,
 - 1 » » 3 » (ej vid fjärrspan. flott. som bör hava verkstad samman med 1 med. bombfl.)
 - 1 flygläkare » 1 »
 - 1 verkmästare av 2 graden (ej vid fjärrspan:sflottiljen)
 - 6 hantverkare,
 - 2 förrådsvaktmästare,
 - 1 maskinist,
 - 1 eldare av 1 klass,
 - 1 underofficer (vid 1 lätta bombflott. 2) pensionerad,
 - 5 officerare på reservstat,

- 5 underofficerare på reservstat,
- 54 reservofficerare,
- 9 reservunderofficerare,
- 2 reservflygingenjörer,
- 78 värnpliktiga i linjetjänst,
- 100 » » handräckningstjänst.

Jaktflottiljen.

- 1 överstelöjtnant,
 - 1 major,
 - 8 kaptener,
 - 8 löjtnanter,
 - 5 fänrikar,
 - 2 förrådsförvaltare,
 - 6 fanjunkare,
 - 10 sergenter,
 - 30 furirer,
 - 30 korpraler,
 - 12 vicekorpraler,
 - 28 meniga,
 - 1 flygingenjör av 1 graden,
 - 1 » » 3 »
 - 1 flygläkare » 1 »
 - 1 verkmästare av 2 klass,
 - 6 hantverkare,
 - 2 förrådsvaktmästare,
 - 1 maskinist,
 - 1 eldare av 1 klass,
 - 1 underofficer, pensionerad,
 - 5 officerare på reservstat,
 - 5 underofficerare på reservstat,
 - 42 reservofficerare,
 - 9 reservunderofficerare,
 - 2 reservflygingenjörer,
 - 76 värnpliktiga i linjetjänst,
 - 100 » » handräckningstjänst.
1. och 2. Arméflygflottiljerna (vardera):
- 1 överstelöjtnant,
 - 1 major,
 - 8 kaptener,
 - 6 löjtnanter,
 - 3 fänrikar,
 - 2 förrådsförvaltare,

- 7 fanjunkare,
- 11 sergenter,
- 34 furirer,
- 34 korpraler,
- 14 vicekorpraler,
- 31 menige,
- 1 flygingenjör av 1 graden,
- 1 » » 3 » (endast vid 2 flott.)
- 1 flygläkare » 1 »
- 1 verkmästare av 2 klass (endast vid 2 flott.),
- 6 hantverkare,
- 2 förrådsvaktmästare,
- 1 maskinist,
- 1 eldare av 1 klass,
- 1 underofficer, pensionerad,
- 5 officerare på reservstat,
- 5 underofficerare på reservstat,
- 44 reservofficerare,
- 12 reservunderofficerare,
- 2 reservflygingenjörer,
- 78 värnpliktiga i linjetjänst,
- 100 » » handräckningstjänst,

1. Marinflygflottiljen:

- 1 överste (O. 6),
- 1 major,
- 9 kaptener,
- 8 löjtnanter,
- 5 fänrikar,
- 2 förrådsförvaltare,
- 7 fanjunkare,
- 10 sergenter,
- 32 furirer,
- 32 korpraler,
- 13 vicekorpraler,
- 30 meniga,
- 1 flygingenjör av 1 graden,
- 1 » » 3 »
- 1 flygläkare » 1 »
- 1 verkmästare av 1 klass,
- 6 hantverkare,
- 2 förrådsvaktmästare,
- 1 maskinist,
- 1 eldare av 1 klass.

- 1 underofficer, pensionerad,
- 4 officerare på reservstat,
- 4 underofficerare på reservstat,
- 33 reservofficerare,
- 12 reservunderofficerare,
- 2 reservflygingenjörer,
- 97 värnpliktiga i linjetjänst,
- 100 » » handräckningstjänst.

2 Marinflygflottiljen:

- 1 överstelöjtnant,
- 1 major,
- 8 kaptener,
- 7 löjtnanter,
- 5 fänrikar,
- 2 förrådsförvaltare,
- 6 fanjunkare,
- 9 sergeanter,
- 28 furirer,
- 28 korpraler,
- 10 vicekorpraler,
- 26 meniga,
- 1 flygingenjör av 1 gr.,
- 1 » » 3 »
- 1 flygläkare » 1 »
- 1 verkmästare » 2 kl..
- 5 hantverkare,
- 2 förrådsvaktmästare,
- 1 maskinist,
- 1 eldare av 1 kl.,
- 2 underofficerare¹, pensionerade,
- 3 officerare, på reservstat,
- 3 underofficerare, på reservstat,
- 24 reservofficerare,
- 10 reservunderofficerare,
- 2 reservflygingenjörer,
- 67 värnpliktiga i linjetjänst,
- 100 » » i handräckningstjänst.

Utbildningsanstalter:

Till vad Kungl. Maj:t föreslagit i fråga om principerna för flygkrigsskolans organisation ansluta vi oss. Med hänsyn till det ökade rekryteringsbehovet vid det av oss föreslagna flygvapnet, anse vi oss emellertid böra

¹ tillsyningsman i Karlskrona.

räkna med, att årligen 90 elever antagas vid flygskolan, varav 65 fullfölja utbildningen. Vi räkna likaledes med 18 officersaspiranter i 1 årskursen och 16 i 2 årskursen samt 22 reservofficersaspiranter. Någon ökning av flygskolans personal hava vi emellertid icke ifrågasatt. Personalbehovet är följaktligen:

- 1 överste (O 6)
- 1 överstelöjtnant,
- 1 major,
- 11 kaptener,
- 14 löjtnanter,
- 6 fänrikar,
- 2 förrådsförvaltare,
- 5 fanjunkare,
- 8 sergenter,
- 45 furirer,
- 45 korpraler,
- 18 vicekorpraler,
- 42 meniga,
- 1 flygingenjör av 1 gr.
- 1 » » 3 »
- 1 flygläkare av 1 gr.,
- 1 verkmästare av 1 kl.,
- 7 hantverkare,
- 2 förrådsvaktmästare,
- 1 maskinist,
- 1 eldare av 1 kl.
- 2 underofficerare, pensionerade,
- 2 officerare, på reservstat,
- 3 reservofficerare,
- 2 reservunderofficerare,
- 1 reservflygingenjör,
- 150 värnpliktiga i linjetjänst,
- 100 » i handräckningstjänst,

Dessutom tillkommer värnpliktiga officers-, reservofficers- och flygingenjöraspiranter med

- 1 året 70 man,
- 2 » 50 »
- 3 » 44 »

Beträffande den av Kungl. Maj:t föreslagna flygkrigshögskolan hava vi intet att erinra. Vi hava följaktligen upptagit dess personalbehov till:

- 1 överstelöjtnant,
- 1 kapten,
- 1 underofficer, pensionerad,

Beträffande flygvapnets underofficersskola hava vi anslutit oss till Kungl. Maj:ts förslag och beräkna för densamma följande personalbehov:

- 1 major,
- 1 löjtnant,
- 1 sergeant.

Någon särskild personal för den föreslagna bomb- och skjåtskolan ha vi icke ansett erforderlig, då enligt vårt förslag densamma kan anslutas till en flottilj.

Flygövningarnas omfattning.

Försvarskommissionen har beräknat det erforderliga antalet flygtimmar vid varje flottilj till c:a 4 800. Med hänsyn till de militära myndigheternas önskan om något ökad flygtid ha vi ansett oss kunna sätta antalet flygtimmar vid samtliga flottiljer utom 2 marinflygflottiljen till 5 000. Vid andra marinflygflottiljen torde antalet böra sättas till c:a 4 300. Sammanlagt uppginge sålunda flygtimmarna vid flottiljerna till 49 300, varav med 2-motoriga flygplan 10 000. För flygkrigsskolan hava vi, med användning av samma beräkningsgrunder som Kungl. Maj:t, kommit till ett behov av 16 800 flygtimmar. Sammanlagt erfordras sålunda 66 100 flygtimmar per år.

Flygvapnets verkstäder.

Vi ansluta oss helt till vad Kungl. Maj:t anført rörande flygvapnets centrala verkstäder. Personalbehovet uppgår följaktligen till:

- 2 flygdirektörer av 2 gr. (styresmän),
- 2 flygingenjörer » 1 » (verkstadsingenjörer),
- 2 » » 2 » (kontrollingenjörer),
- 2 » » 3 » (motoringenjörer),
- 2 förrådsförvaltare,
- 2 verkmästare av 1 kl.,
- 2 » » 2 »
- 20 flygingenjörer i reserven.

Musikorganisation.

Vi hava icke funnit skål föreslå någon musikorganisation vid flygvapnet.

Vissa personalfrågor.

Till vad Kungl. Maj:t anført under denna rubrik ansluta vi oss helt. Dock vilja vi erinra om, att vi vid innevarande riksdag i särskild motion framhållit den utomordentliga vikten av ett rationellt utbyggande av det civila flygväsendet. Det synes därför icke vara anledning att här upprepa ifrågasvarande framställning.

Flygvapnets rekrytering.

Till vad Kungl. Maj:t anført under denna rubrik ansluta vi oss helt.

Utbildningen vid flygvapnet.

Vi hava funnit den nuvarande korta tjänstgöringstiden för värnpliktiga i linjetjänst ur såväl militär som ekonomisk synpunkt olämplig. Med anledning därav föreslå vi, att tjänstgöringstiden för de värnpliktiga i linjetjänst ökas från av Kungl. Maj:t föreslagna 210 dagar till 365 dagar. Därigenom skulle vinnas, att det erforderliga antalet värnpliktiga i linjetjänst, trots den betydande utökningen av flygvapnet i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag, nedginge från 1 059 till 974, samt att kostnaderna för de värnpliktigas in- och utryckning, avlöning, beklädnad, mathållning m. m. bleve betydligt lägre. Då kontingenten är så liten och tjänsten vid flygvapnet är begärlig, torde ej heller några svårigheter av social natur uppstå.

För studenter och likställda bör i samband härmed likaledes tjänstgöringstiden sättas till 365 dagar.

Såväl ur krigsberedskaps- som teknisk beredskapssynpunkt bör inryckning ske 2 gånger om året, så att ständigt utbildad personal finnes disponibel.

Beträffande handräckningstjänsten uppstår icke någon ekonomisk besparing om tjänstgöringstiden utsträcker. Vi ha därför icke ansett oss böra frånga Kungl. Maj:ts förslag om 180 dagar, då ännu tillgången på icke-vapenföra väl torde medge, att det behövliga antalet, 1 100, fylles. Efter hand som antalet icke-vapenföra nedgår torde emellertid böra tagas under omprövning huruvida icke tjänstgöringstiden även för dem bör ökas till 1 år.

Det bör emellertid observeras, att under vinterhalvåret minimibehovet av värnpliktiga i linjetjänst icke är högre än c:a 750 varför eventuellt till minskning av kostnaderna flottiljcheferna böra äga rätt att permittera de värnpliktiga, som icke oundgängligen behövas.

Den närmare förläggningen av värnpliktstjänstgöringen bör ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma.

Till vad Kungl. Maj:t i övrigt anfört under denna rubrik ansluta vi oss.

Flygmaterielen.

Den uppfattning vartill försvarskommissionen kommit och som Kungl. Maj:t i sitt förslag anslutit sig till beträffande ersättning av flygvapnets materiel är helt visst riktig i vad den berör den ordinarie ersättningen. Emellertid synes det icke vara möjligt att beträffande flygvapnets uppsättning helt tillämpa de av kommissionen angivna principerna. Sålunda har även kommissionen föreslagit uppsättande av de olika flottiljerna i deras helhet var för sig, under det att en strikt tillämpning av kommissionens principer borde medföra, att samtliga flygplanslag efter hand anskaffades, så att först efter uppsättningsperiodens slut flottiljerna vore fulltaliga. Med hänsyn till det behov av snabbast möjliga uppsättning av flygvapnet, som föreligger, hava vi därför icke kunnat ansluta oss till Kungl. Maj:ts förslag i detta avseende. Vi föreslå i stället att för vapnets uppsättning upptages, på sätt som vi föreslagit beträffande de övriga försvarsgrenarna, ett lån på

hela den erforderliga summan, vilket lån bör ställas till de militära myndigheternas förfogande för flygvapnets uppsättning i den takt som industriens kapacitet, flygvapnets personal m. fl. faktorer gör önskvärd. Vi sakna följaktligen anledning att ingå på frågan om hur denna uppsättning skall ske, vilket spörsmål helt kan läggas i Kungl. Maj:ts och chefens för flygvapnet hand, då erforderliga penningmedel med det av oss föreslagna systemet städse kommer att vara för handen. Det är dock att hoppas, att den planmässighet och säkerhet för vapnets behöriga uppsättande, som detta system kommer att medföra, skall möjliggöra för upphandlingsmyndigheterna att erhålla fördelaktiga villkor och sålunda besparingar skola kunna göras.

Beträffande flygmaterielens underhåll och det uppsatta flygvapnets ordinarie materielersättning ansluta vi oss till de av Kungl. Maj:t framlagda förslagen.

Med tillämpande av dessa av oss här framlagda principer erfordras ett belopp av 86 670 000 kr.

Detta belopp föreslå vi amorterat under 8 år med ett årligt belopp av 10 834 000 kr.

Kostnaderna för flygmaterielens underhåll beräknas av oss till 5 300 000 kr.

Kostnaderna för flygindustriens krigsorganisation till 36 000 kr.

Fredsförläggningsplatser m. m.

Med beaktande av de synpunkter som försvarskommissionen och Kungl. Maj:t framlagt vilja vi föreslå följande förläggningsplatser och benämningar för flygförbanden:

Flygvapnets ledning och flygkrigshögskolan: Stockholm.

F 1. Första medeltunga bombflottiljen: Västerås.

F 6. Andra medeltunga bombflottiljen: Karlsborg.

F 4. Första lätta bombflottiljen: Östersund.

F 7. Andra lätta bombflottiljen: Karlstad.

F 8. Jaktflottiljen: Barkarby.

F 9. Fjärrspaningsflottiljen: Västerås.

F 3. Första arméspaningsflottiljen: Malmen.

F 10. Andra arméspaningsflottiljen: Boden.

F 2. Första marinflygflottiljen: Hägernäs.

F 11. Andra marinflygflottiljen: Göteborg (Nya varvet).

F 5. Flygkrigsskolan: Ljungbyhed.

Några särskilda namn för flygflottiljerna annat än de respektive förbands uppgift angivande haya vi icke funnit anledning föreslå.

Vad beträffar kostnaderna för dessa förläggningar ansluta vi oss beträffande förläggningen av flottiljerna 1—8 till vad försvarskommissionen an-

fört. Visserligen kan icke flygvapnet disponera hela det nuvarande kasern-etablissemnet i Karlstad, då I 22 föreslås bibehållet och fortfarande för-lagt därstädes. Men vi anse fördelarna av att ha tillgång till en permanent flygbas med Karlstads relativt skyddade läge så betydande, att vi trots detta förlagt ett förband dit, varvid vi räknat med att för manskapets förlägg-ning m. m. kunna utnyttja III bataljonskasernen.

Vi äro medvetna om, att vissa olägenheter torde uppstå genom samför-läggningen av F 1 och F 9 men anse de ekonomiska fördelarna jämte de militära fördelarna av F 9:s centrala förläggning väga så tungt, att vi trots detta anse förslaget berättigat.

F 10:s förläggning i Boden anse vi motiverad av de militära och civila myndigheternas begäran om permanent flygförläggning till Övre Norrlands militärområde.

F 11:s förläggning till Göteborg anse vi motiverad av de marina myndig-heternas begäran om förläggning av ett flygförband till Västkusten. Där-jämte torde flottiljen kunna utnyttja förutvarande Älvsborgs kustartilleri-kårs kasern.

De erforderliga byggnadskostnaderna beräkna vi sålunda:

För F 1	1 500 000	kr.
» F 2	3 000 000	»
» F 3	1 900 000	»
» F 4	3 600 000	»
» F 5	2 700 000	»
» F 6	2 800 000	»
» F 7	1 600 000	»
» F 8	3 500 000	»
» F 9	900 000	»
» F 10	2 300 000	»
» F 11	1 200 000	»
		<hr/>	
		25 000 000	kr.

Dessutom för de centrala flygverkstäderna med verkstadsutrustning samt övningsplatsen i Fårösund: 3 000 000 kr.

Sammanlagt erfordras sålunda för byggnader etc. 28 000 000 kr.

Då vi i likhet med departementschefen anse att alltför stora belopp ej böra nedläggas på byggnader, hava vi inskränkt oss till det nödvändigaste. Till frågan om täckandet av detta belopp skola vi senare återkomma.

Flygvapnets kostnader.

De principer, vilka Kungl. Maj:t framlagt för beräkningen av flygvapnets kostnader, ansluta vi oss till.

Engångskostnaderna beräknas av oss till:

Intendenturmateriel	4 400 000	kr.
Verkstadsutrustning	800 000	»
Radio- och belysningsmateriel	1 900 000	»
Flottörer	2 000 000	»
Utköprovnin av vissa flygplantyper	1 300 000	»
Gasmasker	300 000	»
Eldhandvapen	450 000	»
Viss vapenutrustning	2 500 000	»
Bomber	2 350 000	»
Torpeder	1 000 000	»

Summa 17 000 000 kr.

Dessa kostnader föreslå vi skola bestridas genom lån på motsvarande sätt, som vid övriga försvarsgrenar. Med en 10-årig amortering bör alltså detta belopp beräknas till 1 700 000 kr.

Övergången till den nya organisationen.

Vi föreslå att flygvapnet uppsättes i sin helhet under budgetåren 1936/37—1941/42. Den personalökning, som erfordras under första året, beräknas av oss till:

Officerare:

- 1 överste,
- 1 överstelöjtnant,
- 2 majorer,
- 21 kaptener,
- 38 löjtnanter,
- 5 fänrikar.

Underofficerare:

- 2 förvaltare,
- 7 fanjunkare,
- 18 sergeanter.

Manskap:

- 17 furirer,
- 26 korpraler,
- 23 vicekorpraler,
- 53 volontärer.

Civilmilitärer:

- 1 förste flygingenjör,
- 1 flygingenjör av 1 graden,

- 2 flygingenjörer av 2 graden,
- 7 » » 3 »
- 4 flygläkare av 1 graden,
- 12 hantverkare,
- 4 förrådsvaktmästare.

Bilaga.

Sammandrag av flygvapnets personal:

Officerare:

- 2 generalspersoner,
- 2 överstar (O. 7),
- 6 överstar (O. 6),
- 13 överstelöjtnanter,
- 18 majorer,
- 128 kaptener,
- 95 löjtnanter,
- 52 fänrikar,

316

Underofficerare:

- 24 förrådsförvaltare,
- 83 fanjunkare,
- 126 sergeanter.

233

Manskap:

- 420 furirer,
- 366 korpraler,
- 197 vicekorpraler,
- 361 meniga.

1 344

Civilmilitärer:

- 2 flygdirektörer av 1 graden,
- 3 » » 2 »
- 17 flygingenjörer » 1 »
- 7 » » 2 »
- 15 » » 3 »

Summa flygingenjörer: 44.

- 1 Förste flygläkare,
- 11 flygläkare av 1 graden.

Summa flygläkare: 12.

6 verkmästare av 1 klass,
 7 » » 2 »
 67 hantverkare.

Summa civ.-mil.

av und.-off.-gr.: 80

22 förrådsvaktnästare.

Summa civil-

militärer 158

Civil personal:

1 byråchef,
 1 revisionskommissarie,
 1 sekreterare och ombudsman,
 1 kassör och bokhållare,
 2 revisorer,
 2 kanslibiträden,
 3 kontorsbiträden,
 1 expeditivsvakt,
 11 maskinister,
 11 eldare av 1 klass.

34

Pensionerad personal (med arvoden):

12 officerare,
 24 underofficerare.¹

36

Personal på reservstat:

49 officerare,
 47 underofficerare.

96

Reservpersonal:

462 officerare,
 120 underofficerare,
 42 flygingenjörer.

624

Värnpliktiga:

164 officers-, reservofficers- och flygingenjörsaspiranter,
 10 Klass B, specialtjänst,
 974 värnpliktiga i linjetjänst (1 omgång),
 1 100 värnpliktiga i handräckningstjänst (2 omgångar om 550 man).

2 248

Summa personal vid flygvapnet: 5 089.

¹ Därav 1 på Försvarsdepartementets stat.

Beräkning av antalet tjänstgöringsdagar vid flygvapnet:

à 50 öre: Aspiranter	12 600
B-klassare	1 800
Linjetjänst	175 500
Handräckningstjänst	198 800
	<hr/>
	388 700
à 1 kr.: Aspiranter	47 260
B-klassare	1 850
Linjetjänst	180 375
	<hr/>
	229 485
Stammanskap	490 560
	<hr/>
	Summa 1 108 745
	Avrundat 1 110 000

VÄRNPLIKTEN.

Utöver vad förut anförts och föreslagits i avseende å de värnpliktigas övningstid och tjänstgöringsförhållanden vilja vi här framhålla följande.

I likhet med vad som föreslås såväl av försvarskommissionen som Kungl. Maj:t förorda vi i avseende å de värnpliktigas avlöning att denna skall utgå med 50 öre om dagen till samtliga beväringen tillhörande värnpliktiga under all tjänstgöring till och med den 180:de dagen av den sammanlagda tjänstgöringstiden och 1 krona om dagen under tjänstgöring därutöver samt att under landstormsövning penningebidraget alltid skall utgå med 1 krona om dagen.

Vi föreslå vidare, att värnpliktiga i statstjänst skola tillförsäkras rätten att inräkna värnpliktstiden vid tjänstårsberäkning ävensom att värnpliktig skall genom lagstiftning tryggas mot avskedande från honom innehavd anställning i civilt arbete.

Vad de s. k. samvetsömma värnpliktiga angår avböjes i försvarspropositionen de från flere militära myndigheter framförda kraven på en revision av lagstiftningen rörande värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring. Vi anse att en dylik revision nu är påkallad särskilt i vad den nämnda lagstiftningen hänför sig till sådana värnpliktiga, vilka på grund av uppgivna etiska skäl kunna vinna befrielse från värnpliktens fullgörande. Det är överflödigt att ingå på en närmare motivering för en dylik revision, då det är allmänt känt, att den i lagen medgivna rätten till värnpliktbefrielse för s. k. etiskt samvetsömma under flere år på det mest upprörande sätt missbrukats, icke minst därigenom att genom en många gånger

rent samvetslös agitation från fiender till det svenska försvaret värnpliktiga tubbats till värnpliktsvägran under uppgivande av etiska motiv. Vi föreslå därför att utbyte av militärutbildning i vanlig ordning mot annan tjänstgöring icke längre må medgivas på grund av samvetsömhet på etiska skäl samt att vad beträffar religiöst samvetsömma dessa böra få fullgöra militärtjänst såsom sjukvårdare eller eljest såsom icke stridande personal.

I betraktande av att det nutida kriget på ett vida mer kännbart sätt än förr drabbar hela den civila befolkningen, måste till dennas skydd vidtagas häremot svarande åtgärder. Detta innebär, såsom vi i annat sammanhang påpekat, att hela folkkraften måste på olika sätt och i olika former tagas i anspråk i försvarets tjänst. Med utgångspunkt från detta betraktelsesätt hava vi i vårt förslag till värnpliktslag upptagit en bestämmelse av innehåll, att en var svensk medborgare skall vara skyldig att, då Konungen prövar rikets försvar så erfordra, ställa sig till kronans förfogande för utförande av allmänt arbete, skyddstjänst eller dylikt.

Skyldighet av detta slag kan givetvis bliva för den enskilde medborgaren betungande, men detta skäl kan ej få vara avgörande i lägen, då rikets säkerhet står på spel. Då måste varje medborgare i det helas intresse lämna sin medverkan till sådana civila skyddsarbeten, som ur landets synpunkt befinnas ofrånkomliga. Närmare bestämmelser härom böra utfärdas genom särskild lagstiftning.

Sammanställning av beräknade kostnader.

A. Försvarsdepartementet.

Avlöningar	299 200
Omkostnader	73 000
Säger för departementet	372 200

B. Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap.

Avlöningar	69 400
Omkostnader	6 000
Kostnader för den industriella försvarsberedskapens ordnande . .	80 000
Säger för rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap	155 400

C. Lantförsvaret.

Avlöning till personal vid arméförvaltningen	600 000
Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl.	36 900 000
Inkvarteringsordnande i Stockholm	21 450
Rekryteringskostnader	110 000
Avskedspremier m. m.	170 000
Arméns reservstater	2 358 000

Personal i arméns reserver och personal över stat.....	1 450 000
Rese- och traktamentspenningar.....	160 000
Rese- och traktamentskostnader m. m. för hästuttagningsmyndigheter.....	28 000
Flyttningsersättning.....	190 000
Resestipendier.....	20 000
De värnpliktigas avlöning.....	5 400 000
Understöd åt vissa värnpliktigas familjer.....	100 000
Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m.....	1 000 000
Undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser.....	1 150 000
Studiestipendier.....	5 000
Understöd åt föreningar och till skrifers utgivande.....	25 000
Frivilliga skytteväsendets befrämjande.....	470 000
Skrivmaterialier och expenser.....	650 000
Tryckningskostnader.....	100 000
Vissa arbeten å mobiliseringsverket.....	30 000
Mathållning.....	9 600 000
Munderingsutrustning.....	7 150 000
Kasernutredning, förplägnadsutredning m. m.....	1 200 000
Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt.....	3 300 000
Remontering.....	600 000
Furagering.....	2 330 000
Arméns brevduveväsen.....	5 000
Truppförbandens övningar.....	2 400 000
Fält- och fälttjänstövningar.....	700 000
Arméns hundgård.....	9 000
Veterinärvård.....	115 000
Sjukvård.....	580 000
Arméns bakteriologiska laboratorium.....	2 000
Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig.....	20 000
Vapen och ammunition m. m.....	5 500 000
Anskaffning och underhåll av motorfordon.....	900 000
Anskaffning och underhåll av ingenjör-, anspanssfordons- och signalmateriel m. m.....	820 000
Byggnader, övningsfält och skjutbanor.....	2 500 000
Ersättning för rustning och rotering.....	100 000
Extra utgifter.....	350 000
Semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare.....	245 000
	<hr/>
	89 363 450
Årskvot för viss materielanskaffning.....	9 814 000
	<hr/>
Säger för lantförsvaret	99 177 450

D. Sjöförsvaret.

Avlöning till personal vid marinförvaltningen.....	295 000
Avlöning till personal vid kårer och stater m. fl.....	15 200 000
Rekryteringskostnader.....	150 000
Kustartilleriets reservstat.....	58 000
Marinens reservpersonal.....	271 000
Rese- och traktamentspenningar.....	74 000
Flyttningsersättning.....	55 000
Resestipendier.....	14 000
De värnpliktigas avlöning.....	660 000
Understöd åt vissa värnpliktigas familjer.....	15 000
Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m.....	140 000
Undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m.....	40 000
Studiestipendier.....	2 000
Understöd åt föreningar.....	10 000
Skrivmaterialier och expenser m. m.....	360 000
Tryckningskostnader.....	40 000
Biblioteksverksamhet för underofficerare och manskap vid marinen.....	6 200
Förplägnad.....	2 950 000
Beklädnad.....	1 690 000
Kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m.....	210 000
Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.....	900 000
Flottans krigsberedskap och övningar.....	5 250 000
Kustartilleriets krigsberedskap och övningar.....	750 000
Krigsövningar vid kustfästningarna.....	30 000
Sjukvård.....	250 000
Underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m.....	6 900 000
Flottans ersättningsbyggnad.....	11 000 000
Befästningar, kustartilleriets kaserner m. m.....	430 000
Kustartilleriets materiel m. m.....	675 000
Anskaffning, underhåll och drift av motorfordon.....	60 000
Ersättningsbyggnad av kustartilleriets båtmateriel.....	225 000
Artilleri-, min-, torped-, radio- och annan teknisk materiel m. m.....	2 590 000
Avlöning till personal vid sjökarteverket.....	254 000
Omkostnader för sjömättningsväsendet.....	327 000
Omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet.....	10 000
Tidskriften »Underrättelser för sjöfarande».....	22 000
Bidrag till internationella hydrografiska byrån.....	12 000
Förnyelse av sjökarteverkets båtmateriel.....	13 000
Utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och in- struktioner m. m.....	12 000

Extra utgifter.....	95 000
Semester åt vid sjöförsvaret anställda arbetare.....	215 000
	52 260 200
Årskvot för materielanskaffning vid kustartilleriet.....	1 217 000
Säger för sjöförsvaret	53 477 200

D. Flygvapnet.

Avlöning, rekrytering m. m.....	6 340 000
Resestipendier.....	20 000
De värnpliktigas avlöning m. m.....	490 000
Skrivmaterialier o. expenser m. m.....	120 000
Tryckningskostnader.....	35 000
Mathållning.....	975 000
Intendenturmateriel.....	835 000
Bränsle, lyse, vatten m. m.....	475 000
Sjukvård.....	95 000
Flygvapnets övningar.....	6 050 000
Motorfordon.....	560 000
Flygmaterielens förnyelse.....	10 834 000
» underhåll.....	5 300 000
Flygindustriens krigsorganisation.....	36 000
Byggnader, flygfält m. m.....	450 000
Vapen och ammunition.....	775 000
Extra utgifter.....	60 000
	33 450 000
Årskvot av engångskostnad.....	1 700 000
Säger för flygvapnet	35 150 000

F. Gemensamma anslag.

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond.....	280 800
Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.....	90 000
Försvarsväsendets lönenämnd.....	11 000
Befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsendet.....	50 000
Militärmeteorologisk informationstjänst.....	58 900
Kommunalutskylder för försvarsväsendets till tjänstebostäder upplåtna fastigheter.....	83 000
Försvarsväsendets centrala civilanställningsbyrå.....	20 000
Säger för gemensamma anslag	593 700
Summa summarum	188 875 950

Finansiering av föreslagen organisation.

Rörande finansieringen av ökade försvarsutgifter önska vi inledningsvis konstatera, att 1930 års försvarskommission icke ansett sig behöva lämna några anvisningar angående sättet för bestridande av den merkostnad, dess förslag medför, och att ej heller kommissionsledamöterna herrar Borell och Magnusson ansett sig skyldiga upplysa, huru medel skola erhållas för den merutgift, deras förslag innebär i jämförelse med kommissionens. Vi vilja icke undandraga oss att uppdraga huvudlinjerna för finansieringen av de i vår motion föreslagna höjningarna i förhållande till nämnda förslag.

Bland de av oss angivna kostnaderna för den föreslagna försvarsorganisationen särskiljas tre huvudgrupper, nämligen utgifter för byggnadsändamål, utgifter för materielanskaffning och liknande engångsanslag samt utgifter av annan natur.

Beträffande kostnaderna för byggnadsändamål vilja vi erinra därom att sådana statsutgifter numera hänföras till utgifter för kapitalökning och bestridas med lånemedel. Vi finna anledning icke föreligga att för finansieringen av försvarsväsendets byggnadskostnader frånga denna princip. Vi föreslå sålunda, att av lånemedel måtte anvisas 50,4 milj. kronor för uppförande av kaserner och övriga byggnader, som ovan i denna motion föreslagits. Vi vilja i detta sammanhang framhålla, att medelstillgången för detta ändamål genom försäljningen av Gärdestomter blir i betydande grad trygkad.

Uti de ovan beräknade utgifterna för materielanskaffning och liknande engångskostnader ingår ett belopp av 17,4 milj. kronor, vilket enligt 1925 års försvarsordning bort utgå, ehuru riksdagen under förebärande av statsfinansiella svårigheter icke beviljat detsamma. Vi anse oss icke böra underlåta att uttryckligen påpeka, hurusom samtidigt kassafonden nått en icke avsedd storlek. Fonden uppgick den 1 juli 1934 till 70,9 milj. kronor och den 30 juni 1935 till 107,2 milj. kronor samt beräknas under budgetåret 1935/1936 komma att ytterligare ökas med icke mindre än 26 milj. kronor till 133 milj. kronor. Vi fastslå, att de finansiella skäl, som åberopats för försvarets sättande på svältkur, varit ogrundade. De summor, som hopats i kassafonden, tillkomma rätteligen i avsevärd utsträckning försvaret. Med anledning härav föreslå vi, att för bestridande av materiel- och liknande ovan angivna engångskostnader anvisas ett belopp stort 17,4 milj. kronor, nämligen dels för armén 2,6 milj. kronor, dels för flottan 14,8 milj. kronor.

Övriga engångsanslag, uppgående till ungefär 290 milj. kronor böra täckas av lånemedel och bör amorteringen av detta försvarslån belasta fjärde huvudtiteln med för armén 98,14 milj. kr., fördelade på 10 annuiteter, för flottan 77 milj. kronor, fördelade på 7 annuiteter, för kustartilleriet 12,17 milj. kronor, fördelade på 10 annuiteter och för flygvapnet 86,67 milj. kronor för anskaffning av flygmateriel, fördelade på 8 annuiteter och 17 milj. kro-

nor, till övriga engångskostnader, fördelade på 10 annuiteter. Dessa lånemedel böra upptagas i den mån organisationens utbyggnad gör så erforderligt. För en sådan finansiering tala flera skäl. Av största betydelse är, att nödiga medel därigenom omedelbart ställas till myndigheternas förfogande för av det rådande utrikespolitiska läget påfordrade snabba anskaffningar. En anordning av här föreslagen art möjliggör ock större planmässighet vid inköpen och är därjämte ägnad att verka prisförbilligande.

För bestridande av de årliga merutgifterna, inberäknat amortering å det föreslagna försvarslånet, ifrågakomma såväl skattehöjningar som vissa andra åtgärder, avseende statliga och halvstatliga monopolföretag. Enligt vår mening äro såväl sprit- som tobaksmonopolen orimligt dyrt administrerade. Av rusdryckslagstiftningsrevisionens den 23 oktober 1934 avgivna betänkande framgår, att administrationskostnaderna enbart för systembolagen under år 1932 uppgingo till 13,61 milj. kronor. 1926 års rusdryckslagstiftningsberedning och systembolagsföreningarnas förtroendenämnd ha var för sig beräknat utgiftsminskningen genom en ändamålsenlig koncentration av systembolagen till drygt 1 milj. kronor om året, och revisionen konstaterar, »att den vid sin kontrollgranskning av dessa beräkningar i ämnet funnit, att besparingsmöjligheterna icke överskattats». Enligt vårt förmenande kunna rationella besparingar inom systembolagen och tobaksmonopolet tillföra statsverket en årlig intäkt på 2 milj. kronor. Vidare synas de av Aktiebolaget Tiptjänst till statsverket inlevererade överskottsbeloppen vara förhållandevis alltför ringa. I årets statsverksproposition anföres, att riksräkenskapsverket beräknat inkomsterna av vadhållning vid idrottstävlingar till 2,25 milj. kronor. Ifrågavarande inkomstitel bildar, erinras det vidare, med motsvarande utgiftsanslag en specialbudget, avsedd att binda dessa inkomster, som utgöres av A.-B. Tiptjänst till statsverket inlevererade överskottsmedel, för visst utgiftsändamål, nämligen idrottens främjande. I finansplanen förutsattes emellertid, att av inflytande inkomster av vadhållning vid idrottstävlingar ett belopp av 1 milj. kronor skall frigöras för utgifter i allmänhet å skattebudgeten. Specialbudgeten kommer därför enligt statsverkspropositionen att begränsas till den del av inkomsten, som överskjuter det belopp av 1 milj. kronor, som tages i anspråk för allmänna budgeten. Enligt vår åsikt saknas fog för ifrågavarande icke alldeles obetydliga inkomsters bindande för utgifter för idrottens främjande. Besparingar på Aktiebolaget Tiptjänsts förvaltningskonto och vinstmedlens ianspråkstagande för den allmänna budgeten kan beräknas tillföra denna inemot 3 milj. kronor årligen, varav större delen icke rimligen lär tarvas för idrottens främjande. Liknande synpunkter kunna anläggas på frågan om lotterimedlens indragande i allmänna budgeten. Vi erinra ock om pågående utredning rörande anordnande av statslotteri.

Vi vilja även undersöka olika utvägar att i det förhandenvarande läget genom ökad beskattning finansiera de stegrade försvarsutgifterna. Vi önska framhålla, att subjektiva värderingar härvidlag alltid bli utslagsgivande.

Statsrådet och chefen för finansdepartementet uttalade i en finansdepartementets promemoria av den 29 april 1935 till särskilda utskottet, att fördelningen av det för folkpensioneringsreformen erforderliga beloppet på skatter från inkomst och förmögenhet och på konsumtionsskatter borde ske så, att grovt taget hälften fölle på vardera inkomstkällan. Vi finna skäligt, att såväl direkt som indirekt beskattning tages i anspråk för täckande av kostnadsökningen på fjärde huvudtiteln. Det enligt vårt förslag erforderliga totala beloppet uppgår till c:a 189 milj. kronor eller c:a 41 milj. kronor utöver försvarskommissionens förslag och c:a 29 milj. kronor utöver reservanterna hrr Borells och Magnussons.

Ökningen av den direkta beskattningen kan ske antingen genom en höjning av den procentsats av grundbeloppet, varmed inkomst- och förmögenhetsskatten uttages, eller genom införande av en särskild värnskatt, så utformad, att den främst drabbar större inkomster och förmögenheter; givetvis kunna ock bägge metoderna samtidigt komma till användning. Mot påläggandet av en särskild värnskatt kan anföras, förutom hänsynen till kapitalbildningen, att förhandenvaron av en sådan skatt vore ägnad att ingiva den föreställningen, att försvarsutgifterna uppginge till större belopp än vad med hänsyn till samhällets så att säga normala skattekraft borde ifrågakomma. Då vi likväl framföra tanken på en värnskatt, sker det under bestämt avisande av en sådan uppfattning. Förslagsvis vilja vi här upptaga införande av en tillfällig värnskatt till ett beräknat belopp av 10 milj. kronor. Därjämte torde erfordras, att inkomst- och förmögenhetsskatten uttages med en 5 enheter högre procentsats än eljest behövt ske, vilket medför en ökad intäkt på 5 milj. kronor av denna skatt. Då emellertid genom en kunglig proposition spørgsmålet om den direkta statsbeskattningens lämpliga anordning i hela dess vidd bringats under riksdagens prövning, måste vanskligheten i en bedömning av blott en del av frågekomplexet starkt understrykas.

En enligt vår åsikt alltför litet beaktad skatteform är nöjesskatten. Enligt kungl. förordning av 30 maj 1919 äger kommun rätt att upptaga nöjesskatt med vissa i förordningen bestämda belopp. Denna skatt inbragte år 1931 i landskommuner 0,854 milj. kronor, i municipalsamhällen och köpingar 0,217 milj. kronor och i städer 5,271 milj. kronor eller tillhopa 6,342 milj. kronor. Vi vilja framkasta tanken på att nöjesskatten göres till en obligatorisk statskatt och möjligen ock höjes. Det kan anses befogat, att staten, som övertagit vissa kommunala uppgifter, tillägnar sig denna skatteform, som främst skänker fördelar åt större städer, vilka representera en hög kommunal standard. En statlig nöjesskatt bör utgå i såväl lands- som stadskommuner, ehuru väl densamma mest lär drabba städernas invånare. Förutom skattebeloppens höjning kan övervägas en ändrad uppdelning av nöjestillställningarna på de skilda skatteklasserna. En sålunda omlagd nöjesskatt inbringar ett icke obetydligt högre belopp än den nuvarande skatten.

Beträffande tobaksbeskattningen erinra vi om styrelsens för Aktibolaget

Svenska Tobaksmonopolet under bilaga C till särskilda utskottets 1935 utlåtande nr 1 återgivna skrivelse. Däri framförda beräkningar avse en ökad skatteintäkt på 5 eller alternativt 10 milj. kronor.

Vi vilja icke ifrågasätta en ytterligare skattebelastning av spritdryckerna. Vi tillåta oss emellertid hänvisa till 1934 års maltdryckskommittés betänkande av den 15 januari 1936. Införandet av den av nämnda kommitté föreslagna produktskatten på maltdrycker skulle medföra en beräknad verklig skatteökning på 1,3 milj. kronor. Vi förorda ock tillhandahållande av starkporter och starköl, belagt med en skatt om förslagsvis 36 öre per liter eller samma skattesats som av nämnda kommitté befunnits lämplig för tredje klassens maltdrycker. Starkölsbeskattningen bör kunna tillföra statsverket en inkomst på cirka 4,7 milj. kronor. De betänkligheter, som ur nykterhetssynpunkt rests mot tillhandahållande av starkporter och starköl, finna vi icke grundade.

Vi vilja slutligen betona, att de av oss anvisade möjligheterna att genom skatteskärpningar tillföra budgeten de inkomster, som erfordras för täckande av ökade utgifter under fjärde huvudtiteln, böra begagnas allenast i den utsträckning, som är oundgängligen nödvändig. I samma mån, som nationalinkomsten och skatteunderlaget ökas, böra tillfälliga skattehöjningar avvecklas.

På grund av vad vi sålunda anfört hemställa vi, att riksdagen måtte för sin del besluta följande.

Försvarsdepartementet.

Lantförsvarets kommandoexpedition.

Denna expeditions personal skall bestå av:

- 1 chef, regementsofficer, med arvode å departementets stat,
- 1 souschef, regementsofficer ur generalstabskåren,
- 2 kaptener ur generalstabskåren,
- 2 kompaniofficerare, beordrade ur truppförbanden,
- 7 pensionerade officerare med arvoden å departementets stat,
- 2 pensionerade underofficerare med arvoden å departementets stat samt
- 1 expeditionsvakt med lön å departementets stat.

Sjöförsvarets kommandoexpedition.

Denna expeditions personal skall bestå av:

- 1 chef, regementsofficer, med arvode å departementets stat,
- 2 kompaniofficerare ur flottan,
- 1 kompaniofficer ur kustartilleriet,
- 1 underofficer ur flottan,
- 1 underofficer ur kustartilleriet,
- 3 pensionerade officerare med arvoden å departementets stat,

- 2 pensionerade underofficerare med arvoden å departementets stat,
- 1 korpral ur flottan,
- 2 meniga ur flottan samt
- 1 expeditionsvakt med lön å departementets stat.

Flygvapnets kommandoexpedition.

Denna expedition skall nyuppsättas och bestå av följande personal:

- 1 chef, regementsofficer ur flygvapnet,
- 1 kompaniofficer ur flygvapnet samt
- 1 pensionerad underofficer med arvode å departementets stat.

Flygvapnets kommandoexpedition uppsattes under budgetåret 1936/1937.

Försvarsrådet.

Försvarsrådet skall bestå av cheferna för armén, marinen och flygvapnet samt ordföranden i rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap. Närmare bestämmelser meddelas av Kungl. Maj:t.

Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap.

Rikskommissionen skall bestå av, förutom ordföranden, dels ordinarie och dels extra ledamöter. De ordinarie ledamöterna skola utgöras av:

Chefen för armén,

- » » marinen,
- » » flygvapnet,
- » » socialstyrelsen,
- » » lantbruksstyrelsen,
- » » kommerskollegium,

verkställande direktören hos ingenjörsvetenskapsakademien samt två av Kungl. Maj:t utsedda personer, varav en sakkunnig i industriella frågor och en representant för allmänna medborgerliga intressen.

Rikskommissionens kansli skall bestå av dels en allmän avdelning under chefskap av en kanslichef och dels en industriavdelning, vilken under kanslichefen skall ledas av en avdelningschef. Till kansliet skall även höras en expedition.

För rikskommissionen beräknas följande personal:

- 1 kanslichef,
- 1 avdelningschef å industriavdelningen,
- 1 sekreterare,
- 1 aktuarie,
- 1 kanslibitråde,
- 1 kontorsbiträde samt
- 1 pensionerad underofficer.

Lantförsvaret.

Chefen för armén.

Chefen för armén uppföres å en särskild stat. Direkt under honom lyda arméstaben, inspektionerna och arméförvaltningen.

Arméstaben.

Arméstaben, till vilken räknas chefens för armén expedition, indelas i två sektioner, bestående av sammanlagt åtta avdelningar. Tillsviðare skall dessutom finnas en topografisk avdelning, direkt underställd chefen för arméstaben.

Den för ständig tjänstgöring i arméstaben avsedda stabutbildade personalen tillhör generalstabskåren.

På arméstabens stat skola upptagas:

Sektionschef:

- 1 överste i lönegrad O. 7.

Militärattachéer:

- 1 överstelöjtnant,
- 3 majorer.

Pensionerad personal:

- 14 officerare,
- 3 underofficerare.

Civilpersonal:

- 1 professor,
- 1 krigsarkivarie,
- 1 föreståndare för fotografiska centrallaboratoriet,
- 1 förste expeditionsvakt,
- 2 expeditionsvakter.

Truppslagsinspektionerna.

Infanteriinspektionen.

Infanteriinspektionen skall under inspektören för infanteriet bestå av

- 1 stabschef, överstelöjtnant eller major,
- 1 major,
- 4 kaptener med arvoden motsvarande löner,
- 1 expeditionsofficer, pensionerad officer,
- 1 expeditionsofficer, pensionerad underofficer.

Kavalleriinspektionen.

Kavalleriinspektionen skall under inspektören för kavalleriet bestå av

- 1 stabschef, major,

- 1 ryttmästare med arvode motsvarande lön,
- 1 kompaniofficer ur kavalleritruppförbanden,
- 1 ordförande i remonteringsnämnden, pensionerad officer, samt
- 1 expeditionsunderofficer, pensionerad underofficer.

Artilleriinspektionen.

Artilleriinspektionen skall under inspektören för artilleriet bestå av viss personal på artilleristabskårens stat och vissa officerare ur luftvärnsartilleriet.

- 1 expeditionsofficer, pensionerad officer,
- 1 bibliotekarie, pensionerad officer,
- 1 expeditionsunderofficer, pensionerad underofficer, och
- 1 expeditionsunderofficer, tillika föreståndare för arméförvaltningens tygdepartements modellkammare, pensionerad underofficer.

Ingenjör- och signalinspektionen.

Ingenjörinspektionen skall under inspektören för ingenjör- och signaltrupperna bestå av

- 1 stabschef, regementsofficer,
- 6 kompaniofficerare,

samtliga dessa upptagna å staten för officerare och undrofficerare vid ingenjör- och signaltrupperna,

- 1 expeditionsofficer, pensionerad officer, och
- 1 expeditionsunderofficer, pensionerad underofficer.

Tränginspektionen.

Tränginspektionen skall under inspektören för trängen bestå av

- 1 stabschef, regementsofficer,
- 2 kompaniofficerare,

samtliga dessa upptagna å staten för officerare och underofficerare vid trängen, samt

- 1 expeditionsunderofficer, pensionerad underofficer.

Veterinärinspektionen.

Veterinärinspektionen skall under överfältveterinären bestå av

- 1 regementsveterinär, upptagen å fältveterinärkårens stat, och
- 1 expeditionsunderofficer, pensionerad underofficer.

Arméförvaltningen.

Arméförvaltningen skall vara indelad i:

tygdepartementet, under chefskap av generalfälttygmästaren,
intendenturdepartementet, under chefskap av generalintendenten,

fortifikationsdepartementet, under chefskap av generalkvartermästaren;

civila departementet, under chefskap av generalkrigskommis-
sarien, samt

sjukvårdsstyrelsen, under chefskap av generalfältläkaren.

Arméförvaltningens tygdepartement

skall indelas i:

fälttygmästarexpedition,

fyra militärbyråer,

en civilbyrå,

ett konstruktionskontor och

ett kontrollkontor.

Å tygdepartementet skall tjänstgöra följande militära och civilmilitära
personal:

5 regementsofficerare

25 kompaniofficerare,

2 underofficerare,

2 tygingenjörer av första klassen,

2 departementsskrivare,

pensionerad personal:

9 officerare samt

10 underofficerare.

Av den aktiva personalen skola de 5 regementsofficerarna samt 15 av
kompaniofficerarna tillhöra fälttygkåren. Övriga aktiva officerare samt un-
derofficerarna skola kommenderas ur truppförbanden. Den civilmilitära
personalen skall tillhöra fälttygkåren, medan den pensionerade personalen
skall uppföras å arméförvaltningens stat.

Den civila personalen skall utgöras av:

1 krigsråd (tillika chef för fortifikationsdepartementets civilbyrå),

1 sekreterare,

1 bokhållare,

1 expeditionsvakt, och

2 kontorsbiträden.

Arméförvaltningens intendenturdepartement

skall indelas i:

fem byråer, därav en civilbyrå, och

ett tekniskt revisionskontor.

Å intendenturdepartementet skall tjänstgöra följande militära och civil-
militära personal:

6 regementsofficerare,

13 kompaniofficerare,

överfältveterinären och 1 regementsveterinär,

2 departementsskrivare,

pensionerad personal:

5 officerare och

6 underofficerare.

Den aktiva personalen med undantag av veterinärpersonalen skall vara uppförd på intendenturkårens stat, medan den pensionerade personalen skall uppföras å arméförvaltningens stat.

Den civila personalen skall bestå av:

1 krigsråd,

1 sekreterare,

2 expeditivsvakter och

2 kontorsbiträden.

Arméförvaltningens fortifikationsdepartement.

Skall indelas i:

en befästningsbyrå,

en kasernbyrå och

en civilbyrå.

Därtill komma ett värmeingenjörskontor och ett tekniskt revisionskontor.

Å fortifikationsdepartementet skall tjänstgöra följande *militära* och *civilmilitära* personal:

2 regementsofficerare,

5 kompaniofficerare och

1 departementsskrivare,

pensionerad personal:

3 officerare och

2 underofficerare.

Den aktiva militära personalen, utom en s. k. skjutbaneofficer, skall tillika med departementsskrivaren tillhöra fortifikationskåren. Den pensionerade personalen upptages å staten för arméförvaltningen.

Den civila personalen skall utgöras av:

1 krigsråd, tillika chef för tygdepartementets civilbyrå,

1 sekreterare och kamrerare,

1 bokhållare,

1 expeditivsvakt och

2 kontorsbiträden.

Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse

skall bestå av — förutom generalfältläkaren — följande *civilmilitära* personal:

1 överfältläkare,

1 regementsläkare och

1 förrådsvaktmästare.

I sjukvårdsstyrelsen skall tjänstgöra 1 kapten ur generalstabskåren.

Av pensionerad personal skola i sjukvårdsstyrelsen tjänstgöra:

- 1 officer och
- 2 underofficerare.

Den civila personalen skall utgöras av:

- 1 notarie,
- 1 kanslibiträde och
- 1 kontorsbiträde.

Arméförvaltningens civila departement

skall indelas i:

- en kanslibyrå och
- en kameralbyrå.

Civila departementets personal skall bestå av:

- 1 generalkrigskommissarie,
- 2 krigsråd,
- 1 sekreterare,
- 1 pensionskamrerare,
- 1 kamrerare för egentliga kamrerargöromål,
- 2 revisionskommissarier,
- 1 ombudsman,
- 1 kamrerare för bokföringen,
- 3 notarier,
- 10 revisorer,
- 1 kassör,
- 1 kansliskrivare,
- 1 förste expeditionsvakt,
- 8 kanslibiträden,
- 3 expeditionsvakter,
- 8 kontorsbiträden samt
- 1 pensionerad officer.

Generalitetet och stabskårerna.

Generalitetet.

Lönegrad:

Generalitetet skall bestå av:

1 chef för armén	Arvode 21 000
1 chef för arméstaben	O 8
1 inspektör för infanteriet	O 8
1 inspektör för kavalleriet	O 7
1 inspektör för artilleriet	O 8
1 inspektör för ingenjör- och signaltrupperna	O 7
1 inspektör för trängen	O 7

1 generalfälttygmästare, tillika chef för fälttygkåren	O 8
1 generalintendent, tillika chef för intendenturkåren	O 8
1 generalkvartermästare	O 8
6 fördelningschefer	O 8
1 chef för Övre Norrlands trupper	O 8
1 chef för Gotlands trupper	O 7

Stabskårer.

Stabskårer skola vara *generalstabskåren* och *artilleristabskåren*.

Generalstabskåren skall bestå av:

- överadjutanter och stabsadjutanter,
- 1 överste, tillika chef för arméstabens andra sektion i lönegraden O 7,
- 1 överste,
- 6 överstelöjtnanter,
- 12 majorer,
- 39 kaptener.

Artilleristabskåren skall bestå av:

- 1 överste chef, tillika chef för artilleriets skjutskola,
- 2 överstelöjtnanter,
- 3 majorer,
- 11 kaptener.

Arméns organisation på högre och lägre truppförband.

Högre truppförband.

Arméns truppförband organiseras på sex fördelningar, *Övre Norrlands trupper*, *Gotlands trupper* och *armétrupper*.

Övre Norrlands trupper skola bestå av Norrbottens regemente, Västerbottens regemente, Norrbottens artillerikår, Bodens artilleriregemente, Bodens ingenjörkår, ett trängdetachment samt ett intendentur- och ett tygkompani.

Gotlands trupper skola bestå av Gotlands infanteriregemente och Gotlands artillerikår.

Arméns övriga truppförband uppdelas på de sex fördelningarna, med undantag av vissa armétrupper, vilka stå direkt under chefen för armén.

De högre truppförbandens ledning.

Fördelningsstaberna.

Var och en av de sex fördelningsstaberna skall bestå av:

- 1 stabschef, regementsofficer vid generalstabskåren,
- 1 mobiliseringsofficer, kapten vid generalstabskåren,

- 2 adjutanter, kompaniofficerare vid fördelningarnas truppförband,
- 1 fortifikationsofficer, kapten vid fortifikationskåren,
- 1 fördelningsintendent, regementsofficer vid intendenturkåren,
- 1 expeditiionsintendent, kapten vid intendenturkåren,
- 1 fördelningsläkare, fältläkare vid fältläkarkåren,
- 1 fördelningsveterinär, fältveterinär vid fältveterinärkåren, samt
- 3 expeditiionsunderofficerare, pensionerade underofficerare.

Härtill komma vid IV. fördelningens stab:

- 1 förvaltningsofficer (pensionerad officer),
- 1 maskinist och
- 1 eldare av 1. klassen samt

vid vardera av I. och VI. fördelningarnas staber;

- 1 magasinchef, förvaltare (fanjunkare) vid intendenturkåren.

Chefens för Öre Norrlands trupper stab skall bestå av:

- 1 kommandant i Bodens fästning, i lönegraden O 7,
- 1 stabschef, regementsofficer vid generalstabskåren,
- 2 mobiliseringsofficerare, kaptener vid generalstabskåren,
- 2 adjutanter, kompaniofficerare vid Övre Norrlands trupper,
- 1 artillerichef, chefen för Bodens artilleriregemente,
- 1 regementsofficer (fortifikationsofficer), 1 kapten, 1 löjtnant,
- 1 fanjunkare, 1 sergeant och 1 fortifikationskassör, samtliga vid fortifikationskåren,
- 1 stabsintendent, regementsofficer vid intendenturkåren,
- 1 expeditiionsintendent, kapten vid intendenturkåren,
- 1 uppbördsman vid fästningsmagasinet, förvaltare (fanjunkare) vid intendenturkåren,
- 1 stabsläkare (regementsläkare),
- 1 regementsläkare,
- 2 bataljonsläkare,
- 1 stabsveterinär (regementsveterinär),
- 1 garnisionspastor,
- 4 expeditiionsunderofficerare, pensionerade underofficerare,
- 1 poliskommissarie,
- 1 övermaskinist,
- 1 förste montör,
- 1 montör.

Härtill kommer:

- 1 inskrivningsofficer, pensionerad regementsofficer.

Chefens för Gotlands trupper stab skall bestå av

- 1 stabschef, regementsofficer vid generalstabskåren,
- 1 adjutant, kompaniofficer vid Gotlands trupper,

- 1 fortifikationsofficer, kapten vid fortifikationskåren,
- 1 stabsintendent, regementsofficer vid intendenturkåren,
- 1 stabsläkare (regementsläkare),
- 1 bataljonsläkare,
- 3 expeditionsunderofficerare, pensionerade underofficerare, samt
- 1 förrådsförvaltare i Tingstäde, pensionerad underofficer.

Härtill kommer:

- 1 inskrivningsofficer, pensionerad kapten.

Lägre truppförband.

Infanteriet.

Vart och ett av nedan uppräknade truppförband, nämligen Livregementets grenadjärer, Livgrenadjärregementet, Jämtlands fältjägarregemente, Norra skånska infanteriregementet, Södra skånska infanteriregementet, Upplands regemente, Skaraborgs regemente, Södermanlands regemente, Jönköpings-Kalmar regemente, Dalregementet, Hälsinge regemente, Älvsborgs regemente, Hallands regemente, Bohusläns regemente, Västernorrlands regemente och Värmlands regemente skall bestå av:

Officerare.

- 1 överste,
- 1 överstelöjtnant,
- 3 majorer,
- 17 kaptener,
- 24 löjtnanter,
- 11 fänrikar.

- 4 musiksergeanter,
- 4 musikfurirer,
- 2 musikkorpraler,
- 2 musikvicekorpraler,
- 6 musikvolontärer,
- 5 musikelever.

Underofficerare.

- 1 regementskassör,
- 15 fanjunkare,
- 22 sergeanter.

Civilmilitär personal m. fl.

- 1 vapenhantverkare,
- 1 förrådsvaktmästare,
- 1 maskinist,
- 1 eldare av 1. klassen.

Manskap.

- 48 furirer,
- 32 korpraler,
- 32 vicekorpraler,
- 48 volontärer.

Pensionerad personal.

Musikpersonal.

- 1 musikdirektör,
- 2 musikfanjunkare,

- 1 kasernofficer,
- 1 mobiliseringsofficer,
- 2 expeditionsunderofficerare,
- 1 underofficer, biträde åt vapenofficeren,
- 1 underofficer, biträde åt regementsintendenten.

Svea livgarde skall bestå av:

Officerare.

1 överste,
1 överstelöjtnant,
5 majorer,
21 kaptener,
33 löjtnanter,
16 fänrikar.

Underofficerare.

1 regementskassör,
20 fanjunkare,
30 sergearter.

Manskap.

73 furirer,
46 korpraler,
46 vicekorpraler,
73 volontärer.

Musikpersonal.

1 musikdirektör,
2 musikfanjunkare,

Kronobergs regemente skall bestå av:

Officerare.

1 överste,
1 överstelöjtnant,
4 majorer,
21 kaptener,
32 löjtnanter,
15 fänrikar.

Underofficerare.

1 regementskassör,
19 fanjunkare,
28 sergearter.

Manskap.

64 furirer,
42 korpraler,
42 vicekorpraler,
64 volontärer.

Musikpersonal.

1 musikdirektör,
2 musikfanjunkare,

8 musiksergearter,
4 musikfurirer,
4 musikkorpraler,
4 musikvicekorpraler,
10 musikvolontärer,
7 musikelever.

Civilmilitär personal m. fl.

1 vapenhantverkare,
1 förrådsvaktmästare,
1 maskinist,
1 eldare av 1. klassen.

Pensionerad personal.

1 kasernofficer,
1 mobiliseringsofficer,
1 expeditionsofficer,
2 expeditionsofficerare,
1 underofficer, biträde åt vapen-
officeren, och
1 underofficer, biträde åt rege-
mentsintendenten.

4 musiksergearter,
4 musikfurirer,
2 musikkorpraler,
2 musikvicekorpraler,
6 musikvolontärer,
5 musikelever.

Civilmilitär personal m. fl.

1 vapenhantverkare,
1 förrådsvaktmästare,
1 maskinist,
1 eldare av 1. klassen.

Pensionerad personal.

1 kasernofficer,
1 mobiliseringsofficer,
2 expeditionsofficerare,
1 underofficer, biträde åt vapen-
officeren,
1 underofficer, biträde åt rege-
mentsintendenten.

Gotlands infanteriregemente skall bestå av:

Officerare.

- 1 överste,
- 1 överstelöjtnant,
- 3 majorer,
- 15 kaptener,
- 22 löjtnanter,
- 10 fänrikar.

Underofficerare.

- 1 regementskassör,
- 14 fanjunkare,
- 20 sergearter.

Manskap.

- 48 furirer,
- 35 korpraler,
- 35 vicekorpraler,
- 50 volontärer.

Musikpersonal.

- 1 musikdirektör,
- 2 musikfanjunkare,

- 4 musiksergearter,
- 4 musikfurirer,
- 2 musikkorpraler,
- 2 musikvicekorpraler,
- 6 musikvolontärer,
- 5 musikelever.

Civilmilitär personal m. fl.

- 1 vapenhantverkare,
- 1 förrådsvaktmästare,
- 1 maskinist,
- 1 eldare av 1. klassen.

Pensionerad personal.

- 1 kasernofficer,
- 2 expeditionsunderofficerare,
- 1 underofficer, biträde åt vapenofficern,
- 1 underofficer, biträde åt regementsintendenten.

Norrbottnens regemente skall bestå av:

Officerare.

- 1 överste,
- 1 överstelöjtnant,
- 4 majorer,
- 18 kaptener,
- 22 löjtnanter,
- 10 fänrikar.

Underofficerare.

- 1 regementskassör,
- 15 fanjunkare,
- 23 sergearter.

Manskap.

- 45 furirer,
- 30 korpraler,
- 30 vicekorpraler,
- 45 volontärer.

Musikpersonal

- 1 musikdirektör,
- 2 musikfanjunkare,

- 8 musiksergearter,
- 4 musikfurirer,
- 4 musikkorpraler,
- 4 musikvicekorpraler,
- 10 musikvolontärer,
- 7 musikelever.

Civilmilitär personal m. fl.

- 1 vapenhantverkare,
- 1 förrådsvaktmästare,
- 1 maskinist,
- 1 eldare av 1. klassen,

Pensionerad personal.

- 1 kasernofficer,
- 1 mobiliseringsofficer,
- 2 expeditionsunderofficerare,
- 1 underofficer, biträde åt vapenofficern,
- 1 underofficer, biträde åt regementsintendenten.

Västerbottens regemente skall bestå av:

Officerare.

1 överste,
1 överstelöjtnant,
3 majorer,
15 kaptener,
22 löjtnanter,
10 fänrikar.

Underofficerare.

1 regementskassör,
14 fanjunkare,
20 sergearter.

Manskap.

45 furirer,
30 korpraler,
30 vicekorpraler,
45 volontärer.

Musikpersonal.

1 musikkapellchef,
2 musikfanjunkare,

4 musikkapellchefer,
4 musikfurirer,
2 musikkorpraler,
2 musikvicekorpraler,
6 musikvolontärer,
5 musikelever.

Civilmilitär personal m. fl.

1 vapenhantverkare,
1 förrådsvaktmästare,
1 maskinist,
1 eldare av 1. klassen.

Pensionerad personal.

1 kasernofficer,
1 mobiliseringsofficer,
2 expeditiönsunderofficerare,
1 underofficer, biträde åt vapen-
officeren,
1 underofficer, biträde åt rege-
mentsintendenten.

Göta livgarde (Stridsvagnsregementet) skall bestå av:

Officerare.

1 överste,
1 överstelöjtnant,
2 majorer,
10 kaptener,
15 löjtnanter.

Underofficerare.

1 regementskassör,
8 fanjunkare,
12 sergearter.

Manskap.

38 furirer,
20 korpraler,

20 vicekorpraler,
30 volontärer.

Civilmilitär personal m. fl.

1 vapenhantverkare,
1 förrådsvaktmästare,
1 maskinist,
1 eldare av 1. klassen.

Pensionerad personal.

1 kasernofficer,
1 expeditiönsunderofficer,
1 underofficer, biträde åt rege-
mentsintendenten.

Kavalleriet.

Livregementet till häst och Skånska kavalleriregementet skola vardera bestå av:

Officerare.

- 1 överste,
- 1 överstelöjtnant,
- 1 major.
- 9 ryttmästare,
- 14 löjtnanter,
- 5 fänrikar.

Underofficerare.

- 1 regementskassör,
- 8 fanjunkare,
- 12 sergearter.

Manskap.

- 41 furirer,
- 42 korpraler,
- 231 volontärer.

Musikpersonal.

- 1 musikdirektör,
- 1 musikfanjunkare,

- 3 musiksergearter,
- 3 musikfurirer,
- 1 musikkorpral,
- 2 musikvicekorpraler,
- 3 musikvolontärer,
- 4 musikelever.

Civilmilitär personal m. fl.

- 1 vapenhantverkare,
- 1 förrådsvaktmästare,
- 1 maskinist,
- 1 eldare av 1. klassen.

Pensionerad personal.

- 1 expeditionsunderofficer,
- 1 underofficer, biträde åt vapenofficeren,
- 1 underofficer, furageuppbördsman, samt
- 1 underofficer, biträde åt regementsintendenten.

Livregementets husarer och Norrlands dragonregemente skola vardera bestå av:

Officerare.

- 1 överste,
- 1 major,
- 8 ryttmästare,
- 13 löjtnanter,
- 5 fänrikar.

Underofficerare.

- 1 regementskassör,
- 7 fanjunkare,
- 10 sergearter.

Manskap.

- 37 furirer,
- 38 korpraler,
- 169 volontärer.

Musikpersonal.

- 1 musikdirektör,
- 1 musikfanjunkare,
- 3 musiksergearter,

- 3 musikfurirer,
- 1 musikkorpral,
- 2 musikvicekorpraler,
- 3 musikvolontärer,
- 4 musikelever.

Civilmilitär personal m. fl.

- 1 vapenhantverkare,
- 1 förrådsvaktmästare,
- 1 maskinist,
- 1 eldare av 1 klassen.

Pensionerad personal.

- 1 expeditionsunderofficer,
- 1 underofficer, biträde åt vapenofficeren,
- 1 underofficer, furageuppbördsman, samt
- 1 underofficer, biträde åt regementsintendenten.

Artilleriet.

Svea, Göta, Vendes och Norrlands artilleriregementen skola vart och ett bestå av:

Officerare.

- 1 överste,
- 2 överstelöjtnanter,
- 4 majorer,
- 19 kaptener,
- 27 löjtnanter,
- 13 fänrikar.

Underofficerare.

- 1 regementskassör,
- 17 styckjunkare,
- 24 sergeanter.

Manskap.

- 64 furirer,
- 65 konstaplar,
- 120 volontärer.

Musikpersonal.

- 1 musikdirektör,
- 1 musikstyckjunkare,
- 3 musiksergeanter,

- 3 musikfurirer,
- 1 musikkonstapel,
- 2 musikvicekonstaplar,
- 3 musikvolontärer,
- 4 musikelever.

Civilmilitär personal m. fl.

- 1 förrådsvaktmästare,
- 1 maskinist,
- 1 eldare av 1 klassen.

Pensionerad personal.

- 1 kasernofficer,
- 1 expeditionsunderofficer,
- 1 underofficer, biträde åt vapenofficeren,
- 1 underofficer, furageuppbördsman,
- 1 underofficer, tygunderofficer och
- 1 underofficer, biträde åt regementsintendenten.

Norrbottens artillerikår skall bestå av:

Officerare.

- 1 överste eller överstelöjtnant,
- 2 majorer,
- 8 kaptener,
- 12 löjtnanter,
- 6 fänrikar.

Underofficerare.

- 7 styckjunkare,
- 10 sergeanter.

Manskap.

- 23 furirer,
- 25 konstaplar,
- 45 volontärer.

Civilmilitär personal m. fl.

- 1 maskinist,
- 1 eldare av 1 klassen.

Pensionerad personal.

- 1 expeditionsunderofficer,
- 1 underofficer, biträde åt vapenofficeren samt tygunderofficeren,
- 1 underofficer, biträde åt regementsintendenten.

Smålands och Upplands arméartilleriregemente skola vardera bestå av:

Officerare.

- 1 överste,
- 1 överstelöjtnant,
- 4 majorer,
- 16 kaptener,
- 23 löjtnanter,
- 11 fänrikar.

Underofficerare.

- 1 regementskassör,
- 14 styckjunkare,
- 20 sergeanter.

Manskap.

- 53 furirer,
- 54 konstaplar,
- 100 volontärer.

Musikpersonal.

- 1 musikdirektör,
- 1 musikstyckjunkare,

- 3 musiksergeanter,
- 3 musikfurirer,
- 1 musikkonstapel,
- 2 musikvicekonstaplar,
- 3 musikvolontärer,
- 4 musikelever.

Civilmilitär personal m. fl.

- 1 förrådsvaktmästare,
- 1 maskinist,
- 1 eldare av 1. klassen.

Pensionerad personal.

- 1 kasernofficer,
- 1 expeditionsunderofficer,
- 1 underofficer, biträde åt vapenofficeren,
- 1 underofficer, tygunderofficer,
- 1 underofficer, biträde åt regementsintendenten.

Gotlands artillerikår skall bestå av:

Officerare.

- 1 överste eller överstelöjtnant,
- 1 major,
- 7 kaptener,
- 10 löjtnanter,
- 5 fänrikar.

Underofficerare.

- 6 styckjunkare,
- 9 sergeanter.

Manskap.

- 18 furirer,
- 20 konstaplar,
- 80 volontärer.

Civilmilitär personal m. fl.

- 1 förrådsvaktmästare,
- 1 maskinist,
- 1 eldare av 1 klassen.

Pensionerad personal.

- 1 expeditionsunderofficer,
- 1 underofficer, biträde åt vapenofficeren,
- 1 underofficer, tygunderofficer,
- 1 underofficer, biträde åt regementsintendenten.

Bodens artilleriregemente skall bestå av:

Officerare.

- 1 överste,
- 1 överstelöjtnant,
- 3 majorer,
- 14 kaptener,
- 22 löjtnanter,
- 9 fänrikar.

Underofficerare

- 1 regementskassör,
- 12 styckjunkare,
- 18 sergeanter.

Manskap.

- 46 furirer,
- 36 konstaplar,
- 100 volontärer,

Civilmilitär personal m. fl.

- 1 förrådsvaktmästare,
- 1 maskinist,
- 1 eldare av 1 klassen.

Pensionerad personal.

- 1 kasernofficer,

- 1 expeditionsunderofficer,
- 1 underofficer, biträde åt vapenofficeren,
- 1 underofficer, tygunderofficer,
- 1 underofficer, biträde åt regementsintendenten.

Luftvärnsartilleriets stat för officerare och underofficerare skall utgöras av:

Officerare.

- 3 överstar,
- 3 överstelöjtnanter,
- 7 majorer,
- 42 kaptener,

- 50 löjtnanter,
- 20 fänrikar.

Underofficerare.

- 3 regementskassörer,
- 42 styckjunkare,
- 64 sergeanter.

Karlsborgs, Östgöta och Hallands luftvärnsregementens stater skola var och en utgöras av:

Manskap.

- 58 furirer,
- 40 konstaplar,
- 85 volontärer.

Civilmilitär personal m. fl.

- 1 maskinist,
- 1 eldare av 1 klassen.

Pensionerad personal.

- 1 expeditionsunderofficer,
- 1 underofficer, biträde åt vapenofficeren,
- 1 underofficer, tygunderofficer.
- 1 underofficer, biträde åt regementsintendenten.

Musikpersonal.

(Vid Karlsborgs luftvärnsregemente.)

- 1 musikdirektör,
- 1 musikstyckjunkare,
- 3 musiksergeanter,
- 3 musikfurirer,
- 1 musikkonstapel,
- 2 musikvicekonstaplar,
- 3 musikvolontärer,
- 4 musikelever.

Civil personal.

(Vid Karlsborgs luftvärnsregemente.)

- 1 garnisonspastor.

Ingenjörs- och signaltrupperna.

Ingenjörs- och signaltruppernas stat för officerare och underofficerare skall utgöras av:

Officerare.

- 2 överstar,
- 4 överstelöjtnanter,
- 8 majorer,
- 49 kaptener,

- 58 löjtnanter,
- 24 fänrikar.

Underofficerare.

- 43 fanjunkare,
- 76 sergeanter.

Svea ingenjörskårs stat skall utgöras av:

<i>Manskap.</i>	
43 furirer,	1 maskinist,
22 korpraler,	1 eldare av 1 klassen.
22 vicekorpraler,	<i>Pensionerad personal.</i>
60 volontärer.	1 expeditionsunderofficer,
<i>Civilmilitär personal m. fl.</i>	1 underofficer, biträde åt vapen-
1 ingenjörsförrådsförvaltare,	officeren,
1 vapenhantverkare,	1 underofficer, biträde åt rege-
1 förrådsvaktmästare,	mentsintendenten.
	1 ingenjörsförrådsförvaltare.

Göta ingenjörskårs stat skall utgöras av:

<i>Manskap.</i>	
41 furirer,	1 maskinist,
22 korpraler,	1 eldare av 1 klassen.
22 vicekorpraler,	<i>Pensionerad personal.</i>
60 volontärer,	1 expeditionsunderofficer,
<i>Civilmilitär personal m. fl.</i>	1 underofficer, biträde åt vapen-
1 ingenjörsförrådsförvaltare,	officeren,
1 vapenhantverkare,	1 underofficer, biträde åt rege-
1 förrådsvaktmästare,	mentsintendenten.
	2 ingenjörsförrådsförvaltare,
	1 förrådsunderofficer.

Bodens ingenjörskårs stat skall utgöras av:

<i>Manskap.</i>	
28 furirer,	1 maskinist,
20 korpraler,	1 eldare av 1 klassen.
20 vicekorpraler,	<i>Pensionerad personal.</i>
48 volontärer.	1 expeditionsunderofficer,
<i>Civilmilitär personal m. fl.</i>	1 underofficer, biträde åt vapen-
1 ingenjörsförrådsförvaltare,	officeren,
1 vapenhantverkare,	1 underofficer, biträde åt rege-
1 förrådsvaktmästare,	mentsintendenten,
	1 ingenjörsförrådsförvaltare.

Signalregementets stat skall utgöras av:

<i>Manskap.</i>	
58 furirer,	1 förrådsvaktmästare,
29 korpraler,	1 maskinist,
29 vicekorpraler,	1 eldare av 1 klassen.
78 volontärer.	<i>Pensionerad personal.</i>
<i>Civilmilitär personal.</i>	1 expeditionsunderofficer,
1 signalförrådsförvaltare,	1 underofficer, biträde åt rege-
1 vapenhantverkare,	mentsintendenten,
	4 signalförrådsförvaltare.

Trängen och trängtrupperna.

Trängens stat för officerare och underofficerare skall utgöras av:

<i>Officerare.</i>	60 löjtnanter,
2 överstar,	20 fänrikar.
2 överstelöjtnanter,	<i>Underofficerare.</i>
5 majorer,	52 fanjunkare,
44 kaptener,	80 sergeanter.

Svea trängkår, Göta trängkår och Skånska trängkåren skola var och en hava följande stat:

<i>Manskap.</i>	<i>Pensionerad personal.</i>
29 furirer,	1 underofficer, biträde åt vapen-
18 korpraler,	officeren,
19 vicekorpraler,	1 tygunderofficer,
30 volontärer.	1 underofficer, biträde åt rege-
<i>Civilmilitär personal m. fl.</i>	mentsintendenten,
1 vapenhantverkare,	1 underofficer, furageuppbörds-
1 förrådsvaktmästare,	man.
1 maskinist,	
1 eldare av 1. klassen.	

För *Norrlands trängkår* (detachementet i Boden inberäknat enligt inspektörens för trängen förslag) utgör staten:

33 furirer och 22 korpraler, i övrigt överensstämmer staten med övriga trängkårer.

Dessutom skall vid *Norrlands trängkår* finnas en befattning för en pensionerad officer, chef för arméns hundväsande.

Intendenturkåren.

Intendenturkåren skall bestå av:

<i>Officerare.</i>	<i>Underofficerare.</i>
2 överstar,	58 förvallare,
5 överstelöjtnanter,	6 fanjunkare,
11 majorer,	15 sergeanter,
71 kaptener,	<i>Manskap.</i>
10 löjtnanter.	24 furirer.
	<i>Civilmilitär personal.</i>
	2 departementsskrivare.

Fortifikationskåren.

Fortifikationskåren skall bestå av:

Officerare.

- 1 överste,
- 2 överstelöjtnanter,
- 3 majorer,
- 12 kaptener,
- 4 löjtnanter.

Kaptenernas pensionsålder skall vara 55 år.

Underofficerare.

- 3 fanjunkare,
- 3 sergeanter.

Civilmilitär personal.

- 3 fortifikationskassörer.
- 1 departementsskrivare.

Fälttygkåren.

Fälttygkåren skall bestå av:

Officerare.

- 2 överstar,
- 3 överstelöjtnanter,
- 6 majorer,
- 26 kaptener,
- 4 löjtnanter.

Underofficerare.

- 6 fanjunkare,
- 10 sergeanter.

Manskap.

- 20 furirer.

Kaptenernas pensionsålder skall vara 55 år.

Civilmilitär personal.

- 7 tygingenjörer av 1 klassen,
- 1 tygingenjör » 2 »
- 13 tygförvaltare av 1 klassen,
- 13 » » 2 »
- 2 departementsskrivare,
- 36 tygverkmästare av 1 klassen,
- 17 » » 2 »
- 8 tygskrivare,
- 15 tyghantverkare av 1 klassen,
- 72 » » 2 »
- 7 fortmaskinister.

Tygdepartementets fabriker och anstalter.*Pensionerad personal.*

- 10 expeditiionsunderofficerare.

Territoriella myndigheter.*Militärområdesbefälhavare med staber.*

I militäradministrativt hänseende indelas riket i sju militärområden å fastlandet, utgörande territoriella områden för de sex fördelningarna och Övre Norrlands trupper, samt ett militärområde för Gotland.

Militärområdesbefälen vid de sex *fördelningarna* skola — under fördelningsschefen — vart och ett bestå av:

- 1 militärområdesbefälhavare, pensionerad f. d. regementschef,
- 1 adjutant, kompaniofficer från fördelningens truppförband, samt
- 1 expeditiionsunderofficer, pensionerad underofficer.

Militärområdesbefälet i Övre Norrland utövas av chefen för Övre Norrlands trupper och militärområdesbefälet på Gotland av chefen för Gotlands trupper. För dessa militärområden avsedd personal finnes upptagen å vederbörliga staber.

Överkommendantskapet i Stockholm.

Överkommendantskapet i Stockholm skall — under chefen för IV fördelningen såsom överkommendant — bestå av:

- 1 kommendant, pensionerad f. d. regementschef, och
- 1 adjutant, pensionerad kapten.

Platsbefälet i Karlsborg.

Platsbefälet i Karlsborg skall — under chefen för Karlsborgs luftvärnsregemente såsom platsbefälhavare — bestå av:

- 1 förvaltningsofficer, pensionerad officer vid fortifikationskåren,
- 1 tjänstgörande officer, kompaniofficer vid Karlsborgs luftvärnsregemente,
- 1 garnisonspastor, upptagen å staten för Karlsborgs luftvärnsregemente, samt
- 2 förvaltningsunderofficerare, pensionerade underofficerare.

Centrala undervisningsanstalter.

Krigsskolan.

Krigsskolans personal skall utgöras av:

Staben.

Officerare.

- 1 överste eller överstelöjtnant, chef,
- 1 major, ställföreträdande chef,
- 1 kapten, adjutant.

Pensionerad personal.

- 1 redogörare,
- 1 expeditionsunderofficer,
- 1 köksföreståndare,
- 1 kasernunderofficer.

Officerskursen.

Officerare.

- 1 kapten, kompanichef samt
- 14 kaptener eller löjtnanter, därav 8 kadettofficerare,

3 förste lärare,

2 andre lärare och

1 lärare.

Pensionerad personal.

1 kompaniadjutant.

Reservofficerskursen.

Officerare.

- 1 kapten, kompanichef,
- 1 kapten eller löjtnant, lärare.

Pensionerad personal.

1 kompaniadjutant.

Betjäning.

Till erforderligt antal.

Av officerarna uppföras å skolans stat chefen och ställföreträdande chefen med lön samt 3 kaptener och 15 kaptener eller löjtnanter med arvoden motsvarande lönen.

Dessutom beräknas särskilda arvoden för

vid officerskursen: 3 kadettofficerare,
2 förste och 3 andra lärare,
3 lärare samt
2 civila lärare,

vid reservofficerskursen: 5 kadettofficerare.

Vid krigsskolan skall dessutom tjänstgöra 1 bataljonsläkare.

Krigshögskolan.

Krigshögskolans personal skall utgöras av:

Officerare.

1 överste eller överstelöjtnant,
chef,
3 majorer, lärare,
1 kapten, adjutant,
3 kaptener, lärare.

Pensionerad personal.

1 biträdande adjutant.

Civil personal.

1 expeditiönsvakt.

Härtill komma vissa andra militära lärare, lärare i civila ämnen samt biträdande lärare och repetitörer.

Av officerarna uppföras å högskolans stat regementsofficerarna med lön samt övriga med arvoden motsvarande lönen.

Artilleri- och ingenjörhögskolan.

Artilleri- och ingenjörhögskolans personal skall utgöras av:

Officerare.

1 överste eller överstelöjtnant,
chef,
2 majorer eller kaptener, lärare,
5 kaptener (därav 1 adjutant och
4 lärare).

Pensionerad personal.

1 redogörare och andre adjutant.

Civil personal

1 expeditiönsvakt.

Av officerarna uppföras å högskolans stat med lön chefen och majorerna samt övriga med arvoden motsvarande lönen.

Härtill komma vissa andra militära lärare, lärare i civila ämnen samt vissa biträdande lärare och repetitörer, för vilka särskilda arvoden beräknas.

Ridskolan.

Ridskolans personal skall bestå av:

Officerare.

1 överstelöjtnant eller major,
chef,

4 ryttmästare (kaptener) eller
löjtnanter,

därav 1 förste lärare,

1 lärare,

1 andre lärare, tillika adjutant,

1 andre lärare.

Underofficer.

1 fanjunkare, redogörare,

Civilmilitär personal.

1 regementsveterinär.

Pensionerad personal.

1 förvaltare.

Chefen och redogöraren uppföras med lön å skolans stat; ryttmästarna (kaptenerna) eller löjtnanterna uppföras å skolans stat med arvoden motsvarande lönen.

Skjutskolan för infanteriet.

Denna skolas personal skall bestå av:

Officerare.

1 överste eller överstelöjtnant, chef,

1 major, förste lärare eller avdelningschef,

2 kaptener, antingen både förste lärare eller en avdelningschef och en förste lärare,

1 kapten eller löjtnant, adjutant.

Pensionerad personal.

1 redogörare, tillika domän- och kasernofficer,

1 expeditionsunderofficer,

1 förvaltare,

1 väbel,

1 köksföreståndare.

Av officerarna uppföras å skolans stat med lön chefen och majoren, övriga med arvoden motsvarande lönen.

Härtill komma 1 förste lärare, 8 andre lärare, 9 repetitörer samt vid underofficerskursen 1 lärare, 1 andre lärare och 2 repetitörer med arvoden.

Artilleriets skjutskola.

Den för artilleriets skjutskola avsedda personalen skall utgöras av:

1 överste, chef,

2 majorer samt

1 kapten, adjutant,

tillhörande artilleristabskåren och under de delar av året, då skjutskolan icke är sammandragen, i tjänstgöring vid artilleriinspektionen. Därtill komma lärare, adjutanter, redogörare m. fl. beordrade ur truppförbanden.

Arméns underofficersskola.

Arméns underofficersskola skall bestå av följande personal:

Officerare.

1 överste eller överstelöjtnant, chef,

1 kapten, adjutant,

2 kaptener, kompanichefer,

6 kaptener (ryttmästare) eller löjtnanter, avdelningschefer.

Underofficerare.

- 5 fanjunkare (styckjunkare).
Civilmilitär personal m. fl.
 1 maskinist,
 1 eldare av 1 klassen.

Civil personal.

- 1 studierektor.
Pensionerad personal.
 1 redogörare,
 1 expeditiionsunderofficer.

Av denna personal uppföras å skolans stat chefen och de aktiva underofficerarna med lön samt adjutanten, kompanicheferna och avdelningscheferna med arvoden motsvarande lönen.

För den *förberedande underofficersskolan* beräknas följande ur truppförbanden beordrade personal, nämligen 2 kaptener (ryttmästare), 9 subalternofficerare, 2 fanjunkare (styckjunkare) och 6 sergeanter.

Civilmilitära samt civila kårer och stater.*Fältläkarkåren.*

Fältläkarkåren skall bestå av:

1 generalfältläkare,	37 regementsläkare,
1 överfältläkare,	39 bataljonsläkare samt
6 fältläkare,	30 bataljonsläkare vid fältläkarkåren.

*Garnisonssjukhusen och arméns sjuksköterskekår.**Garnisonssjukhusen.*

Vid *garnisonssjukhuset* i *Stockholm* skola tjänstgöra 2 regementsläkare, varav en som chefläkare.

Å sjukhusets stat skall uppföras följande personal:

<i>Civilmilitär personal.</i>	<i>Pensionerad personal.</i>
2 apotekare med arvoden.	1 sjukhusintendent, officer,
	1 förrådsförvaltare, underofficer,
	1 sjukhusväbel.

Dessutom uppföras å staten arvoden för viss läkarpersonal m. fl.

Vid *garnisonssjukhuset* å *Karlsborg* skola tjänstgöra regementsläkaren vid Karlsborgs luftvärnsregemente och 1 bataljonsläkare. Å sjukhusets stat upptages 1 sjukhusväbel, pensionerad underofficer.

Vid *garnisonssjukhuset* i *Boden* skola tjänstgöra 2 regementsläkare förutom läkare vid militärbefälsstaben för Övre Norrland.

Å sjukhusets stat upptages följande personal:

<i>Civilmilitär personal.</i>	<i>Pensionerad personal.</i>
1 maskinist,	1 sjukhusintendent, officer,
1 eldare av 1 klassen.	1 förrådsförvaltare, underofficer,
	1 sjukhusväbel.

Arméns sjuksköterskekår.

Arméns sjuksköterskekår skall bestå av:

45 sjuksköterskor.

Fältveterinärkåren.

Fältveterinärkåren skall bestå av:

1 överfältveterinär,	8 regementsveterinärer och
6 fältveterinärer,	11 bataljonsveterinärer.

Polispersonalen.

Polispersonalen skall bestå av:

<i>I Boden:</i>	<i>Å Karlsborg:</i>
1 poliskommissarie,	1 överkonstapel och
11 överkonstaplar och	1 konstapel.
18 konstaplar.	

Arméns reservpersonal.

Reservstaten.

En reservstat skall finnas för officerare och underofficerare samt för fältläkarkåren.

Reservstaten för *officerare* och *underofficerare* skall utgöras av:

1 generalmajor,
5 överstar,
83 majorer,
325 kompaniofficerare och
210 underofficerare.

Reservstaten för *fältläkarkåren* skall utgöras av:

2 fältläkare,
5 regementsläkare och
3 bataljonsläkare.

Reservstaten för furirer vid Gotlands trupper.

Denna reservstat skall bibehållas endast så länge de nuvarande beställningshavarna på densamma kvarstå i tjänst. Någon nyrekrytering av staten skall sålunda icke äga rum.

Personal i arméns reserver.

Beträffande tjänstgöringsskyldighet, ekiperingshjälp, avlöning, pension och tid för kvarstående i vederbörlig reserv för personal i arméns reserver skola nuvarande bestämmelser alltjämt vara gällande.

Artilleriets fabrikers och tyganstalters reserv skall benämnas fälttygkårens reserv.

Väg- och vattenbyggnadskåren.

Väg- och vattenbyggnadskåren skall såsom en militär kår ingå i arméns reservpersonal. Kårens officerare skola vara skyldiga att fullgöra fredstjänstgöring om 30 eller 40 dagar under varje treårsperiod efter vunnen anställning i kåren intill fyllda 47 år. Ersättning under tjänstgöring skall för löjtnanter utgå efter samma grunder som beträffande officerare i arméns reserver och för kaptener enligt samma grunder som gälla för reservofficerare, vilka deltaga i s. k. kaptenskurs. I fråga om ekiperingshjälp och rätt till pension skola gälla samma bestämmelser som för i arméns reserver utnämnda officerare.

Vid väg- och vattenbyggnadskårens chefsexpedition skall tjänstgöra följande personal:

- 1 chef,
- 1 officer ur ingenjörtrupperna,
- 1 adjutant samt
- 1 expeditionsunderofficer, pensionerad underofficer.

Övergången till den nya härordningen.

Övergången till den föreslagna härordningen skall äga rum under tiden 1/7 1936—30/6 1939.

Brigadchefsbeställning, som blir ledig under budgetåret 1936/1937 och icke redan blivit återbesatt, återbesättes icke. I stället tillsättes militär-områdesbefälhavare.

Sjöförsvaret.*Chefen för marinen*

uppföres å en särskild stat. Direkt under honom lyda marinstaben, marinförvaltningen och chefen för kustartilleriet.

Marinstaben

uppdelas på avdelningar och skall stå under chefskap av en kommendör i lönegraden O. 7. Förutom chefen skola i marinstaben tjänstgöra 8 regements-officerare, 25 kompaniofficerare, varav 1 intendenturofficer och 1 ur kustartilleriet, 6 pensionerade officerare och 3 pensionerade underofficerare, inklusive marinattachéer.

Marinförvaltningen.

Verksamheten inom marinförvaltningen skall vara uppdelad på följande avdelningar, nämligen:

artilleriavdelningen,	ingenjöravdelningen,
torpedavdelningen,	intendenturavdelningen,
minavdelningen,	sanitetsavdelningen och
nautiska avdelningen,	civilavdelningen.
fortifikationsavdelningen,	

Dessutom skola inom marinförvaltningen finnas en kameralbyrå, ett kontor för teknisk revision och ett kontor för industriens krigsorganisation.

Följande *militära* och *civilmilitära* personal skall tjänstgöra i marinförvaltningen.

- 7 regementsofficerare, varav 2 ur marinintendenturen,
- 24 kompaniofficerare, varav 4 ur kustartilleriet, och
- 6 ur marinintendenturkåren.
- 20 mariningenjörer,
- 2 marinläkare,
- 13 underofficerarera, varav 1 ur kustartilleriet,
- 2 pensionerade officerare,
- 10 pensionerade underofficerare.

Den *civila* personalen vid marinförvaltningen skall utgöras av:

2 byråchefer,	4 revisorer,
1 revisionskommissarie,	1 revisor och bokhållare,
1 kamrerare,	1 förste expeditionsvakt,
1 sekreterare,	4 expeditionsvakter,
1 notarie,	4 kontorsbiträden och
1 marinkassör,	1 kemist.

Undervisningsanstalter m. m.

Sjökrigsskolan.

Vid sjökrigsskolan skall finnas följande personal:

- 1 regementsofficer, chef,
- 1 kompaniofficer, adjutant, samt
- kadettofficerare, kadettringenjörer och lärare samt
- 1 marinläkare.

Vid sjökrigsskolan skall dessutom finnas 1 expeditionsvakt.

De marinens kadetter, som varken äro inkasernerade eller hava sina hem i Stockholm eller dess omedelbara närhet, skola erhålla inkvarteringsersättning med 100 kronor för varje påbörjad månad av läsåret vid skolan i land.

Sjökrigshögskolan.

Vid sjökrigshögskolan skall tjänstgöra följande personal:

- 1 regementsofficer, chef,
- 1 kompaniofficer, adjutant,
- 1 lärare i strategi,
- 1 lärare i taktik,
- 1 lärare i kustfästningslära samt
- lärare och repetitörer, samtidigt tjänstgörande å andra platser, ävensom
- 1 expeditionsvakt.

Sjökrigsmaterielen.

Under budgetåren 1936/1937—1942/1943 skola dels under byggnad varande fartyg färdigställas, dels nybyggas: 1 pansarskepp, 4 jagare, 5 ubåtar och 4 motortorpedbåtar, dels ock pansarskepp av Svergetyp moderniseras.

Marindistriktet.

Den nuvarande marindistriktorganisationen skall med avseende å uppgifterna i fredstid fullständig. Marindistriktet skola vara Norrlandskustens, Ostkustens, Gotlands, Sydkustens, Öresunds och Västkustens. Varje marindistrikt underställes en marindistriktschef. Sjöruddföringsorganisation anslutes till marindistriktet.

Örlogsstationerna.

Vardera stationen skall ställas under befäl av en stationschef. Skeppsgossekåren förlägges till Karlskrona.

Flottans personalstater.

Flottans personalstater skola upptaga följande personal:

<i>Sjöofficerare.</i>	<i>Manskap.</i>
4 flaggmän,	<i>Flaggkorpraler.</i>
9 kommendörer, därav 3 i lönegraden O. 7.	292 flaggkorpraler.
22 kommendörkapten av 1 graden.	<i>Övrigt manskap.</i>
23 kommendörkapten av 2 graden,	1 336 korpraler, därav högst 150
135 kapten,	högåtsmän, samt
115 löjtnanter,	2 348 meniga.
60 fänrikar.	<i>Musikpersonal.</i>
	2 musikdirektörer.
<i>Underofficerare.</i>	<i>Pensionerad personal.</i>
311 flaggunderofficerare, därav	14 officerare,
18 förrådsförvaltare,	51 underofficerare eller flaggkorpraler.
445 underofficerare av 2 graden.	

Flottans reservpersonal.

Tjänstgöringsskyldigheten för reservpersonal, som inom flottans reserv vinner sin första anställning såsom officerare eller flaggkorpraler, skall utsträckas till uppnådda 55 levnadsår.

Flaggkorpral eller korpral, som erhåller tjänstledighet för tjänstgöring i handelssjöfart, må bibehålla innehavande löneförmåner med avdrag för vad han må kunna hava erhållit i hyra av arbetsgivaren.

Kustartilleriet.

Kustartilleriet skall omfatta följande personal:

Officerare.

Underofficerare.

1 generalsperson, chef för kustartilleriet,
1 överste i lönegraden O. 7, kommandant i Vaxholms fästning,
2 överstar,
6 överstelöjtnanter,
10 majorer,
50 kaptener,
52 löjtnanter och
20 fänrikar

14 förrådsförvaltare,
87 flaggunderofficerare och
114 underofficerare av 2 graden.

Manskap.

60 flaggkorpraler,
327 korpraler och
530 meniga.

Musikpersonal.

2 musikdirektörer.

Pensionerad personal.

6 officerare och
15 underofficerare.

Reservpersonal.

Kustartilleriets reservstat skall upptaga följande personal:

1 överste, 5 kompaniofficerare och
2 majorer, 5 underofficerare.

En kader av flaggkorpraler i kustartilleriets reserv skall upprättas.

För marinen gemensam personal.

De för marinen gemensamma personalkårerna skola omfatta följande personal:

Mariningenjörkåren.

1 marinöverdirektör,
3 marindirektörer av 1 graden,
4 marindirektörer av 2 graden,
13 mariningenjörer av 1 graden, 1 löneklassen,
9 mariningenjörer av 1 graden, 2 löneklassen,
11 mariningenjörer av 2 graden,
2 marinunderingenjörer under 10 månader,
2 marinunderingenjörer under 8 månader,
4 specialingenjörer av 1 graden,
9 specialingenjörer av 2 graden,
5 specialingenjörer av 3 graden,
2 mariningenjörer av 2 graden i reserven (stipendiater) under 8 månader.

Marinintendenturkåren.

1 kommendör,
4 kommendörkapten av 1 graden,

- 7 kommandörkaptenener av 2 graden,
- 31 kaptenener,
- 14 löjtnanter,
- 6 fänrikar.

Marinläkarkåren.

- 1 marinöverläkare,
- 3 förste marinläkare,
- 9 marinläkare av 1 graden,
- 2 ögonläkare,
- 19 marinläkare av 2 graden,
- 10 marinläkarstipendiater.

Marinens poliskår.

- 2 överkonstaplar, tillika poliskommissarier,
- 2 överkonstaplar,
- 32 konstaplar,
- 6 extra ordinarie konstaplar.

Marinens ecklesiastikstat.

- 2 amiralitetspastorer.
- 2 amiralitetspredikanter,
- 1 extra amiralitetspredikant,
- 2 klockare,
- 1 kyrkvaktare.

Tjänstgöringsskyldigheten för personal, som inom mariningenjörkårens eller marinintendenturkårens reserv vinner sin första anställning som mariningenjörer resp. marinintendenter, utsträcker till uppnådda 55 levnadsår.

Marinintendenturkåren skall övergå från att vara en civilmilitär till en militär kår.

Sjökarteverket.

Sjökarteverkets stat skall omfatta följande personal:

- 1 chef, med arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet för den civila statsförvaltningen,
- 3 förste aktuarier,
- 1 aktuarie,
- 1 kartograf,
- 1 föreståndare för militärdetaljen (militärkartograf),
- 1 redogörare,
- 9 ritare,
- 5 gravörer,
- 2 ritbiträden,
- 1 kanslibiträde och
- 1 expeditivsvakt.

Övergången till den nya organisationen.

Den nya organisationen skall genomföras från och med budgetåret 1936/1937.

Flygvapnet.

I flygvapnet skola ingå, förutom organ för flygvapnets ledning, 10 flygflottiljer;

utbildningsanstalter, omfattande flygkrigsskola, flygkrigshögskola, bomb- och skjutskola och underofficersskola; samt

centrala flygverkstäder å Malmen och i Västerås.

Flygvapnets ledning.

Flygvapnets ledningsorgan.

skola utgöras av:

chefen för flygvapnet med flygstaben,

eskaderchefen med stab samt

flygförvaltningen.

Flygförvaltningen skall stå direkt under chefen för flygvapnet.

Flygstaben.

Flygstaben skall under en chef uppdelas på expedition och fyra avdelningar, nämligen operationsavdelningen, organisationsavdelningen, utbildningsavdelningen och underrättelseavdelningen.

Till sistnämnda avdelning skola höra 2 flygattachéer.

Eskaderstaben

skall — under eskaderchefen — bestå av:

stabschef och

i staben kommenderad personal.

Flygförvaltningen.

Flygförvaltningen skall under en chef indelas på expedition samt en materielavdelning, en intendenturavdelning, en byggnadsavdelning och en civilbyrå.

Materielavdelningen skall bestå av:

chef samt

en avdelningsexpedition,

en militärteknisk byrå med försökscentral,

en industribyrå och

en kontrollbyrå.

Intendenturavdelningen skall bestå av:

chef med
vid avdelningen kommenderad personal ur flygvapnet samt
förste flygläkare.

Byggnadsavdelningen skall bestå av:

chef med
vid avdelningen kommenderad personal ur flygvapnet och fortifikations-
kårens stat.

Civilbyrån skall bestå av:

byråchef med
vid byrån anställd civil ordinarie personal.

Till flygförvaltningens civilbyrå skall överflyttas den kamerala revisionen
av flygvapnets räkenskaper, vilken nu äger rum inom riksräkenskapsverket.

Flygflottiljerna.

Flygförbanden skola utgöras av:

två medeltunga och två lätta bombflottiljer, vardera bestående av chef
med stab och tre divisioner om 12 flygplan; sammanlagt 36 flygplan per
flottilj;

en jaktflottilj bestående av chef med stab och tre divisioner, var och en
om 15 flygplan; sammanlagt 45 flygplan;

en strategisk spaningflottilj; bestående av chef med stab och tre divisioner
var och en om 12 flygplan; sammanlagt 36 flygplan;

två arméflygflottiljer bestående av chef med stab och tre divisioner, var
och en om 12 flygplan; sammanlagt 36 flygplan; samt

en marinflygflottilj bestående av chef med stab, två torpeddivisioner och
en spaningsdivision om vardera 12 flygplan; sammanlagt 36 flygplan;

en marinflygflottilj bestående av chef med stab och 2 spaningsdivisioner
om 12 flygplan; sammanlagt 24 flygplan.

Flygvapnet skall sålunda omfatta tillsammans 185 krigsflygplan, reserv-
flygplan medräknade.

Till flottiljerna skola höra vissa verkstäder och förråd.

Flygförbanden organiseras med flottiljerna som administrativ enhet.

Flottiljerna numreras och förläggas på följande sätt:

- F 1 Västerås,
- F 2 Hägernäs,
- F 3 Malmen,
- F 4 Östersund,
- (F 5 Ljungbyhed),
- F 6 Karlsborg,
- F 7 Karlstad,

F 8 Barkarby,
F 9 Västerås,
F 10 Boden,
F 11 Nya varvet, Göteborg.

Härtill komma övningsplatser i:

Vännäs Fårösund-Visborgs slätt,
Karlskrona Barkarby.
Rinkaby

Utbildningsanstalter.

Flygkrigsskolan skall utgöra central för grundläggande flyg- och officers-utbildning.

Flygkrigsskolan skall bestå av:

chef,
stab jämte vissa verkstäder och förråd,
flygskola,
förberedande kadettskola,
kadettskola,
truppavdelning och
stationsavdelning.

Vid flygkrigsskolan skola finnas omkring 65 skolflygplan.

Flygkrigshögskolan skall bestå av:

chef,
administrativ personal,
lärare och
elever.

Bomb- och skjutskolan, skall förläggas till F 6.

Underofficersskolan skall ingå i F 7 och bestå av:

chef,
administrativ personal,
lärare och
elever.

Centrala flygverkstäder.

De centrala flygverkstäderna skola bestå av:

centrala flygverkstaden å Malmen och
centrala flygverkstaden i Västerås.

Varje verkstad utgöres av:

styresman,
teknisk personal samt
kontorspersonal och arbetare.

Flygvapnets personal.

Flygvapnet skall omfatta följande personal:

*Personal på stat.**Officerare.*

1 chef för flygvapnet,	14 majorer,
1 generalsperson,	128 kaptener,
2 överstar i lönegraden O. 7,	45 löjtnanter,
6 överstar i lönegraden O. 6,	52 fänrikar.
13 överstelöjtnanter,	

Underofficerare.

24 förrådsförvaltare,	197 vicekorpraler,
83 fanjunkare,	361 menige.

*Civilmilitär personal.**Flygingenjörer:*

2 flygdirektörer av 1 graden,	7 flygingenjörer av 2 graden,
3 flygdirektörer av 2 graden,	15 flygingenjörer av 3 graden.
17 flygingenjörer av 1 graden,	

Flygläkare:

1 förste flygläkare,	11 flygläkare av 1 graden.
----------------------	----------------------------

Övrig civilmilitär personal.

6 verkmästare av 1 klass,	67 hantverkare,
7 verkmästare av 2 klass,	22 förrådsvaktmästare.

Pensionerad personal.

12 officerare,
24 underofficerare.

Personal på reservstat.

49 officerare,
47 underofficerare.

Övrig reservpersonal.

462 officerare,
120 underofficerare samt
42 flygingenjörer.

Rekrytering.

Flygvapnets officers- och underofficerskårer skola rekryteras bland personal, som från början erhåller sin utbildning vid vapnet. Transport av officerare och underofficerare från arméns och marinens stater till flygvapnets stat skall efter de första övergångsåren upphöra. Flygingenjörerna

skola huvudsakligen rekryteras genom anställning och utbildning av flygingenjöraspiranter. Officerare i intendenturtjänst skola i allmänhet rekryteras ur flygvapnets officerskår.

Flygvapnets läkare rekryteras genom transport från fältläkar- och marinläkarkårerna. Reserver inrättas förutom för officerare och underofficerare även för ingenjörer och intendenturpersonal. För officerare och underofficerare upprättas dessutom särskild reservstat.

Utbildning.

Underbefäls- och underofficersutbildningen samt flygutbildningen skola i huvudsak äga rum efter samma grunder som i nuvarande organisation. Utbildningen till officer skall äga rum vid flygkrigsskolan, vid vars kadetskola även det fast anställda manskapet efter viss förberedande utbildning kan vinna inträde. Fortsatt flygutbildning skall äga rum vid flottiljerna. Särskild flygkrigshögskola skall anordnas, omfattande en allmän kurs och en högre kurs. Underofficersutbildning skall liksom hittills äga rum vid flygvapnets underofficersskola.

Övergången till den nya organisationen.

Den nya flygvapenorganisationen skall genomföras under en period av sex år med början från och med budgetåret 1936/1937.

Stockholm den 21 april 1936.

Alf Meyerhöffer.

C. Gösta Jacobsson.

John Gustafsson
i Välsnäs.
